

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Společenský život na venkově

Bc. Iveta Stříbrná

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Iveta Stříbrná

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Jičín

Název práce

Společenský život na venkově

Název anglicky

Social life in the countryside

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení společenského života ve vybrané venkovské obci. V návaznosti na bakalářskou práci, která mapovala problémová témata v obci, bude diplomová práce zaměřena na problematiku společenského života, využití volného času, kulturní a společenské akce, udržování tradic a místní spolky. Na základě analýzy stavu současného společenského života a zjištění názorů obyvatel bude vypracován návrh změn, který zastupitelé obce mohou využít pro budoucí rozvoj obce v této oblasti.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části budou vymezeny pojmy související s venkovem a jeho rozvojem a pojmy související s problematikou společenského života. V praktické části bude zpracována charakteristika obce Plazy. Bude popsán společenský a kulturní život v obci, trávení volného času a představení místních spolků. Budou vedeny rozhovory se členy místních spolků, které budou zaměřeny na jejich fungování a činnosti. V této části bude provedeno dotazníkové šetření s obyvateli obce.

V závěru práce dojde ke krátkému zhodnocení a doporučení, která mohou přispět k větší spokojenosti občanů.

Doporučený rozsah práce

60 – 80

Klíčová slova

společenský život, venkov, zvyky a tradice, život na venkově

Doporučené zdroje informací

BESTAJOVSKÝ, M. Velká kniha lidových obyčejů a nápadů. V Brně: CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2465-9.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Lidové zvyky : výroční obyčeje z Čech a Moravy*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2004. ISBN 80-7106-525-0.

MAJEROVÁ, Věra; HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008 : proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009.

POSPĚCH, P. Vynalézání venkova v ČR po roce 1989. Brno: ISBN 978-80-7325-353-0

TOUFAR, Pavel; ALEŠ, Mikoláš. *Český rok na vsi a ve městě. Leden – srpen*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-7268-276-8.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Konzultant

Ing. Pavlína Zrůbková

Elektronicky schváleno dne 13. 2. 2024

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 2. 2024

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Společenský život na venkově" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc. za vedení mé diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala Ing. Pavlíně Zrůbkové za pomoc při konzultacích, za její připomínky, velmi cenné rady a trpělivost. Poděkování rovněž patří občanům obce Plazy a Valy, kteří se zapojili do dotazníkového šetření. V neposlední řadě děkuji mojí rodině za podporu a trpělivost během celého studijního období.

Společenský život na venkově

Abstrakt

Téma diplomové práce je společenský život na venkově, konkrétně v obci Plazy. Cílem práce je zhodnotit společenský život v obci. Po zmapování dané oblasti jsou popsány konkrétní společenské a kulturní aktivity, které realizují místní obyvatelé. Práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy, které jsou úzce spjaty s danou problematikou. V praktické části je přiblížena obec Plazy, kde bylo provedeno empirické šetření. Praktická část je rozdělena do dvou částí. S obyvateli obce je provedeno dotazníkové šetření, za účelem získat názory obyvatel žijících ve vybrané obci. Kvantitativní výzkum je doplněn o rozhovory se starostou obce a s místními občany. Na základě získaných poznatků došlo k vyhodnocení údajů, které jsou znázorněny v tabulkách či grafech a jsou podrobněji popsány. V závěru práce je shrnutí a jsou navržena případná doporučení, která mohou přispět ke zlepšení společenského života v obci a tím i k větší spokojenosti občanů.

Klíčová slova: Plazy, spolky, společnost, společenský život, tradice, venkov

Social life in the countryside

Abstract

The topic of the diploma thesis is social life in the countryside, specifically in the village of Plazy. The aim of the thesis is to evaluate the social life in the village. After mapping the area, specific social and cultural activities that are carried out by local inhabitants are described. The work is divided into two parts. The theoretical part explains the concepts that are closely related to the issue. In the practical part, the village of Plazy, where the empirical investigation was carried out, is presented. A questionnaire survey is conducted with the inhabitants of the village in order to obtain the opinions of the inhabitants living in the selected village. The quantitative research is complemented by interviews with the mayor of the village and with local citizens. Based on the findings obtained, the data has been evaluated and is presented in tables or graphs and described in more detail. The paper concludes with a summary and suggests possible recommendations that may contribute to the improvement of social life in the village and thus to greater citizen satisfaction.

Keywords: Plazy, associations, society, social life, traditions, countryside

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíl práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	10
3 Teoretická část.....	11
3.1 Venkov	11
3.1.1 Definice venkova	12
3.1.2 Vymezení venkova	13
3.2 Rozvoj venkova.....	15
3.2.1 Integrované nástroje.....	15
3.2.2 Programové období 2021–2027	16
3.2.3 Místní akční skupiny.....	19
3.2.4 Metoda LEADER	19
3.3 Společnost	21
3.3.1 Společenský život	21
3.3.2 Život na venkově	22
3.3.3 Kvalita života.....	23
3.3.4 Kultura	24
3.3.5 Volný čas	24
3.4 Spolky	26
3.4.1 Vznik a zánik spolku.....	27
3.4.2 Zdroje financování neziskových organizací	28
3.5 Tradice, zvyky, obyčeje	31
3.5.1 Jaro.....	32
3.5.2 Léto	34
3.5.3 Podzim	35
3.5.4 Zima.....	36
4 Praktická část	40
4.1 Obec Plazy	40
4.1.1 Historie.....	42
4.1.2 Statistické údaje	44
4.1.3 Spolupráce obcí v regionu	46
4.2 Spolky v obci.....	48
4.2.1 Sbor dobrovolných hasičů	48
4.2.2 Tělocvičná jednota SOKOL.....	49

4.2.2.1	Tělovýchovná jednota PLAZY	50
4.2.3	Myslivecký spolek Plazy	52
4.2.4	Cobra Plazy	53
4.3	Zaniklé spolky v obci	54
4.3.1	Spolek LIDUMIL.....	54
4.3.2	Místní Domovina domkářů a maloročníků v Plasích	55
4.3.3	Spolek pro vzájemné pojišťování skotu v Plasích	56
4.3.4	Hospodářské Sdružení českých křesťanských zemědělců a domkářů pro stát československý	56
4.3.5	Národní vzdělávací beseda dělnická „Havlíček“ pro Plazy a okolí.....	57
4.3.6	Volná myšlenka Československá.....	57
4.4	Společenský život v obci.....	58
4.4.1	Jaro	58
4.4.2	Léto	60
4.4.3	Podzim	60
4.4.4	Zima	61
4.5	Výzkumné šetření.....	62
4.5.1	Metodika výzkumného šetření	62
4.5.2	Stanovení hypotéz	63
4.5.3	Základní popis respondentů	63
4.5.4	Výsledky jednotlivých otázek	66
4.5.5	Potvrzení či vyvrácení hypotéz	77
4.6	Rozhovory	83
4.6.1	Rozhovor se starostou obce.....	85
5	Výsledky a diskuse	87
5.1	Shrnutí dotazníkového šetření	87
5.1.1	Vyhodnocení hypotéz	89
5.1.2	Zhodnocení rozhovorů	90
5.2	Vlastní návrhy na zkvalitnění společenského života v obci.....	91
5.2.1	Přednášky, besedy	91
5.2.2	Akce pro ženy	92
5.2.3	Obnova tradičních zvyků	93
5.3	Diskuse návrhů	94
6	Závěr.....	97
7	Seznam použitých zdrojů.....	99
7.1	Knižní zdroje	99
7.2	Internetové zdroje.....	101

8 Přílohy	103
8.1 Dotazník	103
8.2 Fotogalerie.....	106

Seznam obrázků

Obrázek 1 Katastrální území obce Plazy – letecký pohled.....	41
Obrázek 2 Znak a vlajka obce Plazy	43
Obrázek 3 Znak SDH Plazy	49
Obrázek 4 Hasičská zbrojnice	49
Obrázek 5 Znak TJ Plazy – nohejbal	50
Obrázek 6 Družstvo nohejbalistů – r. 1972	51
Obrázek 7 Vlajčka TJ Plazy – stolní tenis	52
Obrázek 8 Znak Cobra Plazy - šipky	53
Obrázek 9 Pamětní kniha a stanovy spolku „Lidumil“	55
Obrázek 10 Členský průkaz a stanovy spolku Místní Domovina.....	56

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled OP v programovém období 2021-2027	18
Tabulka 2 Spolky na venkově.....	27
Tabulka 3 Základní charakteristické údaje	44
Tabulka 4 Členství ve spolku či sdružení	67
Tabulka 5 Účast na společenských akcích v obci.....	69
Tabulka 6 Chybějící akce v obci.....	73
Tabulka 7 Účast na společenských akcích dle věku	78
Tabulka 8 Využití informačních zdrojů dle věku	79
Tabulka 9 Členství ve spolku dle pohlaví.....	80
Tabulka 10 Spokojenost občanů dle délky žití v obci	81

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel	45
Graf 2 Rozdělení dle pohlaví	45
Graf 3 Věkové složení obyvatel.....	46
Graf 4 Rozdělení respondentů dle pohlaví	64
Graf 5 Rozdělení respondentů dle části obce.....	64
Graf 6 Rozdělení respondentů dle věku.....	65
Graf 7 Rozdělení respondentů dle délky žití v obci.....	66
Graf 8 Členství ve spolku či sdružení	68
Graf 9 Účast na společenských akcích	70
Graf 10 Důvody k neúčasti na společenském dění	71
Graf 11 Nabídka společenských akcí.....	72
Graf 12 Četnost využívání informačních zdrojů.....	74
Graf 13 Celková spokojenost s životem v obci	75
Graf 14 Účast na společenských akcích dle věku.....	78
Graf 15 Využití informačních zdrojů dle věku	80
Graf 16 Členství ve spolku dle pohlaví	81
Graf 17 Celková spokojenost občanů dle délky žití v obci	82

1 Úvod

Venkov v České republice tvoří velkou část území. Mnozí si kladou otázku, kde končí město a začíná venkov. Jasná hranice mezi městem a venkovem neexistuje. Venkov je obvykle chápán jako rozlehlejší území, které se nachází mimo města. Je charakterizován především přírodou, zemědělstvím a menší hustotou obyvatelstva. Venkovské oblasti nabízejí klidnější tempo života a lidé zde hledají klid a příležitost k odpočinku a relaxaci.

Společenský život na venkově se obvykle odehrává v menších komunitách a je odlišný než ve městě. Na venkově je mezi obyvateli větší pouto, větší příležitost se navzájem znát a podílet se na společných aktivitách. V obci je společenský život důležitý pro celkovou spokojenost obyvatel. Většina událostí, které se na venkově konají, jsou spojeny s tradicemi, s činností spolků a aktivní účastí místních obyvatel. Většinou jsou tyto akce menšího rozsahu, avšak mají pevnou pozici v kalendáři a přináší lidem možnost se potkat a zabavit se. Tyto setkání jsou často spojené s různými společenskými akcemi, dobrovolnickými aktivitami, oslavami a slavnostmi, které mají své kořeny v tradičních venkovských rituálech a zvyklostech. Společenský život na venkově je založen na větším kontaktu mezi lidmi a větší zapojenosti do komunity. Pro obyvatele venkova je důležité scházet se a prohlubovat své vztahy.

Diplomová práce se zabývá společenským životem na venkově konkrétně v obci Plazy. Práce je zaměřena na současný rozměr společenského života v obci s ohledem na udržování tradic a na činnosti místních spolků a sdružení. Cílem práce je zhodnotit společenský život v obci. K tomuto zhodnocení jsou zapotřebí názory občanů žijících ve zkoumaném území. K získání názorů je využito dotazníkové šetření. Po shrnutí výsledků a vyhodnocení dotazníku je navrženo doporučení, které by mohlo přispět k větší spokojenosti místních obyvatel. Závěry jsou předány zastupitelům obce a členům místních spolků, kteří s výsledky mohou dále pracovat a využít je pro další rozvoj společenského života.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit společenský život na venkově, konkrétně v obci Plazy. Diplomovou prací autorka navazuje na svou bakalářskou práci, která se týkala možností rozvoje obce Plazy. Byly zjištěny problémové oblasti v obci a k nim navrženy možnosti řešení. V diplomové práci je cílem získat informace o společenském životě na venkově, využití volného času, konkrétní aktivity, kulturní akce, udržování tradic, činnosti místních spolků a sdružení. K tomuto zjištění nám pomůže dotazníkové šetření. Na základě vyhodnocení současného společenského života stanovíme případné možnosti zkvalitnění společenského dění v obci.

Prvním dílčím cílem je zpracování teoretické části, která obsahuje definování základních pojmů, vymezení venkova, společnosti a společenského života, tradice, trávení volného času a činnosti spolků. Pro zpracování tohoto cíle předchází vyhledání odborné literatury a internetových zdrojů, jejich nastudování a následné čerpání z nich. Naplněním tohoto cíle je vypracována teoretická část.

Druhým dílčím cílem je charakteristika obce, její historické mezníky a události. Součástí je zpracování přehledu společenských a kulturních aktivit, představení místních spolků a trávení volného času. Jako zdroje jsou použity zejména interní dokumenty, kroniky obce, internetové stránky a vlastní zkoumání na základě pozorování místních obyvatel a komunikací s občany v rámci tohoto pozorování. Rozhovory jsou zaměřeny na fungování spolků a jejich činnosti.

V posledním dílčím cíli jsou shrnuty zjištěné výsledky a vyhodnoceno dotazníkové šetření. Jsou potvrzeny či vyvráceny stanovené hypotézy. Na základě získaných údajů došlo ke zhodnocení společenského života v obci a jsou navržena případná zlepšení. Závěry jsou předány zastupitelům obce, kteří mohou s výsledky dále pracovat a využít je pro další rozvoj společenského života.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části dojde nejprve k získání a studiu informací z odborné literatury a internetových zdrojů. Dále bude zpracován přehled témat týkající se definování základních pojmů, vymezení venkova, společenský život, volný čas, zvyky a tradice.

V praktické části bude zpracována charakteristika obce Plazy. Bude popsán společenský a kulturní život v obci, trávení volného času a představení místních spolků. Hlavním zdrojem informací budou interní dokumenty, kroniky obce a internetové zdroje. V této části bude provedeno dotazníkové šetření s obyvateli obce. Dotazník bude obsahovat uzavřené otázky s více možnými odpověďmi, otevřené otázky, kam mohou respondenti zaznamenat svou odpověď, ale také škálové otázky. Pomocí dotazníku bude zjišťována účast ve spolcích, na společenských akcích, ale také důvod neúčasti na těchto akcích. Respondenti budou mít možnost zaznamenat, o jaké společenské akce mají zájem nebo co jim v obci schází. Na závěr mohou respondenti navrhnout vlastní nápad, jak přispět na zkvalitnění společenského života v obci. Kvantitativní výzkum bude doplněn o rozhovory se starostou obce a místními občany. Na základě získaných údajů, budou výsledky znázorněny v tabulkách či grafech a podrobněji popsány.

V závěrečné části diplomové práce dojde ke shrnutí a zhodnocení získaných poznatků. Budou navržena případná zlepšení, která pomohou přispět ke zlepšení společenského života v obci a tím i k větší spokojenosti občanů. Závěry daného šetření budou předány zastupitelům obce a členům místních spolků, kteří je využijí pro další rozvoj obce.

3 Teoretická část

V této části diplomové práce jsou definovány pojmy venkov, rozvoj venkova, společenský život a další pojmy vztahující se ke společenskému životu na venkově. Obecně je venkov vnímán jako prostor, který byl a je spojován se zemědělstvím, lesnictvím, přírodou a bývá spojován s čistým ovzduším a klidem. Neexistuje přesná hranice mezi tím, co je venkov a co je již město. Venkov si lze představit jako oblast s menším počtem obyvatel, většími otevřenými prostory a odlišným způsobem života ve srovnání s městem. Venkov může být spojován s klidnějším a pomalejším tempem života, přírodním prostředím a tradicemi spojenými s venkovským životem. Definice venkova se může lišit v různých zemích a kulturách a existují různé pohledy na to, co přesně charakterizuje venkovské prostředí. V České republice lze venkov zjednodušeně vymezit jako každou obec, která nemá statut města. Zpravidla se tak jedná o všechny obce s nižším počtem obyvatel, než jsou 3 000. Aby byl pojem venkov správně pochopen, je potřeba nejprve popsat základní pojmy, které jsou s ním spojené.

3.1 Venkov

V sociologické encyklopedii je venkov popsán jako obydlený prostor mimo městské lokality orientovaný na zemědělství a menší hustotou obyvatelstva. Ale také jiným způsobem života, propojením s přírodou a jinou sociální strukturou ve srovnání s městem. Typickou sídlištní jednotkou venkova je vesnice. Z hlediska sociologie je venkov charakterizován specifickým typem komunity. Venkovská komunita se většinou vymezuje vyšší mírou vzájemné sociální závislosti, menší variabilitou profesních možností, menší sociální diferenciací, silnější vazbou na tradice a silnější determinací přírodním prostředím.¹

Identifikace toho, co je venkov a jaké jsou s ním svázány procesy, je otázka, kterou se vědci zabývají mnoho let.

---

¹ Venkov. <https://encyklopedie.soc.cas.cz/> [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Venkov>

3.1.1 Definice venkova

Obecně lze venkov definovat jako prostor, který zahrnuje krajinu a venkovská sídla. Pojem venkov spojuje jak zastavěné území malých sídel, tak i nezastavěné území.²

Protože je možné na venkov nahlížet z mnoha úhlů, není možné jej popsat jednou definicí. Každá z vědních disciplín, která se problematikou venkova zabývá, si jej definuje podle svého hlediska. Každý si pod pojmem venkov může představit něco jiného – venkovan svou obec, ekolog přírodu, zemědělec hospodářskou půdu nebo turista volnou přírodu.³

Velký sociologický slovník uvádí definici: „*Venkov je obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatelstva, ale i jiným způsobem života, většinou propojením s přírodou, a také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem...*“⁴

Pokud je venkov vymezován za určitým účelem, měla by být příslušná definice venkova nastavena tak, aby co nejlépe naplnila daný účel. Definice mezinárodních organizací či Evropské komise slouží především pro monitorovací a srovnávací účely na úrovni státních celků. Pokud nastavujeme definici venkova ve vztahu ke konkrétnímu státu nebo k nižší územní jednotce je nutné postupovat tak, aby definice zohlednila specifika daného území (jak je venkov v daném území chápán).⁵

Venkovský prostor je území tvořené mozaikou sídel a krajiny mezi nimi. Svou prostorovou strukturou a charakterem hospodářství je specifickou částí socioekonomické sféry, která vyžaduje také specifický přístup. Charakteristické rysy venkova se utváří dlouhodobě. Vymezení konkrétní hranice mezi městem a venkovem je spíše problém.⁶

---

² PERLÍN, Radim. Venkov, typologie venkova. <https://adoc.pub/> [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z: <https://adoc.pub/venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.html>

³ MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Kde je venkov: Vymezení hranic venkova v podmínkách ČR. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s.422-433. ISBN 80-213-1539-3.

⁴ Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996, s.1380. ISBN 80-718-4311-3.

⁵ Koncepce rozvoje venkova: *(zkrácená verze)*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2020. ISBN 978-80-7663-004-8.

⁶ BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007, s.19-20. ISBN 80-251-19-5.

3.1.2 Vymezení venkova

Venkov si lze představit jako společenství lidí s charakteristickým životním stylem a můžeme ho vymezit pomocí toho, jak je vnímán lidmi. Autoři Kučera a Kuldová popisují vnímání venkova v různých souvislostech a z různých úhlů pohledu:⁷

- venkov jako neměstský prostor – prostor mimo města, kritéria pro toto vymezení je počet obyvatel či hustota zalidnění nebo další ekonomické a demografické ukazatele;
- venkov jako krajina – otevřený prostor je alternativou k uzavřenému a stísněnému prostředí měst;
- venkov jako prostor zemědělské výroby – dojem obyvatel měst, že na venkově převažuje právě zemědělství;
- venkov jako životní styl – životní styl obyvatel na venkově je odlišný než životní styl obyvatel měst;
- venkov jako prostor rekreace a odpočinku – v průběhu 20. století došlo k rozvoji turistiky a rozvinuly se další typy rekreace – tzv. chataření a chalupaření.

Hranice venkova není pevně stanovena a často je vnímána různými způsoby. Podle územního hlediska lze venkov rozdělit na venkovský prostor, venkovský region a venkovské sídlo. Obecně je venkov vymezen jako řídko osídlený prostor, ve kterém má důležitou roli zemědělství. Z demografického hlediska lze venkov vymezit nízkým počtem obyvatelstva a hustotou obyvatelstva. Z urbanistického hlediska jsou specifickým znakem zástavby a z hlediska sociologa je to jiný způsob života.⁸

Venkovským prostorem bývá obvykle označována vesnice nebo vesnické osídlení a krajina v jejich okolí nebo také souhrn katastrů venkovských obcí, ploch zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, venkovských sídel, polních cest a místních komunikací. **Venkovský region** bývá využíván ve statistikách a obvykle označuje oblast definovanou na základě určitých kritérií. Nejčastěji používaná metoda v EU hodnotí regiony podle podílu obyvatelstva žijícího ve venkovských obcích (pro tyto účely jsou vymezeny počtem obyvatel

---

⁷ KUČERA, Zdeněk a Silvie KULDOVÁ. Vnímání venkova: Klíčový fenomén jeho rozvoje. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s. 394-402. ISBN 80-213-1539-3.

⁸ MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Venkov – vymezení základních pojmů. In: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008. Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s.15. ISBN 978-80-213-1991-0.

na 1 km²). **Venkovské sídlo** jednoduše vesnice se označuje sídlištní jednotka ve venkovském prostoru. Z historického hlediska se jedná o typické seskupení obytných a hospodářských stavení.⁹

Venkovské sídlo lze definovat celou řadou nástrojů. Dle Perlína jednotlivé nástroje umožňují vymezení venkovských sídel z následujících hledisek:¹⁰

- urbanistické – venkovské sídlo jako sídlo s typickou urbanistickou strukturou nízkopodlažní zástavby s vysokým podílem rodinných domů s dominantním prostorem návsi a vysokým podílem zeleně;
- architektonické – venkovské sídlo jako sídlo s dominancí nízkopodlažní zástavby v rodinných domech, které nemají přízemí určený k obchodní činnosti. Venkovský dům je doplněn hospodářským zázemím;
- sociální – venkovské sídlo je takové sídlo, kde existují užší sociální kontakty mezi jednotlivými obyvateli sídla;
- ekonomické – venkovské sídlo kde je dominantní činnost zemědělství a výroba potravin a významný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždí do zaměstnání mimo toto sídlo;
- historické – sídlo, které v minulosti získalo městská práva je městem, ostatní sídla jsou vesnicemi;
- administrativní – městy jsou ty obce, které stát jako města definuje a která mají právo používat městská práva a městský znak;
- statistické – venkovské sídlo, které má méně než konvenčně stanovený počet obyvatel.

---

⁹ MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Kde je venkov: Vymezení hranic venkova v podmínkách ČR. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s.422-433. ISBN 80-213-1539-3.

¹⁰ PERLÍN, Radim. Venkov, typologie venkova. <https://adoc.pub/> [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z: <https://adoc.pub/venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.html>

3.2 Rozvoj venkova

Rozvoj venkova je proces, který zahrnuje např. zlepšování infrastruktury, podporu malých a středních podniků, zvyšování kvality života obyvatel nebo ochranu životního prostředí. Rozvoj venkova se zaměřuje především na zlepšování životních podmínek a ekonomický růst ve venkovských oblastech. Rozvojem venkova lze chápat investice do zemědělství, vzdělávání, cestovního ruchu, infrastruktury a jiné. Cílem je vytvářet předpoklady a podmínky pro kvalitní život obyvatel v těchto regionech, podporovat podnikání, zlepšovat přístup k základním službám.

V obecné rovině lze za rozvoj území považovat určitý proces pozitivních změn, chápaný jako zlepšení kvantitativních i kvalitativních charakteristik dané oblasti. Důležité je slovo *pozitivní*, neboť rozvoj by měl být vždy žádoucí a chtěný. Rozvojem dochází ke zlepšování podmínek pro život obyvatel nebo realizaci dalších aktivit či možnost podnikání.¹¹

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích k rozvoji uvádí: „*Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.*“¹²

Na rozvoji venkova se podílí mnoho institucí, které usilují o rozvoj kvality života a při svých aktivitách využívají řadu nástrojů.

3.2.1 Integrované nástroje

Na základě zpracované a schválené integrované strategie je možné použití příslušného integrovaného nástroje. Integrované strategie musí vycházet ze specifických programů ESI fondů a přispívat k jejich naplnění. Musí respektovat popis problémových oblastí v Dohodě o partnerství a intervenční strategie programů, z nichž bude financována. V ČR je integrovaný přístup realizován prostřednictvím tří integrovaných nástrojů – Integrované územní investice (ITI), Integrované plány rozvoje území (IPRÚ) a Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD).¹³

---

¹¹ BINEK, Jan a Iva GALVASOVÁ. *Rozvojový interaktivní audit*. Brno: GaREP, 2011, s.12-14. ISBN 978-80-904308-9-1.

¹² Zákon 128/2000 Sb., o obcích: § 2.

¹³ Integrované nástroje: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/ud-typy/stara-ud/integrované-nastroje>

Integrované územní investice (ITI) jsou nástrojem regionální politiky, který přispívá k naplňování integrovaných územních strategií. Prostřednictvím Integrované územní investice jsou řešena témata dopravy, snížení uhlíkové stopy, podpora oběhového hospodářství, klimatické změny nebo stimulace kulturního kapitálu či cestovního ruchu.¹⁴

Integrované plány rozvoje území (IPRÚ) představují nástroj pro udržitelný rozvoj regionálních pólů růstu s přirozeným spádovým územím. IPRÚ je možné realizovat ve Zlíně, Mladé Boleslavi, Liberci/Jablonci nad Nisou, Karlových Varech, Jihlavě a Českých Budějovicích. Jsou řešena témata v oblasti sociálních veřejných služeb, vzdělávání a trh práce, dopravní obslužnost a životní prostředí včetně technické infrastruktury.¹⁵

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) je integrovaný nástroj regionálního rozvoje. Prostřednictvím CLLD jsou podporovány strategie místních akčních skupin (MAS). Komunitně vedený místní rozvoj je zaměřen na rozvoj venkovských oblastí, je realizován na území působnosti jednotlivých místních akčních skupin. Místní akční skupiny jsou klíčové instituce pro implementaci metody LEADER.¹⁶

3.2.2 Programové období 2021–2027

Na programové období 2021–2027 má Česká republika z evropských fondů k dispozici skoro bilion korun. Téměř 550 miliard korun má k dispozici v několika fondech politiky soudržnosti. Peníze lze čerpat formou nevratných dotací nebo výhodných půjček. O podporu lze žádat v rámci operačních programů, které navazují na období 2014–2020. Kromě národních operačních programů existují také programy zaměřené na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci.¹⁷

Jedním z operačních programů, přes které se v Česku rozdělují peníze poskytované z evropských fondů (konkrétně z Evropského fondu pro regionální rozvoj – EFRR) je **Integrovaný regionální operační program (IROP)**. Operační programy jsou realizovány

---

¹⁴ Integrované územní investice: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/iti>

¹⁵ Integrované plány rozvoje území: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/ud-typy/stara-ud/integrované-nastroje/ipru>

¹⁶ Komunitně vedený místní rozvoj: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/clld>

¹⁷ Programové období: <https://www.dotaceeu.cz/> [online]. [cit. 2023-08-02]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/8a8887ae-6ca5-4a04-80bb-7a30e1b3a29d/Evropske-fondy-v-CR-21-27-V03.pdf.aspx?ext=.pdf>

na období 6 let a projekty v tomto období mohou dobíhat až do roku 2029. IROP podporuje 10 oblastí, na které lze žádat dotaci – eGovernment a kybernetická bezpečnost, integrovaný záchranný systém, zelená infrastruktura měst a obcí, silnice II. třídy, vzdělávací infrastruktura, sociální infrastruktura, infrastruktura ve zdravotnictví, kulturní dědictví a cestovní ruch, komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), čistá a aktivní mobilita.¹⁸

Prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) je podporován příspěvek **Společné zemědělské politiky (SZP)** v oblasti rozvoje venkova. SZP podporuje vitalitu a hospodářskou životaschopnost venkovských oblastí. Programy rozvoje venkova jsou spolufinancovány z vnitrostátních rozpočtů. Programy rozvoje venkova schvaluje Evropská komise, ale výběr projektů a poskytování plateb probíhá v celostátních nebo regionálních řídicích orgánech. Jako platforma pro sdílení informací o tom, jak politika rozvoje venkova, programy a projekty fungují v praxi, slouží Evropská síť pro rozvoj venkova. Účelem je zapojit všechny, kdo mají zájem o rozvoj venkova. Síť podporuje programy rozvoje venkova a poskytuje velké množství informací o provádění programů rozvoje venkova v celé EU.¹⁹

Česká republika podporuje prostřednictvím řady cílených programů široké spektrum potřebných a důležitých aktivit. Dotační programy jsou zaměřeny např. na udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru, na oblast potravinářství, na podporu nestátních neziskových organizací, na údržbu kulturního dědictví venkova i na oblast vodního hospodářství a vodohospodářské infrastruktury.²⁰

Ministerstvo pro místní rozvoj připravilo několik dotačních programů na roky 2023–2025, které přispějí k rozvoji regionů, krajů a obcí i ke zlepšení kvality života jednotlivců. Mezi ně patří např. **Podpora územně plánovacích činností obcí 2023+** - jedním z rozhodujících dokumentů, který má vliv na koncepční rozvoj výstavby obcí je územní plán. Jde o nákladný dokument, který musí zohledňovat jak kvalitu života lidí, tak i ochranu přírody v dané lokalitě. Tento program pomůže obcím tyto náklady výrazně snížit. Program je určený pro

---

¹⁸ IROP. <https://irop.mmr.cz/cs/> [online]. [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027>

¹⁹ SZP. https://agriculture.ec.europa.eu/index_cs [online]. [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_cs#ruraldevelopmentprogrammes

²⁰ Národní dotace. <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/> [online]. [cit. 2023-08-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>

obce do 5 000 obyvatel. Rozvoji regionů v různých oblastech napomáhají významnou měrou nestátní neziskové organizace. Pro ně je připravený program **Podpora nestátních neziskových organizací**. O podporu mohou žádat spolky, obecně prospěšné společnosti, zájmová sdružení právnických osob, nadace a nadační fondy, ústavy. Podpora je určená na poradenství v oblasti bydlení, udržitelný rozvoj cestovního ruchu, udržitelný rozvoj regionů, měst a obcí.²¹

Tabulka 1 Přehled OP v programovém období 2021-2027

Operační program	Finanční prostředky	Řídící orgán
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	81,8 mld. Kč	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Integrovaný regionální operační program	125,2 mld. Kč	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Jan Amos Komenský	66,3 mld. Kč	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP Zaměstnanost+	38 mld. Kč	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OP Životní prostředí	62,4 mld. Kč	Ministerstvo životního prostředí
OP Doprava	126,8 mld. Kč	Ministerstvo dopravy
OP Rybářství	0,78 mld. Kč	Ministerstvo zemědělství
OP Spravedlivé transformace	42,9 mld. Kč	Ministerstvo životního prostředí
OP Technická pomoc	6,3 mld. Kč	Ministerstvo pro místní rozvoj

Zdroj: vlastní zpracování dle NGOC ANH NGO. *Evropská unie v kostce*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci, odbor publicity a evaluací fondů EU, 2023. ISBN 978-80-7538-444-7.

²¹ Programy MMR. <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/informace-o-narodnich-dotacnich-programech-mmr> [online]. [cit. 2023-08-30]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/d13f423c-a322-4f28-bbcc-14c4626cc821/Brozura_Narodni-dotace-MMR_akt-duben.pdf.aspx?ext=.pdf

3.2.3 Místní akční skupiny

„Místní akční skupina je subregionální partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, které působí na vymezeném území, pro něž navrhuje a provádí strategii CLLD (Komunitně vedený místní rozvoj).“²²

Místní akční skupiny (MAS) jsou důležitým nástrojem rozvoje obce. Jsou společenstvím venkovských obyvatel, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obce, svazky obcí, instituce), které nejsou závislé na politickém rozhodování. Podporují rozvoj podnikání, pečují o krajinu, rozvíjí vzdělání a sociální programy. Pomáhají realizovat nápady od jejich vzniku, přes financování až po jejich realizaci.²³

Místní akční skupiny spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a pro svůj region získávají finanční podporu z EU a z národních programů. Aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků jsou jedním z nástrojů MAS. Základním cílem je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. MAS pracují formou komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) a metodou LEADER. K 1. lednu 2023 bylo v České republice celkem 172 členských Místních akčních skupin a zahrnovaly 89 % obcí ČR.²⁴

3.2.4 Metoda LEADER

„LEADER je evropský program, jehož cílem je zapojit místní aktéry ve venkovských oblastech do rozvoje jejich vlastních regionů vytvářením místních akčních skupin (MAS) a navrhováním a prováděním strategií.“²⁵

Metoda LEADER vznikla již v roce 1991 a jejím hlavním cílem bylo intenzivně podporovat rozvoj venkova prostřednictvím místních obyvatel. Metoda LEADER se v České republice rozvíjela velmi intenzivně. Masivní rozšíření metody byl jednoznačně ovlivněn Programem obnovy venkova, který byl v ČR realizován v letech 1991–2006. Iniciativa LEADER se stala důležitým prvkem politiky rozvoje venkova a je přijímána po celé Evropě. V některých zemích EU se přístup LEADER od roku 2007 stal nástrojem provádění politik v oblasti

---

²² MAS. <https://www.dotaceeu.cz/> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/m/mistni-akcni-skupina-\(mas\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/m/mistni-akcni-skupina-(mas))

²³ Místní akční skupiny. *NSMAS České republiky* [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.mistniakcniskupiny.cz/>

²⁴ MAS. <https://www.nsmas.cz/> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.nsmas.cz/o-spolku/co-jsou-mas/>

²⁵ LEADER. <http://elard.eu/> [online]. [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <http://elard.eu/leader-clld/>

evropského rybářství. Unijní politika zavedla v období 2014–2020 koncepci Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) a tím rozšířila možnost financování projektů k naplňování strategií MAS.²⁶

Hlavním rysem přístupu LEADER je uplatňování metod zdola nahoru s cílem zapojit do vytváření projektů a rozhodovacích postupů místní komunity. Činnosti řídí místní akční skupiny (MAS), které jsou složené z řad veřejné i soukromé sféry a občanské společnosti. Místní rozhodování má potenciál přinášet další výhody. Místní skupiny mohou lépe reagovat na řešení místních problémů a přinášet nová řešení pro místní rozvoj. V programovém období 2014–2020 byl přístup LEADER povinnou součástí všech programů rozvoje venkova. Od té doby právní předpisy EU vyžadovaly, aby členské státy vynakládaly na přístup LEADER nejméně 5 % svých finančních prostředků na rozvoj venkova. Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) uplatňuje přístup LEADER ve všech evropských strukturálních a investičních fondech (fondy ESI) kromě Fondu soudržnosti.²⁷

---

²⁶ LEADER. <https://www.nsmascr.cz/> [online]. [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: https://www.nsmascr.cz/evt_file.php?file=3365

²⁷ LEADER. <https://www.eca.europa.eu/cs> [online]. [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/leader-10-2022/cs/index.html#_ftn1

3.3 Společnost

Vymezení společnosti není snadné ani jednotné. O společnosti lze uvažovat jako o největší sociální skupině, na které se může jedinec podílet. Na druhé straně lze ve společnosti spatřovat politicky a ekonomicky soběstačnou skupinu lidí obou pohlaví a všech věkových skupin, kteří sdílejí společnou kulturu, hodnoty, území a respektují vlastní instituce, normy a kulturní vzorce. Jiná, ale trochu všední definice společnosti zní: *“jedná se o souhrn institucí, organizací, sociálních skupin, jednotlivců a jejich jednání – tedy o síť sociálních vztahů a jejich konkrétních aktérů.”*²⁸

V širším slova smyslu lze společnost chápat jako synonymum pro lidstvo jako celek a v užším slova smyslu jako soubor osob žijících ve skupinách, které jsou vzájemně propojeny ve společném a vymezeném teritoriu.²⁹

Společnost lze také chápat jako *„souhrn individuů jednajících s ohledem na jednání druhých, a to v určitém historickém, prostorovém, kulturním a sociálním kontextu, jehož parametry mohou svým jednáním ovlivňovat jen částečně“*.³⁰

3.3.1 Společenský život

Společenský život na venkově se od společenského života ve městě liší. V městských oblastech je více lidí a více možností na výběr. Na venkově existuje také řada možností, jak se zapojit do společenského života. Jednou z možností je zapojování se do místních akcí nebo zapojení se do místních spolků, jako jsou např. sbor dobrovolných hasičů nebo sportovní kluby. Společenský život je nezbytný nejen pro spokojenost lidí, ale také pro samotný rozvoj obce. Funkční společnost motivuje občany ke spolupráci a zvyšuje se kvalita života. Společenský život na venkově je různorodý, záleží také na sociální struktuře obyvatelstva. Na velikosti obce ani tak nezáleží, spíše na jejím přístupu ke společenskému životu. Obec by jej měla spíše podporovat než omezovat.

Společenský život na venkově se odvíjí od objektivních a subjektivních faktorů. Objektivní faktory mají podíl na tom, zda obyvatelé svoji obec považují za místo vzájemného setkávání,

---

²⁸ URBAN, Lukáš. *Sociologie: klíčová témata a pojmy*. Praha: Grada, 2017, s.39. ISBN 978-80-247-5774-2.

²⁹ *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s.1194. ISBN 80-718-4311-3.

³⁰ KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 5. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), s.11. ISBN 80-864-2939-3.

udržování přátelských vztahů, pořádání různých aktivit nebo ji považují pouze za místo, kde sice trvale bydlí, ale tráví zde minimum svého času, protože pracují, nakupují a baví se jinde. Společenský život také podporuje infrastruktura obce, neboť nabízí dostatek prostoru pro setkávání a rozvíjení společných aktivit. Subjektivní faktory souvisejí s historickým vývojem obce a se sociální strukturou obyvatelstva. Stabilizační roli zastávají starousedlíci a pamětníci, kteří mohou být nositeli tradic a iniciátory jejich udržování, popř. obnovování. Funkční obce mají zažité tradiční rituály společného života ve svých zvycích a v obyvatelích udržuje pocit sounáležitosti s obcí a ochotu podílet se na společenském životě.³¹

Společenský život na venkově má své specifické charakteristiky. Venkovské oblasti mají silnou komunitní soudržnost a lidé se navzájem znají. Důležitou součástí společenského života na venkově jsou tradice. Lidé se angažují v tradičních řemeslech a dalších kulturních aktivitách. Je důležité podporovat a posilovat společenské vazby.

3.3.2 Život na venkově

*„Romantické představy o vesnici jsou spojovány s idylou, poklidným tokem času a neměnným způsobem života založeným na tradicích a hodnotách venkovského lidu“.*³²

Venkovský život nabízí mnoho výhod. Mnoho lidí přitahuje příroda, přítomnost zeleně a čistý vzduch. Na venkově je méně rušivých faktorů než ve městě a obyvatelé si tak mohou užívat více klidu a ticha. Na venkově se lidé navzájem znají, podporují se a vytváří tak příjemné prostředí pro život. Venkovský životní styl je více propojen s přírodou.

Město a venkov se od sebe odlišují, proto i samotný život obyvatel města a venkova je odlišný. Určit, zda je ideálnější život ve městě či na venkově, však nelze. Každý preferuje jiný způsob života a život na venkově nabízí své výhody, ale i nevýhody. Největší výhodou života na venkově je tiché, klidné prostředí a blízkost k přírodě. Mezi další klady lze zařadit čistotu ovzduší, životní prostředí, pěknou krajinu, ale také mezilidské vztahy, tradiční život nebo větší soukromí. Na druhou stranu život na venkově má i své nevýhody. Největším problémem života na venkově je špatná dopravní dostupnost, která brání obyvatelům hledat

---

³¹ MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2009, s.175. ISBN 978-80-213-1991-0.

³² POLOUČEK, Oto. *Babičky na bigbitu: společenský život na moravském venkově pozdního socialismu*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. Etnologické studie. ISBN 978-80-210-9681-3.

zaměstnání mimo své bydliště. To je charakterizováno nutností dojíždění. Za nedostatky lze považovat i málo možností ke společenskému, kulturnímu a sportovnímu vyžití.³³

3.3.3 Kvalita života

„Intuitivně víme, že pojem kvalita života dává smysl – stejně tak jako víme, že ho lze jen velmi obtížně vymezit a uchopit.“³⁴

Obyvatelé měst hledají na venkově novou kvalitu života, ať už hlediska životního prostředí, kvality bydlení nebo možnosti seberealizace. Rozhodující je změna chápání venkova a venkovského způsobu života.³⁵

Pojetím a chápáním obsahu pojmu *kvalita života* se zabývají různé vědní disciplíny jako např. psychologie, ekonomie, etika, politologie, sociologie, technické vědy a zejména medicína. Uvedené disciplíny se tematikou kvality života zabývají víceméně pouze v rámci svého vlastního oboru. Kvalita života je pojmem se spoustou významových dimenzí – materiální pojetí (vlastnictví a možnost určité míry konzumu), psychologické pojetí (pocity subjektivní pohody, radosti), pojetí kulturně antropologické (odlišné chápání kvality života v různých kulturních oblastech), pojetí morální (vztah kvality života k morálním hodnotám), pojetí sociologické (odlišnost kvality života v různých sociálních skupinách). A v neposlední řadě také dimenze medicínská (délka života, fyzické a duševní zdraví) a další méně významné dimenze kvality života, jako např. dimenze estetická nebo sekuritní. Všeobecně přijímaná definice kvality života nebo jednoznačný koncept tohoto pojmu neexistuje. Pojem *kvalita života* se přímo odvíjí od komplexnosti a složitosti lidského života jako takového. Život jedince je utvářen nekonečným množstvím vnitřních a vnějších faktorů, řadou různých interakcí a činností v zájmových oblastech a sociálních skupinách a v neposlední řadě i řadou náhod.³⁶

---

³³ MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Vybavenost venkovských obcí. In: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008*. Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008. ISBN 978-80-213-1991-0.

³⁴ MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002, s.14. ISBN 80-717-8624-1.

³⁵ KMENT, Petr. *Environmetální rozměr rozvoje venkova a regionů*. [Slaný]: Melandrium, 2012, s.83. ISBN 978-80-86175-85-0.

³⁶ Kvalita života: <https://dokumen.tips/> [online]. [cit. 2023-08-05]. Dostupné z: <https://dokumen.tips/documents/kvalita-zivota-a-jeji-modely-v-soucasnem-socialnim-vyzkumu-ok-uprave.html?page=3>

3.3.4 Kultura

Kultura je výtvorem člověka. Je tím, co člověka kultivuje, vzdělává. V procesu socializace se člověk mění z biologické bytosti na člena lidské společnosti. Proces socializace je současně procesem předávání kultury mezi generacemi, začleňování jedinců do určité kultury. Kultura je složitým společenským jevem a procesem. Je předmětem zájmu mnoha věd – antropologie, etnologie, etnografie, sociologie. Nejvýznamnějším kulturním mediátorem je rodina, která jako první zabezpečuje přenos kulturních prvků, jako jsou pravidla chování, hodnot, řeči. Kultura určité společnosti není součtem osobních kultur jedinců, ale je členitým vnitřně strukturovaným celkem, který zahrnuje jednotlivé vzájemně spjaté kulturní prvky, jakými jsou např. myšlenky, ideje, normy, symboly apod., které společnost sdílí a uznává za „závazné a platné“.³⁷

Širší chápání pojetí kultury v sociologii představuje kulturu jako komplex zahrnující tvořivou činnost lidí i proces osvojování, přejímání a zhodnocování stvořeného zkušeností. V užším pojetí je kultura považována za relativně integrovaný celek chování a činnosti specifické skupiny lidí, kteří se řídí určitými normami. Kultura ve vztahu k jedinci i ke společnosti plní několik funkcí. Klíčovými funkcemi jsou: **Regulativní funkce** – kultura stanovuje základní cíle, směřování a podoby jednání členů společenství a vztahů mezi nimi. **Identitní funkce** – kultura představuje prostředek formování identity společenství a jeho členů. **Orientace ve světě** – kultura nabízí cesty a podoby porozumění světu, který nás obklopuje. K procesu začleňování a společenskému jednání lidí se vztahují např. funkce socializační, výchovné a vzdělávací, poznávací nebo adaptační. Sociologové věnují velkou pozornost tzv. masové kultuře. Jde o kulturu dostupnou a určenou pro co nejširší okruh lidí. Masová kultura je typickým jevem moderní společnosti. Je spjata s procesy industrializace, růstem měst a rozvojem komunikačních prostředků.³⁸

3.3.5 Volný čas

Volný čas lze trávit různým způsobem. Je to čas, kdy se lze věnovat svým koníčkům a aktivitám a je důležitý pro regeneraci, relaxaci a odpočinek. Někdo se věnuje sportu,

---

³⁷ HAVLÍK, Radomír. *Úvod do sociologie*. Vyd. 6., přeprac. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2843-1.

³⁸ HAVLÍK, Radomír. *Úvod do sociologie*. Vyd. 6., přeprac. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2843-1.

turistice, jiní upřednostňují aktivity jako jsou čtení, divadlo, cestování. Volný čas je vhodný pro vytváření a udržování sociálních vztahů. Volný čas je součástí života každého člověka a je na každém z nás, jak tento čas vyplníme.

Volný čas dětí a mládeže a jeho naplňování hraje významnou roli při utváření osobnosti mladého člověka. Dominantní postavení má rodina. V oblasti volného času došlo v životě mládeže k různým změnám. Těžištěm volného času dětí a mládeže se stala televize, hudba, internet a nicnedělání. Aktivní odpočinek je základním prvkem zdravého životního stylu. Hlavní součástí volnočasových aktivit jsou zejména pohybové aktivity a sport. Osvojení si potřeby aktivního trávení volného času je dáno tím, jak je k aktivnímu odpočinku přístupováno v rodině, ve škole a v dalších subjektech realizujících volnočasové aktivity dětí. Mnoho škol nabízí možnost trávení volného času formou nepovinných předmětů nebo různých kroužků.³⁹

V České republice existuje mnoho tělovýchovných a sportovních spolků a dalších sdružení pracujících s dětmi a mládeží. Vyrůstá podíl církve a církevních spolků, prostřednictvím nichž se děti a mládež zapojují i do společensky prospěšných aktivit. Činnost nestátních subjektů je podporována zejména finančními granty státních institucí.⁴⁰

---

³⁹ Volný čas. <https://www.msmt.cz/>. Online. [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/7327?highlightWords=volný+čas+prevence>.

⁴⁰ *tamtéž*

3.4 Spolky

Pro život v obci jsou důležité nejrůznější spolky, kluby nebo sdružení. Jsou důležitým předpokladem pro rozvoj spolkového života, posilování komunitních vazeb a budování společné identity. Znakem jsou pravidelné setkávání obyvatel, společné řešení problémů, zájem o dění v obci, historické paměti nebo rozvoj místního cestovního ruchu. Spolky a kluby se mohou stát sjednocujícím prvkem původních a nových obyvatel. Noví obyvatelé se mohou začleňovat do tradičních spolků nebo vytvářet nové, do kterých se následně budou zapojovat starousedlíci. Obyvatelé venkova mohou působit v celé řadě organizací.⁴¹

Spolek lze charakterizovat jako specifickou skupinu lidí se společnými zájmy a vymezenými pravidly vzájemného styku členů. Členství ve spolku je dobrovolné a spolková činnost se provádí na základě stanov. Spolky užívají zpravidla symboly, které se vztahují přímo k činnosti spolku. V českém prostředí jsou tradiční spolky na bázi zájmových činností, v minulosti se vytvářely spolky na bázi hnutí, např. odborové spolky nebo dělnické spolky.⁴²

Na venkově je spolkový život poměrně bohatý. Mezi nejčastější a nejaktivnější spolky patří spolky dobrovolných hasičů, spolky sportovců a spolky myslivců. Sportovní spolky se zabývají především fotbalem, turistikou, tenisem, cyklistikou, ale také házením šipek. Spolky se snaží stmelovat obyvatele obce, pořádat různé společenské akce, plesy, taneční zábavy, akce pro děti a další. Kulturní činnosti zajišťují především spolky divadelní, pěvecké, různé hudební skupiny či taneční soubory. K tradičním ženským spolkům patří např. spolky červeného kříže nebo Svaz žen. Obecně lze říci, že s výší vzdělání roste zájem o spolkovou činnost. S věkem souvisí rozlišení podle typu a oboru činnosti. Pasivnějšími venkovany jsou lidé do 25 let a lidé se základním vzděláním.⁴³

---

⁴¹ SVOBODOVÁ, Hana a Antonín VĚŽNÍK. *Úvod do geografie venkova*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s.35-36. ISBN 978-80-210-6943-5.

⁴² Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996, s.12088. ISBN 80-718-4311-3.

⁴³ MAJEROVÁ, Věra. Společenský život. In: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008*. Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s.177. ISBN 978-80-213-1991-0.

Tabulka 2 Spolky na venkově

Typ spolku	Specifikace
Sbor dobrovolných hasičů	Mužské, ženské a dětské oddíly
Sportovní spolky	Oddíly podle druhu sportu – fotbal, volejbal, nohejbal, šipky, kuželky aj.
Zájmové spolky	Oddíly podle zájmu svých členů – myslivci, chovatelé, rybáři, holubáři, mykologové apod.
Ženské spolky	Klub žen, Červený kříž
Národnostní spolky	Maticе Slezská, spolky občanů různých národností
Jiné spolky	Důchodci, Skauti, Junáci, Osadní výbory, Kulturní spolky (ochotnické divadlo, pěvecké sbory)

Zdroj: GREGORINIOVÁ, Jindřiška a Věra SCHOLLAROVÁ. Místní kultura – stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s. 334-335. ISBN 80-213-1539-3.

3.4.1 Vznik a zánik spolku

1. ledna 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a tím došlo ke zrušení zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Došlo tak k transformaci občanských sdružení a jejich organizačních jednotek na spolky a pobočné spolky. Hlavním posláním spolku jsou vzájemně prospěšné cíle, tj. společné aktivity zaměřené na členy spolku (např. sportovní kluby) nebo veřejně prospěšné cíle zaměřené na širokou veřejnost (např. poskytování sociálních služeb). Členem spolku může být fyzická i právnická osoba a o přijetí člena rozhoduje nejvyšší orgán spolku. Členství ve spolku zaniká vystoupením člena, nezaplacením členského příspěvku či vyloučením.⁴⁴

Spolek mohou založit minimálně tři osoby, které mají společný zájem a dohodnou se na znění stanov. Stanovy schválí usnesením na ustavující schůzi. Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku, který vede rejstříkový soud. Pokud není spolek zapsán do veřejného

⁴⁴ KRYŠKOVÁ, Šárka. *Nestátní neziskové organizace – právní úprava, účetnictví, audit, daně*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Teoretik, s.36. ISBN 978-80-7502-610-1.

rejstříku do 30 dnů od podání návrhu na zápis a není-li v této lhůtě ani vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, považuje se spolek za zapsaný do veřejného rejstříku třicátým dnem od podání návrhu. Stanovy musí být uloženy v sídle spolku a obsahují povinné a dobrovolné části. Mezi povinné části patří: název, který musí obsahovat slovo „spolek“ nebo „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z.s.“, sídlo, účel založení, práva a povinnosti členů, určení statutárního orgánu. Mezi dobrovolné části patří např. druhy členství, proces přijímání členů, členský příspěvek, pobočné spolky, zánik členství, orgány spolku, zrušení a likvidace spolku, fúze a rozdělení spolků. Spolek může zaniknout dobrovolně a nuceně. Dobrovolné zrušení spolku je obvykle upraveno ve stanovách. Nucené zrušení je zrušení spolku s likvidací pro porušování jeho zákonných povinností. V případě likvidace podá likvidátor do 30 dnů od skončení likvidace návrh na výmaz spolku ze spolkového rejstříku. Soud zruší spolek s likvidací na návrh osoby, která na tom má oprávněný zájem. Spolek lze zrušit i bez návrhu, a to v případě, že spolek vyvíjí zakázanou činnost, činnost v rozporu s účelem spolku nebo porušuje práva členů spolků. Spolek zaniká dnem výmazu z veřejného rejstříku.⁴⁵

3.4.2 Zdroje financování neziskových organizací

Financování spolků se může lišit v závislosti na jejich povaze a cílech. Existuje několik možností, jak mohou být spolky financovány. Finanční zdroje nestátních neziskových organizací (NNO) dle Pelikánové:⁴⁶

Členské příspěvky

Mnoho spolků vybírá od svých členů členský příspěvek. Členské příspěvky se vybírají na základě stanov, statutu či jiných zřizovacích listin. Z daňového hlediska je třeba neziskové organizace rozlišovat na organizace členského charakteru a organizace nečlenské neziskové.

Příjmy z doplňkových činností

Účelem doplňkové činnosti je zájem o co nejlepší využití veškerého potenciálu neziskové organizace (NO). Je to nejsnazší způsob, jakým může NO dospět ke zlepšenému výsledku

---

⁴⁵ PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2117-5.

⁴⁶ PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2117-5.

hospodaření. Typické jsou pronájmy různých ploch, pozemků, budov nebo spolupráce s obcemi při pořádání společenských akcí apod.

Příjmy z podnikání

Nestátní neziskové organizace mohou podnikat, pokud nemají omezení speciálním právním předpisem. Neziskové organizace nejsou zakládány k výdělečné činnosti. Mohou ji provozovat s podmínkou živnostenského oprávnění. Spolky mají podnikání přípustné pouze v rámci vedlejší činnosti.

Cizí zdroje

Poskytovatelé cizích zdrojů jsou např. banky. Tyto zdroje jsou získávány na určitou dobu a sjednané době se musí vrátit.

Příspěvky ze zdrojů EU

Finanční prostředky jsou získávány ze strukturálních fondů prostřednictvím regionálních operačních programů a z jednotlivých programů vyhlašovaných správcovskými institucemi nebo organizacemi.

Přímé dotace ze státního rozpočtu

Jsou získávány přímo, tzn. že mezi poskytovatelem a příjemcem není další orgán nebo instituce. Mohou to být např. dotace Ministerstva kultury a Ministerstva životního prostředí. Veřejné vyhlášky jsou především na humanitární pomoc či problematiku zdravotně postižených aj.

Nepřímé dotace ze státního rozpočtu

Dotace jsou určeny NNO s organizačními jednotkami. Na základě podkladů od organizačních jednotek ústředí zpracuje žádost a podá ji na ministerstvo. Po přidělení z ministerstva jsou dotace rozděleny na jednotlivé žadatele. Příspěvky pro neziskové organizace upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Příspěvky nadací a nadačních fondů

Nadace a nadační fondy jsou sdružením majetku založeným za účelem podpory stanovených aktivit. O finanční prostředky žádají NO na základě předložených projektů. Finanční

prostředky jsou poskytovány na základě písemné žádosti s popisem projektu, která je posouzena. Je nutné najít vhodné téma, které má NNO společné se zaměřením nadace.

Dárcovství

Darem je myšlena jakákoliv finanční a věcná podpora od fyzických osob a podnikatelů. Společnosti poskytují hmotné dary, výrobky, některé mají propracovanou koncepci sponzoringu nebo uspořádají sbírku mezi zaměstnanci. Individuálními dárci jsou členové organizace, dobrovolníci a další. Jejich přínos spočívá zejména v darování finančních prostředků. Významným zdrojem financování jsou členské příspěvky, které zaručují pravidelný a stabilní příjem. Mezi významné zdroje patří také veřejné a kostelní sbírky. Moderní formou dárcovství jsou dárcovské SMS. Zahrnují pohodlí a minimum úsilí pro dárce.

Daňové zvýhodnění

Zdaňování NNO je upraveno zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Zvýhodnění uplatňuje organizace, která není založena za účelem vykazování zisku a plní veřejně prospěšné činnosti. U nestátních neziskových organizací jde zejména o úlevu z placení daně do určité hranice zisku nebo osvobození od vybraných správních poplatků apod.

3.5 Tradice, zvyky, obyčeje

Každá země má své kulturní tradice. Tyto tradice jsou odlišné v různých oblastech jako je např. hudba, jídlo, oděvy a společenské zvyklosti. Zvyky jsou určité chování, které se opakuje v určitém čase nebo při nějaké události. Např. při narození dítěte se v mnoha kulturách slaví křtiny. Obyčeje se obecně vztahují na chování lidí. Může zahrnovat např. způsob oblékání nebo stravování.

Zdá se, že současný život se lidových zvyků dotýká pouze okrajově, podobně jako jiných odkazů tradice. Záležitost takového odcizení je obecná i v jiných zemích světa, včetně našich nejbližších sousedů. Přes přirozený proces nivelizace zůstalo v naší zemi množství tradičních duchovních hodnot, které ani nevnímáme, ale čas od času přirozeně vyplynou na povrch. Obecně o Vánocích či Velikonocích, ale v mnoha regionech se tradice dodržují v širším časovém rozvrhu a s místními lidmi můžeme prožívat masopust, pomlázku, pálení čarodějnic, stavění májů, poutě, posvícení, hody nebo Advent. Lidové zvyky se mění podle charakteru ročních období.⁴⁷

Každé roční období je krásné a má své půvaby. Jaro je znovuzrozením všeho živého. Začíná se ozývat veselý zpěv ptactva, vracejícího se z dalekých teplých krajů. Vše hýří barvami a vzduch je provoněn rozkvétajícími stromy. Vše se probouzí k životu. První jarní den je ten, který se svou délkou vyrovná noci – nastává jarní rovnodennost. Nejteplejší roční období je léto. To začíná nejdelším slunečním dnem v roce – letním slunovratem. Pro venkov je léto především ve znamení práce na polích, ale i dobou poutí a jarmarků. Čas mezi létem a zimou je jakýmsi mezidobím mezi měsíci plnými života a měsíci ticha a spánku. Astronomické období podzimu je od 23. září do 21. prosince. Stromy a keře jsou díky blahodárnému teplu a světlu obaleny plody. Nastává čas poslední úrody a s ní spojené podzimní sklizně. Pro venkovský život je konec sklizně časem oslav a veselí. Ptactva se vydávají na svou každoroční výpravu do teplých krajů a listí stromů se začínají krásně barevně zbarvovat. Z pohledu přírody jarem rok začíná a zimou končí. I přes svou zdánlivou nevlídnost a ospalost nám zima nabízí radost, lásku a velké množství lidových obyčejů.⁴⁸

---

⁴⁷ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.147-149. ISBN 978-80-7422-500-0.

⁴⁸ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2465-9.

3.5.1 Jaro

Jarní tradice jsou různé zvyky a oslavy, které jsou většinou spojené s příchodem jara. Nejvýznamnější jarní tradice jsou Velikonoce, které jsou oslavou nového života. Celá příroda zpívá a dýchá svěží vzduch.⁴⁹ **Velikonoce** jsou křesťanský svátek oslavující vzkříšení Ježíše Krista. Tento svátek se slaví první neděli po prvním jarním úplňku, to bývá zpravidla mezi 22. březnem a 25. dubnem. Velikonoce připadají na konec postní doby, která začíná „Popeleční středou“ a trvá čtyřicet dní.

Týden před Velikonocemi se nazývá „**Pasijový týden**“ nebo také svatý či velký. Začíná velké čištění v domácnostech. Všude se bílí, upravuje zahrádka a okolí domu, myjí se okna a připravují nové šaty. Na „Modré pondělí“ začínají dětem prázdniny. Na „Šedivé úterý“ hospodyňky uklízí a vymetají pavučiny. Na „Sazometnou středu“ nebo také škaredou či smetnou již staří Čechové vymetávali z komína saze. Podle lidové pověry by se v tento den neměl nikdo škaredit, protože pak by se škaredil každou středu v roce. Na „Zelený čtvrtek“ lidé vstávali velice časně, rodina se pomodlila a všichni se omyli rosou. Hospodyně zametly dům ještě před východem slunce. Jedla se jen zelená strava. Podle pověry si o Zeleném čtvrtku neměl člověk nic půjčovat a s nikým se hádat. Počínaje tímto dnem umlkají všechny zvony a místo zvonů zaznívají odevšad dřevěné klapačky a řehtačky. V poledne a večer se shromažďují děti a procházejí vesnicí. „Velký pátek“ je připomínkou smrti Ježíše Krista, a proto je prožíván ve znamení smutku, ticha a rozjímání. Lidová tradice vypráví o údajném otevírání pokladů ve skalách a podle pověsti se na Veliký pátek také otevírá památná hora Blaník. Na „Bílou sobotu“ hospodyně pečou mazance a velikonoční beránky, muži a chlapci pletou pomlázky z vrbového proutí a děvčata zdobí vajíčka. Bílou sobotou končí třídenní půst zvaný „svatý třídenní“. Všichni se těší na opětovné možnosti pojídání masa, taneční zábavy a další potěšení, která jsou po dobu půstu zakázána. První neděle Velikonoční – Boží hod Velikonoční – Kristus vstal z mrtvých za svítání „prvního dne v týdnu“, neboli „prvního dne po sobotě“ – sobota byla podle židovského kalendáře posledním dnem týdne. Nejvíce očekávaným dnem je „Velikonoční pondělí“, kdy chodí chlapci s pomlázkou vyšlehat

---

⁴⁹ TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8276-8.

děvčata. K pomlázce také patří pestře malovaná vajíčka – kraslice. Kraslice dostává hoch jako dárek od děvčete, které našlehal.⁵⁰

Pálení čarodějnic patří k doposud velmi živým zvykům. Filipojakubská noc z 30. dubna na 1. května je jednou z magických nocí, kdy prý mají zlé síly větší moc než jindy. Lidé věřili, že v povětrí poletují čarodějnice, které se slétají na sabat. Proto se této noci říkalo noc čarodějnic“. Na ochranu před čarodějnicemi se na kopcích pálily ohně a postupně se z výročních ohňů stalo „pálení čarodějnic“. Hlavní účel tohoto lidového svátku byla ochrana úrody a celého hospodářství před neštěstím.

Tradiční slavnost, která se obvykle koná na začátku měsíce května a spojuje se s oslavou jara je **stavění máje**. Nejstarší doklad o stavění máje je z roku 1422, kdy za postavení máje dostal hoch za odměnu ruku děvčete. V předvečer 1. května udělali chlapci staročeskou májku, kterou stavěli na návsi. Někdy vztyčovali mládenci menší májky před domy svobodných dívek. Májové oslavy nejsou jen záležitostí vesnice, ale pronikly i do měst. Znamé jsou např. tradiční jarní studentské slavnosti – majálesy.⁵¹

Majáles – studentské, dnes hlavně vysokoškolské prvomájové slavnosti, u nás zakotvené již z dob národního obrození. Je to všeobecné veselí s průvody, vtipnými převleky a scénkami, volí se král majálesu a podobně. Dnes je majáles pojatý jako prvomájová, volná zábava mladé generace. Například prvomájová Praha je tématem lásky, kdy se večer mládež schází na Petříně u sochy Karla Hynka Máchy a je nezbytné, aby dívka dostala polibek pod rozkvetlým stromem pro celoroční krásu a svěžest.⁵²

Druhou květnovou neděli se slaví **Den matek**. Je to den, který je věnován všem matkám. Nejčastěji se slaví drobnou pozorností, květinou či bonboniérou. V ČR se Den matek začal slavit v roce 1923 na popud Alice Masarykové. S příchodem komunismu ho vytlačil

---

⁵⁰ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.17-22. ISBN 978-80-264-2465-9.

⁵¹ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.28. ISBN 978-80-264-2465-9.

⁵² LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.185. ISBN 978-80-7422-500-0.

Mezinárodní den žen (MDŽ – 8. března). V některých rodinách se tradice květnové neděle udržovala, ale svobodně k oslavám Dne matek se navrátilo až po roce 1989.⁵³

3.5.2 Léto

V současné době bereme léto jako čas prázdnin, dovolených, cestování, výletů, koupání a odpočinku. Dříve tomu bylo ale jinak, zejména na vesnicích. Léto bylo obdobím největšího soustředění a vypětí sil, směřovaných ke zdárné sklizni úrody. Tato nejplodnější část roku zabírá zhruba tři nejteplejší měsíce v roce – červen, červenec, srpen. Na začátku astronomického léta stojí samotný slunovrat připadající na 21. června. Letní čas je období, kdy se v poměru k jiným obdobím roku odehrává poměrně malé množství okázalých a dlouho připravovaných zvyků.⁵⁴

Součástí oslav letních slunovratů jsou ohně. **Svatojánské ohně** – na jejich přípravě se podílela zejména mladá chasa. Základem svatojánského ohně byla jedle s oloupanou kůrou. Dívky vyhledávaly devatero kvítí, z kterého upletly věnec. Jím pak ozdobily vršek jedle, přidaly červené stuhy a takto nazdobenou jedli všichni vztyčili na kopci. Kolem zapáleného ohně všichni tančili a hráli hry. Mnohdy se také zapalovala košťata a hořící se vyhazovala do vzduchu, aby se tím zastrašily čarodějnice.⁵⁵

Velkým svátkem pro celou vesnici byly **žně**. Nejčastěji se sklízí od června do září. Sekáči kosili zralé obilí a ženy za nimi dočišťovaly a vázaly. Obilí se kladlo po hrstech na povřísla a vázaly se snopy. K večeru se ze snopů stavěli panáci.

Po žních se konaly **dožínky** jako oslava jejich úspěšného ukončení. Příprava začínala už týden před dožínkami, kdy děvčata začala plést veliký věnec z klasů obilí všeho druhu. Do věnce se zaplétalo ovoce, cukrovinky a koláče. U dožínkové veselice nesměla chybět muzika, dobrá nálada a bohatě prostřený stůl. Velmi starým zvykem bývalo stínání hlavy živému beránku, jako škůdci mladého osení. Tento brutální zvyk byl ale úřady zakazován až docela vymizel.

---

⁵³ Den matek. <https://cesketradice.cz/>. [online]. [cit. 2024-01-02]. Dostupné z: <https://cesketradice.cz/den-matek-historie/>.

⁵⁴ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.200. ISBN 978-80-7422-500-0.

⁵⁵ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.77. ISBN 978-80-264-2465-9.

Stejně jako žně bylo i **česání chmele** vyvrcholením dlouhodobé a namáhavé práce. Česání chmele byla práce hlavně lidí z měst. Česání chmele probíhalo podle zavedených starých zvyků a každá parta česačů dostala své místo. Začínalo se brzy ráno a každý česač musel otrhat šištičky bez listů a se stopkami.

Velikým svátkem pro celou vesnici a okolí byla **pout'**. Poutí se nazývaly pobožné návštěvy posvátných míst. Cílem bylo nějaké vzdálenější místo, kde se lidé modlili. Mezi nejznámější patří Svatá hora, Hostýn, Velehrad. Poutě neznamenal pouze putování k nějakému posvátnému místu, ale šlo i o slavnost uctění památky světce např. anenská pout' na počest svaté Anny. S plynutím doby se měnila povaha i smysl poutí. Od náboženského významu až po dnešní zábavní charakter ve znamení stánků, houpaček, kolotočů a střelnic.⁵⁶

3.5.3 Podzim

Nastává čas poslední úrody a s ní spojené podzimní sklizně. Ovocné stromy patří mezi uctívané, každý strom přinášející plody má duši. Mnoho pověr a zvyků je spojeno s česáním mladých stromků. Při česání ovoce se má zpívat, aby nebylo stromu smutno. Smutný strom prý nepřečká zimu. V krajích, kde byly vinohrady, patřilo k největším svátkům v roce **vinobraní**.⁵⁷ Vinobraní je tradiční činnost v oblastech, kde se pěstuje réva a vyrábí víno. Vinobraní je obvykle spojováno s různými tradičními slavnostmi, kdy se lidé shromažďují na vinicích a slaví za doprovodu vína a jídla.

Jedním z nejoblíbenějších svátků, který zároveň značil ukončení polních prací, bylo **posvícení**. O posvícení se scházela celá rodina včetně širokého příbuzenstva a všichni zasedali k bohatě prostřeným stolům. Platilo, že čím více hostů, tím větší pocta pro hostitelku.⁵⁸ Během posvícení se konají různé aktivity, jako např. mše, jarmarky, hry, poutě. Součástí posvícení je také tradiční jídlo a pití a je dobrou příležitostí pro setkání s rodinou a přáteli.

---

⁵⁶ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.81-88. ISBN 978-80-264-2465-9.

⁵⁷ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.137-138. ISBN 978-80-264-2465-9.

⁵⁸ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.11-143 ISBN 978-80-264-2465-9.

2. listopadu se slaví katolický svátek **Dušičky** – památka všech zemřelých. V tento den se vzpomíná na zemřelé příbuzné. Je to tradiční den, kdy se navštěvují hroby a pomníky. Během Dušiček bývají hroby zdobeny květinami a svíčkami. Během této doby se konají mše za zemřelé.

Podle lidové víry v podvečer svátku „dušiček“ vystupují duše zemřelých na jednu noc z očiště, kde v plamenech pykaly za své hříchy. Když se ráno ozvalo zvonění z kostela, musely se dušičky vrátit do očiště.⁵⁹

Den před Svátkem všech svatých, 31. října, se slaví **Halloween**. Halloween u nás nemá dlouhou tradici, ale tento svátek k nám pozvolna proniká, zejména mezi mladší generací. Je spojen s mnoha zvyky a tradicemi, jako jsou strašidla, kostýmy, dýně, sladkosti a oslavy. Nejznámější zvyk Halloweenu je vydlabávání dýní. Halloween je asi nejvíce oblíben v Americe.

3.5.4 Zima

Z pohledu přírody je spojováno, že jarem rok začíná a zimou končí. I přes svou nevlídnost zima nabízí radost a velké množství lidových obyčejů. K bohaté nadílce sněhu patří hry jako koulování, stavění sněhuláka nebo sáňkování.

Navečer 5. prosince zažívá většina dětí chvíle napětí a strachu. Podle staré lidové víry sestupuje z nebe svatý **Mikuláš** a spolu s čertem a andělem obchází lidské příbytky. Svatý Mikuláš a anděl vzbuzovali v dětech pohodu a klid, ale čert měl nahánět strach. Mikuláš se rodičů ptá, zda bylo dítě celý rok hodné. Hodným dětem rozděljuje sladkosti a ovoce a zlobivým dětem uhlí a brambory.⁶⁰

Adventní doba je přípravným obdobím na vánoční svátky. Od 11. století je to doba posledních čtyř týdnů před Štědrým dnem. Byla to doba půstu, kdy se lidé místo nadměrného požívání jídla a pití, věnovali rozjímání a návštěvám kostela. Advent začíná čtvrtou nedělí před Štědrým večerem. Může připadnout na jakoukoliv neděli mezi 27. listopadem a 3. prosincem a trvá 22 až 28 dní. První adventní nedělí začíná tzv. liturgický rok. Charakteristickou barvou do třetí adventní neděle byla temně fialová, potom ji nahradila

---

⁵⁹ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.146 ISBN 978-80-264-2465-9.

⁶⁰ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů: kroje – zvyky – umění*. V Brně: CPress, 2019, s.197-202. ISBN 978-80-264-2465-9.

barva růžová, která symbolizuje radost. Každá adventní neděle měla své lidové označení – železná, bronzová, stříbrná, zlatá.⁶¹

Dny před Vánoci se plně využívaly k **přípravě na Vánoce**. Ke zvyklostem patřilo mít v pořádku celé hospodářství, uklizený dvůr, stodoly a čistě opatřené zvířectvo. Hospodyně se staraly o úklid světnice, podlahy a ostatních nečistot. Dnes se v přípravách staráme zejména o svůj byt. V 18. a 19. století byla výzdoba obydlí jiná než v následujících letech. Na přelomu 19. století býval jako dominantní prvek výzdoby světnice betlém. Pro českou lidovou kulturu jsou betlémy opravdový fenomén. V České republice pracuje celá řada řezbářů. V místech tradiční tvorby jsou ustanoveny celé spolky, největší je na Příbramsku.

Dalším symbolem Vánoc je vánoční stromek, který není symbolem jenom u nás, ale i ve světě. Do našich krajů se dostal na přelomu 18. a 19. století z německých oblastí. Symbolem narození Krista lze spatřovat ve všech možných podobách světla, a to nejen na stromku. Bez světel a ozdob by samotný stromek nebyl stromem vánočním. U nás jsou tradiční ozdoby ze skleněných korálků a foukané skleněné kouličky, které se staly i světoznámým vývozním artiklem. České tradiční výrobně korálkových ozdob Rautis z Poniklé v Podkrkonoší bylo v roce 2016 uděleno usnesením UNESCO ocenění pro unikátnost a ojedinelost rukodělné práce.⁶²

Vánoce začínaly 24. prosince **Štědrým dnem**. Patří mezi nejvýznamnější svátky v roce. Nikdo se nesměl hádat a všude panoval klid a mír. K prvním pozdravům Štědrého dne patřily lidové koledy. S východem první hvězdy se usedalo ke štědrovečernímu stolu.⁶³ Prostírání stolu se věnovala velká pozornost. Na jeden roh stolu se symbolicky pokládala pecen chleba, aby měla rodina stále co jíst. Na druhý roh se dalo trochu toho, co dalo pole, aby v následujícím roce byla dobrá úroda. Na třetí roh se dávaly peníze, které slibovaly blahobyť. Na čtvrtý roh se pokládala miska na zbytky jídla pro zvířata.⁶⁴

---

⁶¹ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.199. ISBN 978-80-264-2465-9.

⁶² LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.245-250. ISBN 978-80-7422-500-0.

⁶³ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.250-252. ISBN 978-80-7422-500-0.

⁶⁴ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.208. ISBN 978-80-264-2465-9.

Štědrovečerní jídelníček byl obecně velmi prostý a odpovídal tradicím stravy rolníků, to znamenalo, že na stůl mělo přijít jídlo, které se v hospodářství urodilo. Štědrovečerní pokrmy byly polévka z hrachu nebo čočky, kaše z jáhel nebo pohanky, nákypy s houbami tzv. hubník nebo kuba. Podávala se vánočka, ořechy, čerstvé i sušené ovoce. S přibývajícím pokrokem společnosti se měnil i jídelníček. Dnes se jako štědrovečerní večeře ustálil smažený kapr a bramborový salát. Pečou se vánočky, jablkové záviny i sladké cukroví.⁶⁵

Na poslední den v roce, tj. 31. prosinec, připadá svátek svatého **Silvestra**. Začátek tohoto dne bývá spojován s velkým úklidem a podle lidové pověry nesmí nikde viset prádlo. Poslední den v roce bývá spojován s čekáním na Nový rok. Novoroční pověrou je, že tento den má vliv na celý začínající rok. Všichni se snažili vyhnout hádkám a snažili se být příjemně naladěni.⁶⁶

Pro většinu z nás končí doba vánoční dne 6. ledna na svátek **Tří králů**. V tento den chodí po domech trojice chlapců a nad dveře navštíveného domu napíší jako požehnání rok a královské iniciály: K + M + B. Kašpar, Melichar, Baltazar byli tři bibličtí svědci narození Ježíška v Betlémě, kteří putovali za betlémskou hvězdou, aby se poklonili novorozenému Pánu.⁶⁷

Po svátku Tří králů začíná **Masopust**. Konec masopustní sezóny je každoročně jiný a je to dáno termínem Velikonoc. Jsou-li Velikonoce brzy, tak se čas Masopustu krátí a naopak. Pokud jsou pozdě, tak je čas Masopustu delší. Masopustní veselí musí skončit šest týdnů před Velikonocemi, kdy začíná půst. K tradici masopustu patří mnoho zvyklostí a rituálů. Nejznámější tradice je průvod lidí v maskách a převlecích.⁶⁸ Nejveselejší dny Masopustu jsou poslední tři dny, které jsou spojené s radovánkami a hodováním. Masopustní neděle bývá neděle taneční. Hudebníci vyhrávají na návsi a zvou k muzice do hospody. Na

---

⁶⁵ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.253-254. ISBN 978-80-7422-500-0.

⁶⁶ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.213-214. ISBN 978-80-264-2465-9.

⁶⁷ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.257-258. ISBN 978-80-7422-500-0.

⁶⁸ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017, s.258-261. ISBN 978-80-7422-500-0.

masopustní pondělí se pokračuje v tanci a hodování. Nejvíce očekávaný den bývá masopustní úterý. Je to den průvodu maškar a účastní se ho mnoho různých masek.⁶⁹

---

⁶⁹ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019, s.218-219. ISBN 978-80-264-2465-9.

4 Praktická část

Pro výzkum této práce je vybrána obec Plazy. V první části je za pomoci interních dokumentů, oficiálního webu obce, kronik a internetových stránek charakterizována obec Plazy z hlediska historie, polohy a demografických údajů. Druhá část mapuje současný stav obce, společenské akce a jednotlivé místní spolky, které zde působí. Závěrečná část je zaměřena na vlastní výzkum, který je proveden pomocí dotazníkového šetření. Cílem je získat názory obyvatel na společenský život v obci. Diplomová práce navazuje na bakalářskou práci autorky⁷⁰, kde byly zjištěny problémové oblasti v obci a k nim navrženy možnosti řešení. Proto některé části, týkající se charakteristiky obce, mohou být totožné.

4.1 Obec Plazy

Obec Plazy se nachází ve Středočeském kraji v okrese Mladá Boleslav. Rozkládá se přibližně pět kilometrů východně od Mladé Boleslavi. Rozloha obce je přibližně 334 hektarů a leží v nadmořské výšce 221 m.n.m. V obci Plazy a Valy žije celkem 505 obyvatel⁷¹. Samosprávu obce tvoří 7 zastupitelů včetně starosty a místostarosty. Obec Plazy patří mezi vesnický typ osídlení, který je tvořen typickou zástavbou s převažujícími rodinnými domy. Uprostřed obce je malá návěs, kde se nachází místní hospůdka, obchod se smíšeným zbožím, obecní úřad a hasičská zbrojnice. Na návsi je malé dětské hřiště a požární nádrž, kterou lze v létě využívat ke koupání. V obci se také nachází hasičské sportoviště, kde se konají různé soutěže a veřejné sportoviště s tenisovými kurty, umělým travním hřištěm a pumptrackovou dráhou.

Obec Plazy se nachází uprostřed zemědělských ploch. Nedaleko je průmyslová zóna, která spadá do katastru obce Plazy. Nachází se zde řada firem a výrobních hal pro automobilový průmysl Škoda. Do průmyslové zóny je z obce Plazy i z blízkého okolí velice dobré spojení. Hlavní dopravní tah z obce je po silnici I/16, která je dále napojena na rychlostní silnici R10 směrem na Prahu. Silnice I/16 je velice frekventovaná. V polovině roku 2022 došlo k přestavbě frekventované křižovatky u obce Plazy na kruhový objezd a tím došlo k plynulejší dopravě. Hromadná doprava v obci je zajištěna Dopravním podnikem Mladá

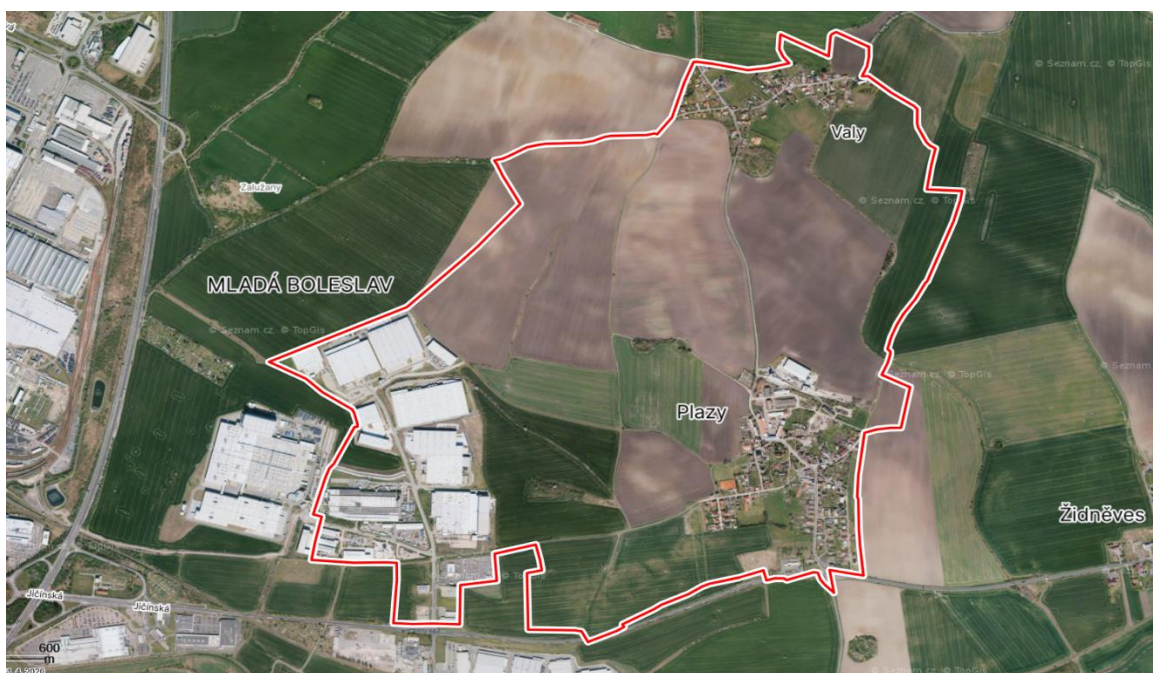
⁷⁰ STŘÍBRNÁ, Iveta. *Možnosti rozvoje obce Plazy*. Bakalářská práce. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2022.

⁷¹ Počet obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>

Boleslav. Lze využívat také autobusové spoje dopravní společnosti Arriva nebo železniční síť, která je vzdálená necelý jeden kilometr od obce.

Obec má veřejný vodovod i plynofikace. V obci je vybudována kanalizační síť a na okraji obce se nachází čistička odpadních vod, kde v současné době dochází k instalaci fotovoltaiky. Ve vesnici Valy jsou odpadní vody zachycovány v septicích, neboť tam kanalizační síť vybudována není. Obec neplánuje, že by kanalizaci zřizovala na vlastní náklady. Realizaci má na starosti VaK Mladá Boleslav a v jejich záměru to v nejbližší době není. Obec má zajištěny kontejnery na tříděný odpad a dvakrát ročně realizuje svaz dobrovolných hasičů sběr a svoz objemného a kovového odpadu. Součástí obce je také místní hřbitov.

Obrázek 1 Katastrální území obce Plazy – letecký pohled

Zdroj: Katastrální území. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka?l=0&skialp=1&source=muni&id=3397&x=14.9736766&y=50.4187099&z=15>

Obecní úřad v Plazích spravuje také nedalekou vesnici Valy. Ta je vzdálená přibližně jeden kilometr severovýchodně od Plaz. Plazy a Valy jsou spojeny silnicí, která vede skrz vesnici a je využívána jak osobními, nákladními, ale také zemědělskými auty. Do vesnice zajíždí MHD linka 30. Uprostřed vesnice je požární nádrž, která je v havarijním stavu a stav silnice

v těchto místech není bezpečný. Z tohoto důvodu je zde snížena rychlost. Oprava požární nádrže se řeší od roku 2019. V současnosti jsou připravené návrhy, kdy se původní nádrž zaveze a nahradí se novou plastovou podzemní nádrží. Otázkou zůstává, z jakého důvodu není tento problém již vyřešen. Z důvodu malého prostranství není ve Valech žádné sportoviště. Obecní úřad s pomocí spoluobčanů zrekonstruovali malé dětské hřiště, kde si letos poprvé obyvatelé z Val uspořádali dětský den.

4.1.1 Historie

O historii obce je čerpáno převážně z oficiálního webu obce⁷² a z kronik, které jsou uloženy ve státním okresním archivu Mladá Boleslav.

Plazy

Obec Plazy jsou obcí velmi starou, soudíme-li, že nejstarší dochovanou písemnou zmínkou o Plazích je z roku 1322. Jednalo se o soudní spor, který se týkal loupeže majetku. Plazská tvrz měla být sídlem Václava z Plaz – loupežnického vladyky, kterého před soud pohnal pan Vok z Rotštejna. Název „Pod tvrzí“ napovídá přítomnost pozdější středověké tvrze, která měla stávat na severní straně vsi. Slovanské osídlení Plaz od 10. či 11. století dokládají archeologické nálezy. K nejstarším dokladům pobytu člověka patří kamenné nástroje a zlomky keramiky. V roce 2000 byla převezena do Muzea v Mladé Boleslavi stará školní sbírka, čítající několik unikátních kusů. Mezi nejvýznamnější patří kamenné nástroje, bronzový náramek či železný meč, pocházející z hrobu keltského bojovníka z dnes již neznámého místa v okolí Plazy. Zajímavostí je též lidská čelist z „pohanského pohřebiště“ v Řepově. Bývalá školní sbírka, tvořená dary žáků a místních občanů, je mimo jiné dokladem zdravého patriotismu a vlasteneckého uvědomění. V 16. století patřily Plazy k volenovické tvrzi. Pod správu Mladé Boleslavi se dostaly v roce 1525, kdy město koupilo volenovické panství.

Dominantou obce je kostel sv. Šimona a Judy. Nejstarší písemná zmínka o kostelu se váže k roku 1394. Již ve 14. století byl chrám páně sv. Šimona a Judy farním. Pod správu Mladoboleslavských děkanů se dostal v roce 1523, kdy obec Mladá Boleslav koupila od Markvarta Fryčky pustý dvůr Volenovice. Kostel stojí na místě bývalého hřbitova. Během

---

⁷² Historie obce. *Www.Plazy.cz* [online]. [cit. 2023-10-28]. Dostupné z: <http://www.plazy.cz/udaje-a-historie>

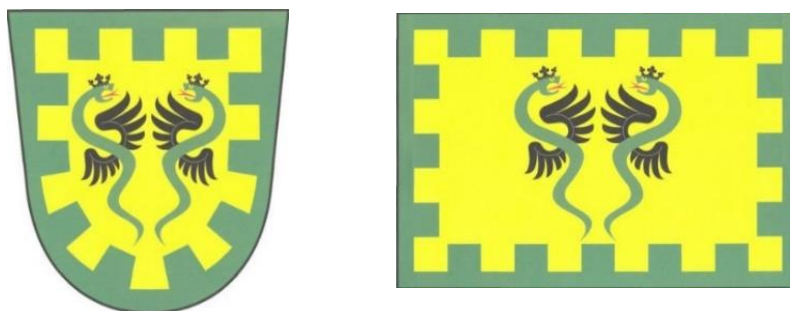
třicetileté války byl kostel výrazně poškozen. V roce 1731 bylo započato se stavbou nové věže, která krátce po svém dokončení spadla a její pád poničil i vlastní kostel. Později začala jeho přestavba do barokní podoby. Nynější podobu získal při přestavbě v letech 1739–1751. Na severovýchodní straně původního hřbitova stojí zvonice patrně z 18. století. Původně zde byly dva zvony. Oba zvony byly v září roku 1916 zrekvírovány a po sejmutí přímo na místě rozbity a poté odvezeny.

Na památku misíí byl 3. června 1881 vztyčen kříž z dubového dřeva, umístěný na západním okraji Plaz při polní cestě k Mladé Boleslavi. Původně na něm byl umístěn plechový Kristus. Až do roku 1870 bylo nesporné, že se obec jmenovala Plazy, o čemž svědčí písemnosti z té doby. Nové školní razítko „Obecná škola v Plasích“, vydané Okresní školní radou, přivedlo zmatek do pojmenování obce. Osudné razítko bylo tehdy školou používáno na listinách a obec tento název převzala. 30. září 1920 byla podána žádost ministerstvu vnitra na změnu v pojmenování obce na místo Plasy na nynější Plazy.

Valy

Nejstarší písemná zmínka o obci je z roku 1387. Někdy před rokem 1387 dal některý z příslušníků šlechtického rodu Frycků z Daliměřic zbudovat tvrz. Pozůstatky středověké tvrze Volenovice se dochovaly dodnes. Najdeme je ve vzrostlém lesíku po levé straně silnice do Plaz asi 150 metrů jižně od rozcestí s žulovým křížem. Vnitřní jádro bylo obklopeno dvojicí vodních příkopů a valů. Archeologické práce dokládají nálezy ze 14. a 15. století. V roce 1906 byla uprostřed obce postavena kaplička, která je zasvěcena sv. Václavu, patronu české země. U rozcestí silnic byl v roce 1914 vztyčen kamenný kříž z konopišťské žuly, který věnovala jako upomínku své rodné obci Kateřina Procházková.

Obrázek 2 Znak a vlajka obce Plazy

Zdroj: www.plazy.cz

4.1.2 Statistické údaje

Základní charakteristické údaje o obci poskytuje následující tabulka:

Tabulka 3 Základní charakteristické údaje

Obec	Plazy
Kraj	Středočeský
Okres	Mladá Boleslav
Správní obvod	Mladá Boleslav
Katastrální výměra	334 ha
Nadmořská výška	221 m. n. m.
Počet částí obce	2 (Plazy, Valy)
Počet obyvatel	505
Pošta	NE
Zdravotní zařízení	NE
Škola	NE
Vodovod	ANO
Plynofikace	ANO
Kanalizace	ANO (Plazy), NE (Valy)
Adresa URL	www.plazy.cz

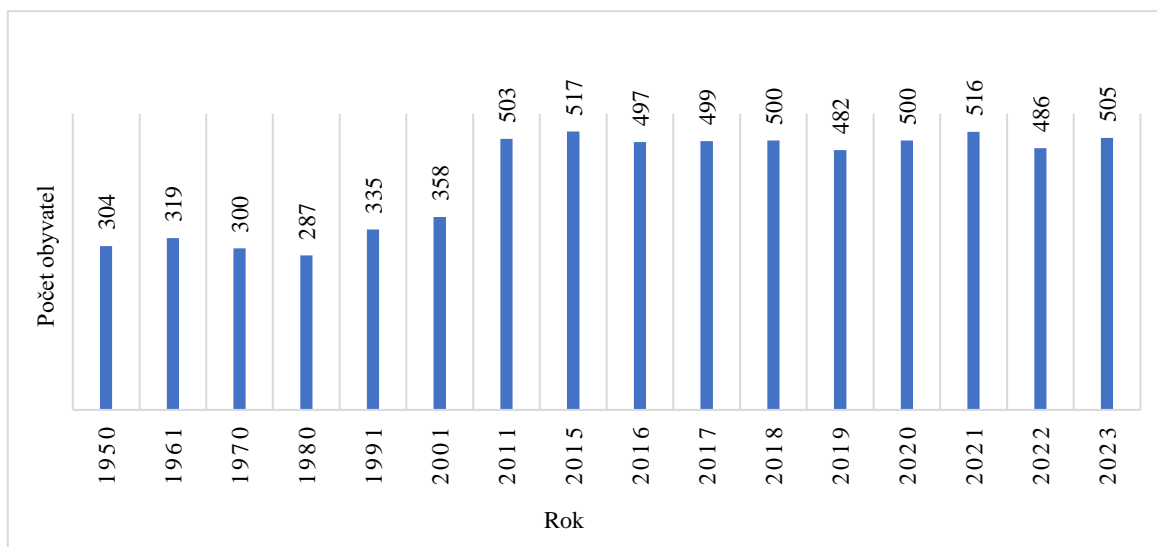
Zdroj: vlastní zpracování dle www.plazy.cz

K 1. 1. 2023 měla obec Plazy (+Valy) celkem 505 obyvatel, z toho 261 mužů a 244 žen. Nejpočetnější skupinou jsou občané mezi 15-64 lety, a to s počtem 186 mužů a 166 žen. Věkovou skupinu 0-14 let tvoří 38 mužů a 35 žen. 37 mužů a 43 žen tvoří skupinu nad 65 let. Průměrný věk obyvatel je 41,5 let.⁷³

⁷³ Český statistický úřad. [online]. [2024-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel

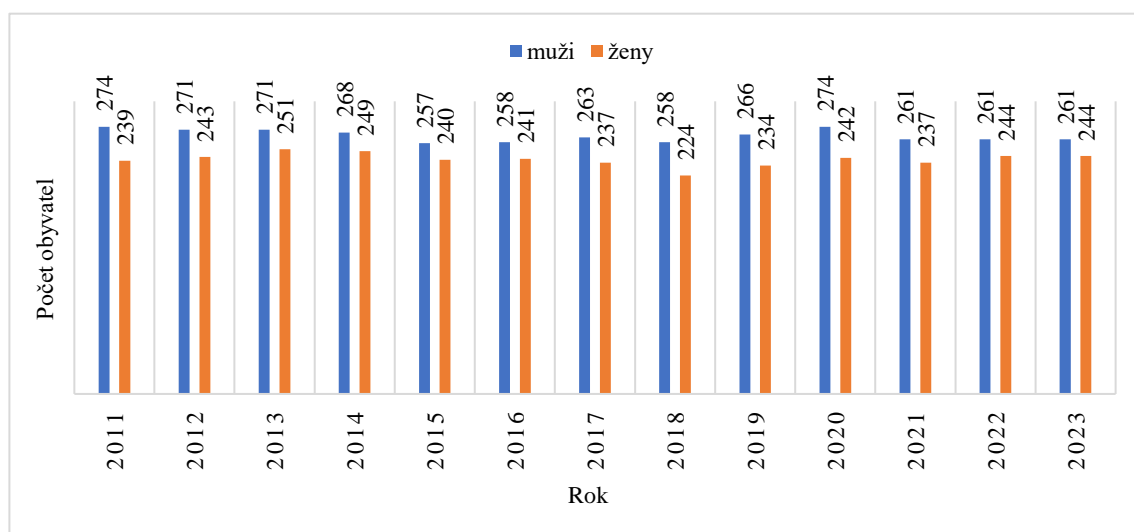

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Největší výkyv v počtu obyvatel je v letech 2001-2011. To je způsobeno především migrací, kdy se lidé z měst stěhují do jejich okrajových částí. Od roku 2011 se počet obyvatel drží hranice kolem 500.

V následujícím grafu je znázorněna struktura obyvatel dle pohlaví. Počet mužů stále převyšuje počet žen. Počet mužů je dlouhodobě nad hranicí 250. V roce 2018 počet žen mírně klesl, ale následující roky má hranice zvyšující tendenci.

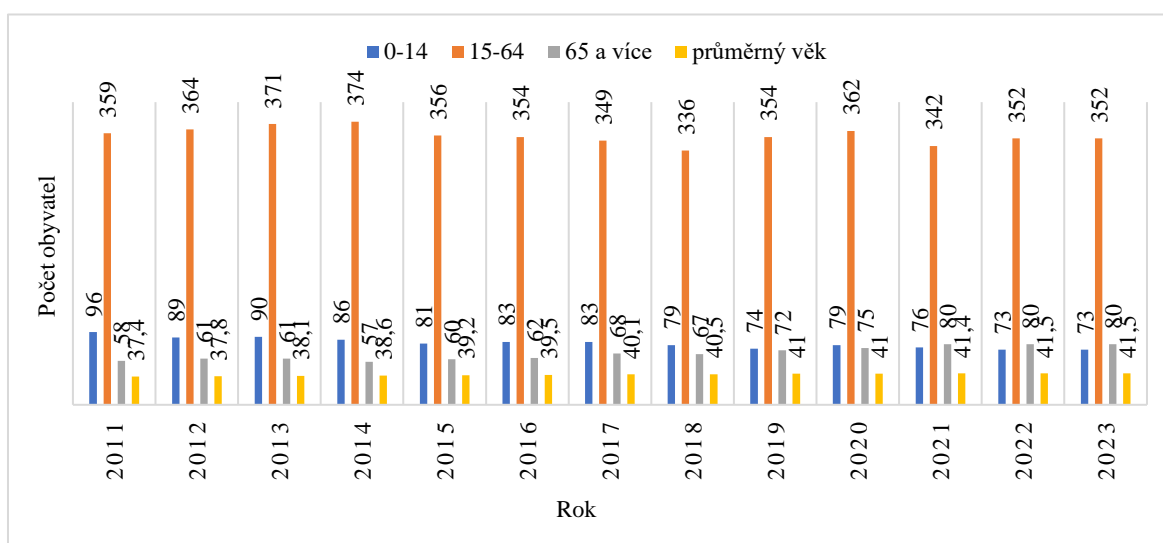
Graf 2 Rozdělení dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Nejpočetnější věková struktura obyvatel je mezi 15-64 lety. Od roku 2011 je zaznamenán mírný pokles obyvatel do 14 let. Naopak věková skupina na 65 let představuje mírný nárůst. Což lze vysvětlit především zvyšujícím se věkem obyvatel, kdy se občané dožívají vyššího věku. Průměrný věk v roce 2011 byl 37,4 a v roce 2023 to byl již 41,5. Zvýšení průměrného věku lze obecně vysvětlit prodlužováním lidského života.

Graf 3 Věkové složení obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.1.3 Spolupráce obcí v regionu

MAS Boleslavsko

MAS Boleslavsko se nachází v okrese Mladá Boleslav a zahrnuje 16 obcí, celková rozloha území je 127,12 km² a žije zde 20 208 obyvatel. Místní akční skupina MAS Boleslavsko vznikla v roce 2014.⁷⁴ Celková alokace pro MAS Boleslavsko pro období 2021–2027 činí 18 584 510 Kč. Výše dotace pro žadatele na území MAS Boleslavsko je 95 %.⁷⁵

Hlavní náplní MAS Boleslavsko je poradenství v oblasti dotací a realizace vlastní Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD). Se starosty obcí je projednávána

⁷⁴ MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/scld21-koncepcni-cast> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: https://www.mas-boleslavsko.cz/wp-content/uploads/SCLLD21_Koncepc%C4%8Dn%C3%AD-%C4%8D%C3%A1st_verze-1.1_final.docx.pdf

⁷⁵ MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/o-nas/zpravodaj-mas-boleslavsko> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.mas-boleslavsko.cz/wp-content/uploads/Zpravodaj-2022-fine.pdf>

problematika samospráv, celkový rozvoj obcí, činnosti neziskových organizací a podnikatelské sféry. MAS Boleslavsko realizuje nebo se účastní projektů v oblasti školství, cestovního ruchu, životního prostředí a sociálních služeb.⁷⁶

Vize: „Území MAS Boleslavsko bude v roce 2027 regionem, který nabízí příjemné podmínky pro život a dobré bydlení s kvalitním životním prostředím, fungující dopravní infrastrukturou a bohatou nabídkou volnočasových aktivit a který podporuje podnikání a využívá relevantní chytrá a inovativní řešení ke svému dalšímu rozvoji.“⁷⁷

---

⁷⁶ MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.mas-boleslavsko.cz/o-nas/mas-boleslavsko>

⁷⁷ MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/scld21-koncepcni-cast> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: https://www.mas-boleslavsko.cz/wp-content/uploads/SCLLD21_Koncepc%C4%8Dn%C3%AD-%C4%8D%C3%A1st_verze-1.1_final.docx.pdf

4.2 Spolky v obci

V závislosti na místní kultuře a historii se spolky v jednotlivých obcích mohou lišit. Každá obec má své specifické spolky podle místních tradic a zájmů obyvatel. Na českém venkově nejčastěji působí sbory dobrovolných hasičů, tělovýchovné jednoty a myslivci. O spolcích v obci Plazy je především čerpáno z kronik spolků, které jsou uloženy ve státním okresním archivu Mladá Boleslav.

4.2.1 Sbor dobrovolných hasičů

V obci Plazy byl sbor dobrovolných hasičů založen 25. 3. 1912 kdy se konala ustavující valná hromada. Iniciativu k založení sboru převzal tehdejší starosta obce Josef Kaňka. Na jeho výzvu se přihlásilo 18 občanů a 25 jich přispívalo. V roce 1913 sbor získal čestný diplom za cvičení se stříkačkami. Po dobu první světové války byla činnost sboru přerušena a obnovena byla opět 6. 1. 1919. Starostou obce se stal František Mace a velitelem Jan Hanoušek. Do sboru přistoupilo 6 členů. K 24. 1. 1936 měl sbor 84 členů. V roce 1959 byl založen kroužek „Mladých požárníků“. Dlouholetým vedoucím mládeže byl Jaroslav Tůma, kdy pod jeho vedením dosahovala mládež v hasičském sportu mnoho ocenění. Od roku 2007 na jeho počest pořádá sbor dobrovolných hasičů dětskou soutěž zvanou „Memoriál Jaroslava Tůmy“, kde účastníci běhají s hasičským vybavením přes překážky. Po jeho smrti tuto štafetu převzali manželé Průškovi. V roce 2021 bylo založeno družstvo nejmenších členů, tzv. „Přípravka“, kam se zapisují děti od tří do šesti let. Mládež se pravidelně účastní soutěže Plamen a Boleslavský pohár. Významné úspěchy má i družstvo žen.

V roce 2017 začala stavba nové hasičské zbrojnice, která byla téhož roku dokončena. Hlavní činností sboru je neustálá pohotovost v případě požáru, havárií a jiných mimořádných událostí. Všichni členové se většinou aktivně podílejí na kulturním životě obce. Každoročně pořádají tradiční hasičský ples s bohatou tombolou, pálení čarodějnic, dětský den a již zmíněný Memoriál Jaroslava Tůmy. Každý rok pořádá letní i zimní tábory. V roce 2022 u příležitosti oslav 700 let obce Plazy sbor dobrovolných hasičů oslavil 110 let od založení. V současnosti je sbor dobrovolných hasičů nejsilnější organizací v obci Plazy, nyní čítá 125 členů. Činnost dobrovolných hasičů podporuje místní obecní úřad.

Dobráci roku 2014

Sbor dobrovolných hasičů se v roce 2014 přihlásil do soutěže Dobráci roku. Byl to projekt Českého rozhlasu Region ve spolupráci se středočeskými Deníky a Pražským deníkem. Pro daný sbor dobrovolných hasičů se mohlo hlasovat prostřednictvím SMS. Tři sbory s největším počtem hlasů bojovaly o prvenství. SDH Plazy mezi první tři nepostoupil. Vítěz získal pro celou obec zajištění velkolepé show s kulturním programem v ceně 100 tisíc korun.

Dobrovolní hasiči jsou obdivuhodní lidé, kteří svým dobrovolným nasazením přispívají ke zlepšení ve své obci.

Obrázek 3 Znak SDH Plazy

Zdroj: Facebook.com/sdhplazy/

Obrázek 4 Hasičská zbrojnice

Zdroj: vlastní foto

4.2.2 Tělocvičná jednota SOKOL

Tělocvičná jednota SOKOL vznikla v obci Plazy v roce 1910. Při zdejší tělocvičné jednotě se zároveň zřizuje stavební fond na postavení sokolovny. Pokud nedojde ke stavbě sokolovny, případně fond zdejší školy (dle usnesení výboru Sokola dne 4. 10. 1911). Účelem spolku bylo povznášet mravní a tělesné síly československého lidu v duchu Tyršově a Fügnerově. Dne 18. 5. 1919 se konala v obci stromková slavnost. Jejím pořadatelem byla zdejší tělocvičná jednota a činně se účastnilo žactvo zdejší školy. Od sokolské tělocvičny vyšel průvod na místo ke kostelu, kde proti hasičské kůlně bylo přichystané místo pro „lípu svobody“. U příležitosti 75. narozenin pana prezidenta se 7. 3. 1925 konala v obci jednoduchá slavnost. Pro všechny občany ji pořádalo obecní zastupitelstvo společně s tělocvičnou jednotou Sokol a sborem dobrovolných hasičů. Slavnost se konala v tělocvičně Sokola. Účastnilo se na 120 osob z Plaz, Val a Řepova. V den národního svátku dne 6. 7.

1931 uspořádal spolek se spoluúčastí sboru dobrovolných hasičů společnou Husovu oslavu s programem. Občané vytvořili lampionový průvod na křižovatce státní a okresní silnice u Plazy a za doprovodu hudby se průvod přesunul na náves. U inscenované hranice na návsi začala vlastní oslava.

K 1. 1. 1933 má spolek 39 členů. V zápisech ze schůzí byla zmínka o některých událostech. 9. 1. 1938 spolek pořádal první maškarní ples. Vstupné pro masku bylo 4,80 a pro nemasku 7 Korun. 21.1. 1939 se konal Sokolský ples. 3. 5. 1946 – Májový vínek.

Tato organizace funguje v Plazích dosud pod názvem Tělovýchovná jednota Plazy.

4.2.2.1 Tělovýchovná jednota PLAZY

Tělovýchovná jednota Plazy vznikla 13. 1. 1995. Do té doby spolek fungoval jako Tělocvičná jednota SOKOL (4.2.2). 19. 10. 2019 valná hromada schválila změnu názvu TJ Plazy na TJ Plazy, z.s. Od 1. 1. 2020 je spolek zapsán jako TJ Plazy, z.s. se sídlem v Plazích. Účelem spolku je provozovat sport nebo obdobnou činnost spojenou se sportovní, tělovýchovnou a turistickou aktivitou. Snahou spolku je vytvořit seskupení občanů, především však mládeže, se zájmem o sportovně rekreační činnost. Tělovýchovná jednota má vlastní sportovní zařízení, kde se členové mohou scházet a trénovat. Někteří členové se zapojují do komunitního života obce a pořádají různé společenské a kulturní akce. Tělovýchovná jednota se zaměřuje na různé sportovní aktivity v závislosti na zájmech jejich členů. TJ Plazy z.s. sdružuje družstvo nohejbalistů a družstvo stolního tenisu.

Obrázek 5 Znak TJ Plazy – nohejbal

Zdroj: TJ Plazy | Český nohejbalový svaz

Nohejbal

V roce 1922 dochází k úplným nohejbalovým začátkům, utváří se hrací systém, pravidla a snaha o jejich sjednocení. Hraje se přes naskládané lavičky, později přes natažený provaz, a nakonec přes síť.⁷⁸

Družstvo nohejbalistů se po několika letech vypracovalo až do extraligy. Každoročně se konají nohejbalové turnaje i v obci Plazy. Nohejbalové turnaje jsou populární akce, které přináší do obce zábavu a soutěživou atmosféru. Diváci povzbuzují domácí oddíl a těší na sportovní zážitek. Pro sportovce i diváky je přichystané občerstvení. Takovéto akce mohou být vhodným prostředkem ke zviditelnění obce a přilákání pozornosti i návštěvníků z okolí.

Obrázek 6 Družstvo nohejbalistů – r. 1972

Zdroj: vlastní foto

---

⁷⁸ Nohejbal. www.nohejbal.org. [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné také z: <https://www.nohejbal.org/text/52-1922-1941-prvopocatky-nohejbalu>.

Stolní tenis

V obci Plazy je aktivní družstvo stolního tenisu, který se pravidelně schází na sále v místním pohostinství. Členové se účastní různých turnajů a zápasů. Stolní tenis je skvělý způsob, jak trávit volný čas a zlepšovat svou fyzickou kondici. V loňském roce se uspořádal nábor pro děti od 5-6 let. Vznikl tak kroužek dětí, kteří se schází každou neděli na tréninky.

Obrázek 7 Vlajčka TJ Plazy – stolní tenis

Zdroj: vlastní

4.2.3 Myslivecký spolek Plazy

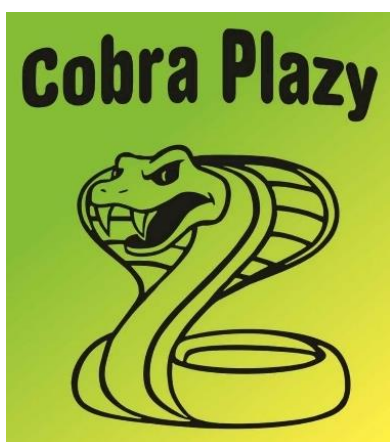
Spolek vznikl v obci 2. 6. 1993 pod názvem Myslivecké sdružení Klenice – Plazy. V roce 2015 došlo ke změně názvu na Myslivecký spolek Plazy, z.s. V současnosti má spolek pouze 4 členy. Spolek sdružuje členy zejména ke společnému provádění myslivosti v honitbě. Účelem spolku je ochrana přírody a krajiny, svou péčí zajišťuje zlepšování životního prostředí. Myslivci přispívají k zachování zdravé populace lesní zvěře. Celoročně se starají o vybudované krmelce a zajišťují krmivo. Myslivci každoročně pořádají několik honů. Dříve pořádali plesy s bohatou mysliveckou tombolou.

4.2.4 Cobra Plazy

Jde o středočeský oblastní šipkařský klub. Je to volné sdružení hráčů, kteří jsou registrováni v systému Unie šipkových organizací a platí členské příspěvky. Od roku 2003 bylo evidováno družstvo Cobra MC Plazy se 4 členy. Nyní má družstvo 11 členů včetně předsedy a je vedeno jako Cobra Plazy B. Ke změně názvu došlo v roce 2006. Toto sdružení není financováno z rozpočtu obce. Jde o skupinu lidí, kteří se věnují hře v šipky. Název družstva je pěkná reprezentace obce Plazy.

Obrázek 8 Znak Cobra Plazy - šipky

Zdroj: vlastní foto

4.3 Zaniklé spolky v obci

4.3.1 Spolek LIDUMIL

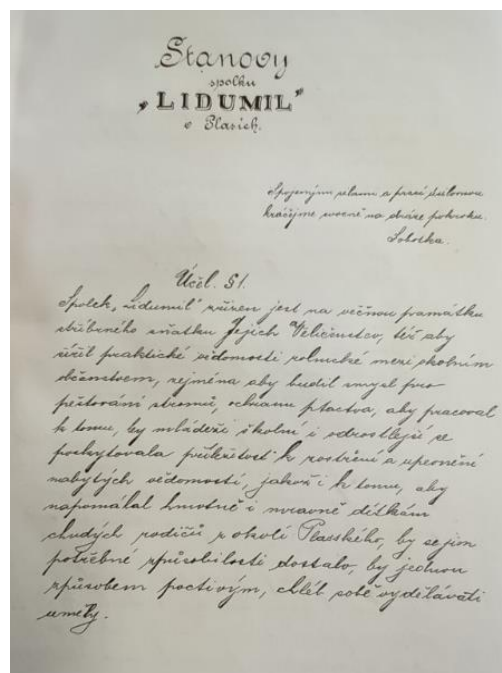
Čtenářsko – hospodářská jednota „Lidumil“, byla založena v roce 1879 na památku trvání pětadvacetiletého sňatku jejich Veličenstev. Spolek „Lidumil“ byl nejstarším spolkem v Plazích. Byl založen na popud řídícího učitele plazské školy Jana Sobotky. Jan Sobotka byl 22. 6. 1913 jmenován čestným občanem obce Plazy. Spolek byl založen, aby povznášel kulturní úroveň občanů v obci. Při svém založení měl 44 činných členů. Spolek „Lidumil“ podporoval chudou školní mládež mravně i hmotně, šířil praktické hospodářské vědomosti mezi zdejší občanstvo a vedl ke kladnému vztahu k přírodě.

První jednání jednoty „Lidumil“ se konalo v lednu 1879 ve školní budově. Na schůzi bylo rozhodnuto, že je potřeba společně pracovat k povznesení zdejšího okolí, jak v ohledu duševním, tak i v hmotném. K zahájení spolkové činnosti a k volbě funkcionářů nedošlo ihned. V té době byla v obci zřizována fara a očekáván první duchovní správce. Občané Plaz se domáhali vlastní duchovní správy a jejich žádosti konečně vyhověl nejdůstojnější biskup a dosadil za prvního faráře pana Jana Popelku, kaplana mladoboleslavského, který dne 1. 1. 1880 trvale zavítal do zdejší obce. Bylo známo, že se zdejší fara počátkem roku 1880 obsadí, a to byla pro celé zdejší okolí rovněž důležitá a velepamátná událost. V roce 1880 byl zřízen farní úřad v Plazích. Jan Popelka byl zvolen prvním předsedou spolku. 18. 1. 1880 se konala za přítomnosti 32 členů první valná hromada spolku. Dne 10. 5. 1881 se konala školní slavnost z důvodu sňatku králeviče Rudolfa s princeznou Stefanií. Na věčnou památku tohoto radostného dne zasadili žáci nedaleko školy tři akácie a mimo to založili dvě malé zahrádky pro květiny před školou.

20. 2. 1889 pořádala jednota první spolkový ples. Roku 1891 si pořídil spolek „Lidumil“ spolkový prapor. Od firmy Jindřich Frenkvald byl zhotoven prapor, na jedné straně měl znak rolnický a na druhé straně pak zemský znak český. 20. 6. 1891 se konala slavnost svěcení praporu. Slavnost byla zahájena v sobotu večer hudebním zastaveníčkem. V den slavnosti, který připadal na významný jubilejní den korunovace císaře Leopolda II na krále českého, byla obec Plazy okrášlena prapory a ráno byl uspořádán hudební budíček. Roku 1898 se v obci Plazy konalo biřmování. Od roku 1911 až do vypuknutí světové války byla činnost spolku nepatrná a za války žádná. Po válce převzaly hospodářské úkoly spolku Kampeličky

založené v obvodu spolku, kulturní práci převzaly místní spolky založené v obci, jednota Sokol v Plasích a obecní knihovny. Za dobu od založení až do roku 1912 bylo spolkem konáno 84 hospodářských, kulturních a zdravotnických přednášek. V březnu 1925 se podle usnesení valné hromady spolek rozešel pro nedostatek členů. Vyhláška o tom byl uveřejněna v Úředním listě Československé republiky dne 2. 7. 1925.

Obrázek 9 Pamětní kniha a stanovy spolku „Lidumil“

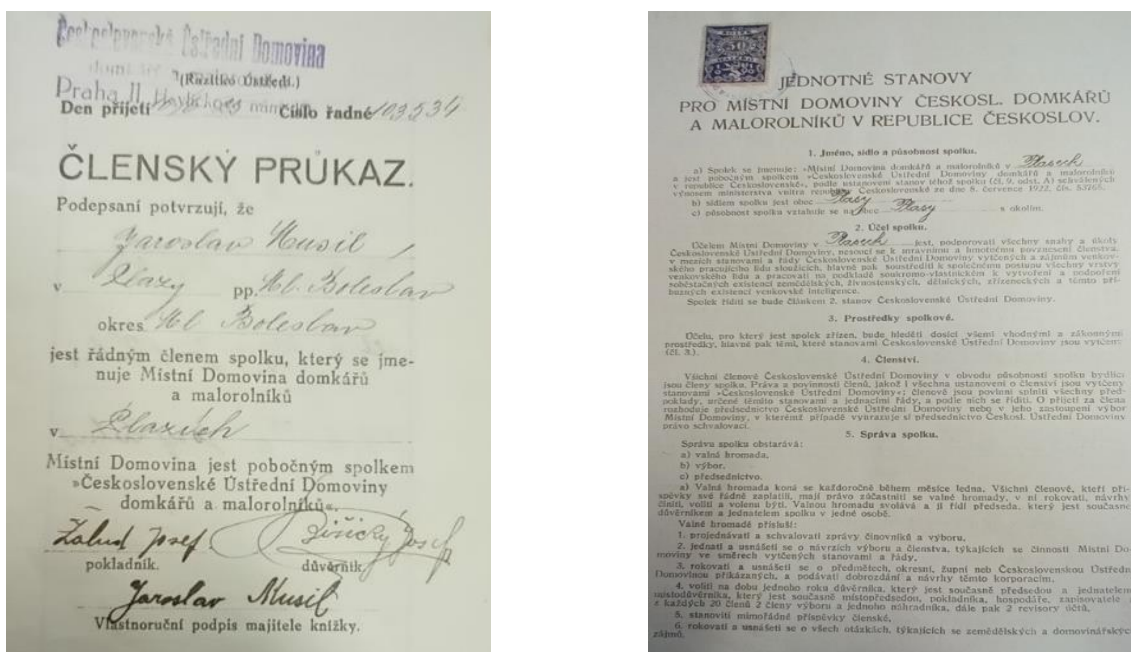

Zdroj: Státní okresní archiv Mladá Boleslav

4.3.2 Místní Domovina domkářů a maloročníků v Plasích

Spolek „Místní Domovina“ je pobočným spolkem „Československé Ústřední Domoviny domkářů a maloročníků“. Stanovy spolku byly schváleny 8. 7. 1922. Účelem spolku bylo soustředit pracující lid v zemědělství, působit iniciativně, řešit otázky týkající se půdy a výrobních prostředků, poskytovat svým členům právní i odborné rady, podporovat řešení bytové otázky. V roce 1931 má Místní Domovina 31 členů a k 6. 1. 1934 má 77 členů. Poslední spolkový výkaz je ze dne 21. 2. 1936, kdy Místní Domovina vykonala řádnou valnou hromadu a měla 18 členů. O ukončení spolku nebyly nalezeny žádné informace.

Obrázek 10 Členský průkaz a stanovy spolku Místní Domovina

Zdroj: Státní okresní archiv Mladá Boleslav

4.3.3 Spolek pro vzájemné pojišťování skotu v Plasích

Dřívější název tohoto spolku byl „Hospodářské družstvo pro vzájemné pojišťování hovězího dobytka“. Stanovy byly schváleny 16. 11. 1909. K 30. 10. 1934 spolek čítá 36 členů pro Plasy, Valy, Dolní Stakory, Husí Lhotu, Úhelnici. Sídlo spolku je v Plasích. Účelem spolku bylo nahrazovat členům ztráty na hovězím dobytku vzešlé zhytnutím nebo porážkou z nutnosti. O ukončení spolku nebyly nalezeny žádné informace.

4.3.4 Hospodářské Sdružení českých křesťanských zemědělců a domkářů pro stát československý

Jednalo se o pobočný spolek pro Plasy a okolí. Stanovy spolku byly schváleny 10. 6. 1922. Účelem bylo podporovat snahu Hospodářského Sdružení a podporovat ústřední výbor ve zřizování hospodářských družstev a společenstev v okrese a být prostředníkem mezi odbočkami Hospodářského Sdružení v obvodu a ústředním výborem. K 20. 11 1934 má spolek 11 členů. O ukončení spolku nebyly nalezeny žádné informace.

4.3.5 Národní vzdělávací beseda dělnická „Havlíček“ pro Plazy a okolí

Spolek vznikl 10. 3. 1898. Sídlo má v Plazích. Ze dne 17. 8. 1929 – oznámení o zániku. V kronice pouze informace, že spolek zanikl sám sebou a data o něm vůbec nejsou známa.

4.3.6 Volná myšlenka Československá

Stanovy spolku byly schváleny 25. 10. 1920 a vydané roku 1921. Volná Myšlenka bylo světové hnutí, které hájí svobodu lidského svědomí. Vznik světové organizace se datuje od roku 1880 v Bruselu. Spolek „Volná Myšlenka Československá“ měla sídlo v Praze a svou činnost rozvíjela po celém území Československé republiky. Účelem bylo utvořit svaz k účelné propagaci a vypěstovat mezi všemi mysliteli vědomí solidarity a každému jednotlivci zabezpečit úplnou svobodu svědomí. Začaly se vydávat časopisy, knihy, brožury, zřizovaly se knihovny a čítárny, konaly se členské a veřejné schůze a sjezdy. Není informace o tom, že by spolek působil přímo v obci Plazy. Jsou pouze záznamy z veřejných schůzí lidu, které se konaly v hostinci pana Macka v Plasích.

4.4 Společenský život v obci

Venkovské oblasti jsou známé svými lidovými slavnostmi a tradicemi. Jsou spojovány s tancem, hudbou nebo tradičním jídlem. Slavnosti jsou příležitostí pro setkání. Lidé se scházejí a společně tráví čas. Každá tradice je důležitou součástí venkovské kultury a přispívá k udržení společenství na venkově. Přestože se časy mění, tradice zůstávají na venkově pevně zakotveny. V každé obci se dodržují určité zvyky a tradice, které přecházejí z generace na generaci. Některé tradice se každoročně opakují nebo vznikají nové, jiné tradice se naopak vytrácejí. Smyslem tradic je snaha připomenout si nějakou událost nebo jen prostá potřeba sousedského setkání. I obec Plazy má své tradice, které se každý rok opakují. Pro děti i dospělé jsou pořádány společenské a kulturní akce. Na organizování společenského a kulturního života se nejvíce podílejí dobrovolné spolky a obec.

4.4.1 Jaro

Plesy

Dříve se v obci konaly zábavy i plesy více. Po „covidové“ době, kdy byly omezeny veškeré společenské akce, se akce již nekonají v takové míře. Jediní, kdo konají každý rok ples, je sbor dobrovolných hasičů. Velké oblíbené čelí tombola, kterou pořadatelé získávají od místních podnikatelů a některých občanů. Tradičně plesy organizovali i myslivci a sportovci. Sportovci organizovali plesy vždy na nějaké téma. Například maškarní ples, parukový nebo pyžamový ples aj. V únoru nebo březnu chce OÚ Plazy zorganizovat obecní ples. Dříve se tento ples konal, ale zmínky o tom, proč se již nekoná nejsou. Zastupitelé obce se pokusí tento ples znovu oživit. V loňském roce byla zorganizována halloweenská zábava. Ale pro malý počet účastníků, se letos již nekonala.

Dětský karneval

Obec každoročně pro děti organizuje dětský karneval. Na karneval se děti převlékají do různých kostýmů a masek. Akce je určena pro děti různého věku, pro které je připraven bohatý program v podobě různých soutěží a úkolů. Děti hrají různé hry, tancují a užijí si spoustu zábavy.

Velikonoční řehtání

Velikonoční řehtání je tradiční zvyk spojený s příchodem jara a symbolizuje omlazení, obnovu a plodnost. Tato česká lidová tradice je dodnes dodržována v mnoha vesnicích. I v obci Plazy se děti schází s řehťačkami. Začínají na „Zelený čtvrtek“ a končí „Bílou sobotou“. Skupina dětí v čele s kaprálem (většinou nejstarší z dětí) se sejdou ve čtvrtek v poledne, poté v 16 hodin a chodí řehtat po vesnici. Řehtání je doprovázeno zpěvem nebo spíše odříkávaným textem „Klekání zvonili“. Na Velký pátek se začíná řehtat už v 6 hodin ráno, další občůzka je v poledne a poslední v 16 hodin. V sobotu se řehtá jen brzy ráno a v 8 hodin se chodí na závěrečnou koledu neboli vyřhtávání. Řehtáči obcházejí vesnici a u každého domu zazpívají koledu. Jako odměnu dostávají výslužku. Převážně to jsou různé sladkosti nebo drobné peníze.

Pálení čarodějnic

Pravidelně každý rok pořádá SDH a obec Plazy pálení čarodějnic. Akce se vždy koná večer 30. dubna. Jde o velmi starý lidový zvyk. Pálení čarodějnic je historická tradice, která spočívala ve veřejném upalování žen obviněných z čarodějnictví. Dnes se tato tradice vyvinula v podobu oslav před svátkem 1. května, který je spojován s příchodem jara a obnovou přírody. Tyto oslavy mají spíše zábavný charakter a jsou spojené s různými rituály a tradicemi. V Plazích se děti a rodiče shromažďují na návsi a průvodem se jde na „čarodějnické místo“, kde se zapálí oheň. Toto místo je v polích kousek za vesnicí. Pro všechny je připravené občerstvení a děti si opékají špekáčky. Vždy se jedná o velice příjemný večer, který se protáhne až do ranních hodin, neboť hasiči musí hlídat oheň. Ve vesnici Valy také dodržují pálení čarodějnic. Občané z Val se schází přímo u místa pálení ohně, které je v poli kousek za vesnicí. Pro všechny je připravené občerstvení.

Uklidme Česko

Obec Plazy se každoročně zapojuje do celorepublikové akce „Uklidme Česko“. Jarního úklidu se účastní přibližně 20 lidí, převážně z Plaz. Sbírají se odpady v obci Plazy a podél přilehlých komunikací. Vycházkou se jde po silnici do nedaleké vesnice Valy, a přitom se sbírají odpady z přilehlých příkopů. Ve Valech se uklízí obecní prostranství. Občané z Val se této akce účastní velmi málo. Činnost podporuje obecní úřad zakoupením pytlů na odpady a rukavic a zajištěním likvidace odpadu. Sbor dobrovolných hasičů při této

příležitosti zajišťuje svoz železného odpadu. Všichni zúčastnění odchází domů s dobrým pocitem užitečné práce.

4.4.2 Léto

Dětský den

OÚ Plazy pořádá každý rok v červnu dětský den. Dětský den je slavnostní událost, která je věnována především zábavě dětí. Akce se koná na místním hřišti, kde jsou pro děti připraveny různé aktivity a úkoly. Za každý splněný úkol obdrží razítko a na závěr každý dostane balíček s drobnými dárky. U jednotlivých disciplín pomáhají starší děti, mládež nebo některé maminky. Pro děti jsou přichystané atrakce, například skákací hrad nebo vodní skluzavka. Pro všechny je přichystané občerstvení. Děti si mohou dát párek v rohlíku a zmrzlinu. Dětský den je důležitou událostí, neboť děti mají možnost setkávat se s novými kamarády. Ve Valech si letos uskutečnili svůj první dětský den. Pro děti byli přichystané různé soutěže. I když hřiště ve Valech je malé, tak účast byla hojná. Pro všechny bylo přichystané občerstvení. Děti i rodiče si tuto událost užily.

4.4.3 Podzim

Memoriál Jaroslava Tůmy

Od roku 2007 pořádá SDH Plazy memoriál Jaroslava Tůmy. Jde o soutěž hasičské mládeže v běhu na 60 metrů přes překážky. Je to individuální závod, kdy závodník musí překonat vysokou překážku, za ní vezme připravené hadice a s nimi přeběhne kladinu. Poté spojí hadice k sobě. Každý závodník má dva pokusy a lepší čas se počítá. Tato tradice vznikla na počest významného rodáka obce a člena místního hasičského sboru.

Ukončení sezóny

Každoročně, koncem září, se koná ukončení sezóny na hřišti. Tuto akci pořádá TJ Plazy. Není to akce určená pro všechny občany obce, ale pouze pro členy spolku. Pro účastníky je připravený program. Většinou je to „víceboj“, kdy dvojice (většinou manželské páry) plní různé úkoly. Úkoly jsou sportovního zaměření – hod do koše, střelba do brány, šipky, pétanque, tenis aj. Akce se účastní zhruba 20 lidí.

Dlabání dýní

Poslední říjnový večer je ve znamení oslav Halloweenu. Halloween si v České republice získává stále větší oblibu, ale nemá tak velkou tradici jako například Velikonoce nebo Vánoce. Halloweenská tradice je dlabání dýní. Obec Plazy chystá každoročně akci „Dlabání dýní“. Akce se koná v hasičské zbrojnici. Prostory jsou tematicky naaranžované. Všude visí pavučiny, pavouci a netopýři. Každý si přinese svou dýni, kterou si vyřeže dle vlastní fantazie. Několik dýní je připraveno pro případ, že by někdo neměl vlastní. Této akce se účastní jak děti, tak i dospělí. Pro všechny je připravené občerstvení. Pro dospělé navíc svařené víno.

4.4.4 Zima

Mikulášská nadílka

Každý rok pořádá obec pro děti mikulášskou besídku na sále místního pohostinství. Pro děti je připravený program v podobě zdobení perníčků a výroby vánočních ozdob z papíru nebo jiného materiálu. Na sále je připravený velký strom, který si děti za pomoci rodičů ozdobí. Pro děti a dospělé je přichystané občerstvení. Nechybí vánočky, štrůdly, cukroví, pro děti teplý čaj a pro dospělé svařené víno. Sálem zní vánoční koledy a všichni jsou příjemně naladěni. Na závěr se všichni sejdou venku u vánočního stromu. Vždy dorazí Mikuláš, který po odrecitování básničky, obdaruje každé dítě sladkým balíčkem.

Rozsvícení vánočního stromu

Tato akce je vždy spojena s mikulášskou nadílkou. Poté, co děti na sále v hospodě ozdobí vánoční strom, se všichni přesunou ven na náves. Tam se rozsvítí krásný vánoční strom a čeká na příchod Mikuláše. Mikuláš vždy dorazí s plným košem balíčků pro děti. Letos Mikuláš obdaroval přes čtyřicet dětí.

4.5 Výzkumné šetření

4.5.1 Metodika výzkumného šetření

Součástí diplomové práce je vlastní výzkum, který se týká zjištění úrovně společenského života na venkově. Pro tento výzkum je zvolena obec Plazy. K získání údajů byla vybrána kvantitativní metoda, a to forma dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen pomocí webové platformy Survio. Občanům byla zaslána SMS zpráva s URL linkem na dotazník, který prostřednictvím webové stránky mohli vyplnit online. Dotazník byl přístupný v elektronické podobě na počítači, tabletu i telefonu.

Dotazník se skládá ze dvou částí. V úvodní části dotazníku je krátká předmluva, kde jsou respondenti obeznámeni, k čemu je dotazník určený a jsou ubezpečeni o anonymitě svých odpovědí. Další část dotazníku je složena ze samotných otázek. Dotazník obsahuje celkem 15 otázek. První čtyři otázky jsou identifikační, zjišťující pohlaví, věk, část obce a dobu žití v obci. Šest otázek je uzavřených. U nich mohou respondenti označit pouze dopředu stanovenou odpověď, která je pro ně nejvíce vyhovující. Zbývajících pět otázek je otevřených. Zde mají respondenti možnost doplnit odpověď vlastními slovy. Většina otázek v dotazníku byla povinná, což znamená, že pokud respondent otázku nevyplnil, anketa nešla odeslat. Některé otázky byly nepovinné, jelikož ne v každém případě měl respondent co napsat.

Dotazníkové šetření probíhalo na přelomu ledna a února 2024. Dotazník byl nejprve rozeslán rodině za účelem pokusného vyplnění a ověření jeho pochopitelnosti. Na základě tohoto pokusu bylo zjištěno, že dotazník otevřený přes mobilní telefon je v jiném rozlišení. Z důvodu, že bude odkaz zasílán SMS zprávou, s tím, že respondenti mohou dotazník ihned po rozkliknutí vyplnit, došlo k úpravě a přeformulování některých problematických otázek. Po provedené úpravě byla zaslána SMS zpráva občanům, na které je kontakt v obecním telefonu.

Po uzavření průzkumu byly dotazníky zkontrolovány a výsledky zpracovány v programu Excel. Jednotlivé odpovědi byly vyhodnoceny a zpracovány do tabulek a grafů. Po shrnutí výsledků došlo k potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz. V závěru je navrženo doporučení, které může přispět ke spokojenosti místních obyvatel. Návrhy jsou předány

zastupitelům obce a členům místních spolků, kteří s výsledky mohou dále pracovat a využít je pro další rozvoj společenského života.

4.5.2 Stanovení hypotéz

Otázky v dotazníku směřovaly především ke zjištění úrovně společenského života v obci a k získání informací potřebných k potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz. Jsou sestaveny čtyři hypotézy zaměřené na společenský život v obci Plazy.

Hypotézy:

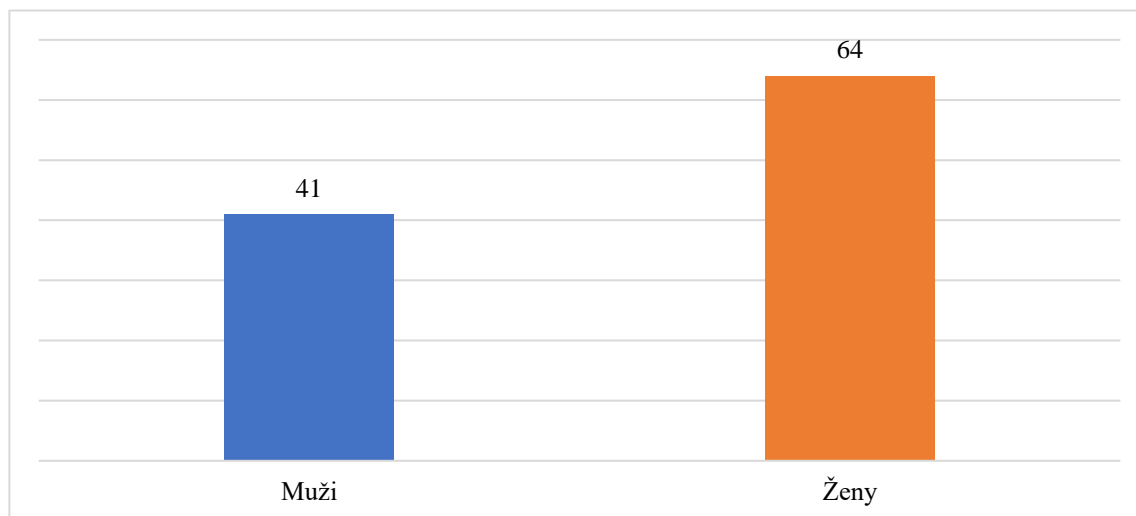
- společenských akcí v obci se nejvíce účastní občané od 46 do 60 let;
- nejvíce využívaným zdrojem pro získání informací o akcích jsou pro občany do 45 let SMS zprávy;
- členy spolku či sdružení jsou spíše muži;
- celkově spokojeni s životem v obci jsou občané, kteří v obci žijí 21 a více let.

4.5.3 Základní popis respondentů

Dotazníkové šetření probíhalo na přelomu ledna a února 2024. Dotazník byl vytvořen pomocí webové platformy Survio. Oznámení o tomto dotazníku dostali respondenti SMS zprávou z obecního mobilního telefonu. Zároveň byl připojen přímý odkaz na dotazník s žádostí o jeho vyplnění. Dotazník byl rozeslán na 218 telefonních čísel. Elektronické zpracování umožnilo sledovat přístupy na odkaz ankety. Po deseti dnech by sběr odpovědí ukončen. Dotazník otevřelo celkem 150 respondentů, ale pouze 105 dotazníků bylo kompletně vyplněno. Pro účely této práce je tedy 105 dotazníků považováno za 100 %. Na základě identifikačních otázek byly zpracovány následující údaje:

Mezi základní identifikační otázky patří rozdělení respondentů dle pohlaví, věku, v jaké části obci bydlí a délka žití v obci. Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 105 respondentů. Větší ochotu podílet se na dotazníkovém šetření projevily ženy, kterých se zapojilo 64. Mužů bylo podstatně méně, zapojilo se pouze 41 z nich.

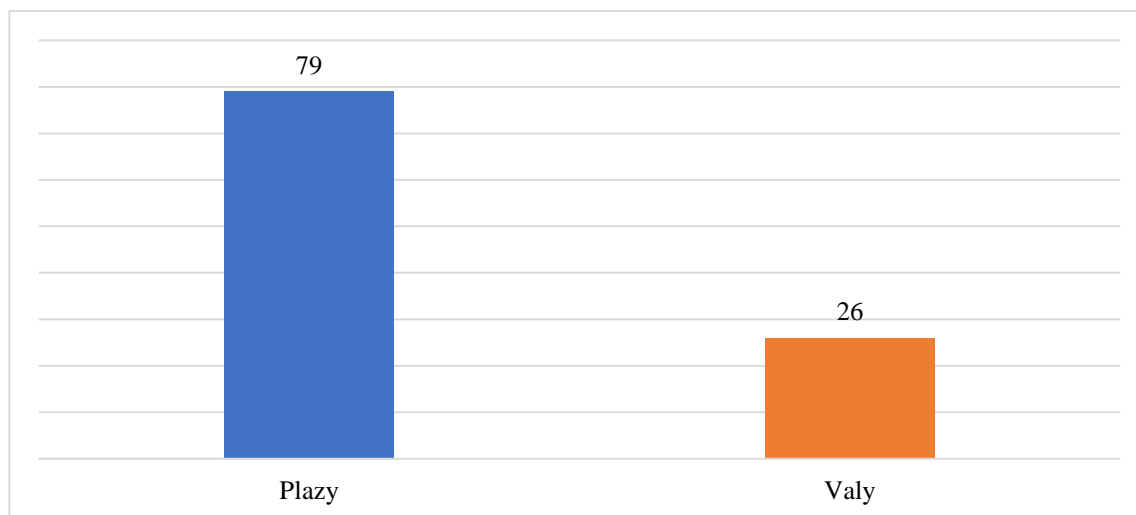
Graf 4 Rozdělení respondentů dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Druhá identifikační otázka se dotazovala na část obce, v které respondenti žijí. Dotazníkové šetření se účastnilo 79 respondentů z Plaz a 26 respondentů z Val. Větší ochotu zapojit se do dotazníkové šetření měli občané z Plaz.

Graf 5 Rozdělení respondentů dle části obce

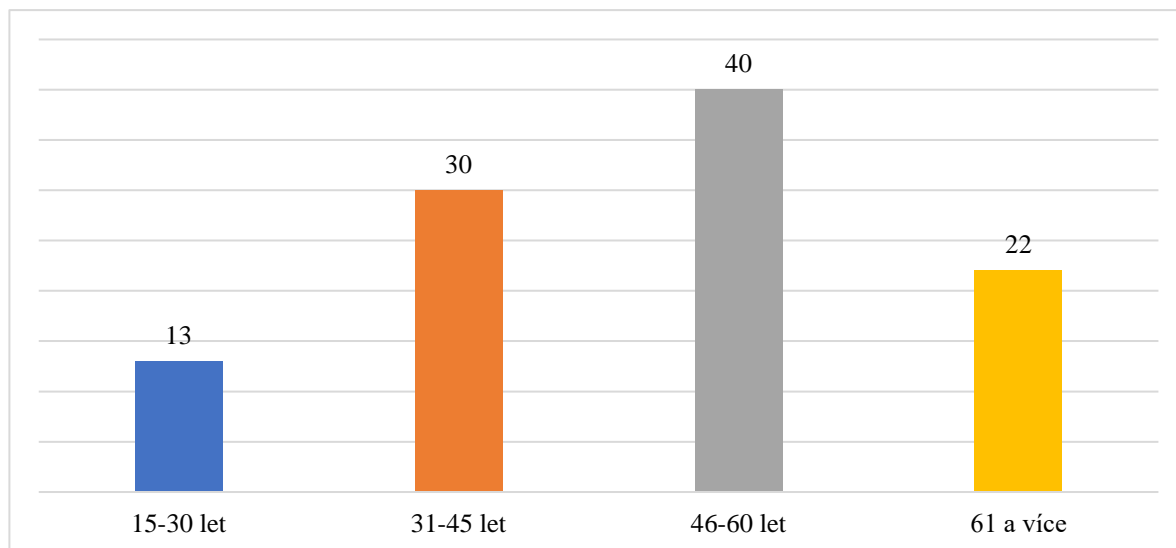

Zdroj: vlastní zpracování

Třetí identifikační otázka byla zaměřena na rozdělení respondentů dle věkových kategorií. V dotazníkovém šetření byly nastaveny čtyři věkové kategorie. Možnost účastnit se dotazníkového šetření měli lidé starší 15 let. Nejvíce zastoupená věková kategorie je v rozmezí 46-60 let, kde dotazník vyplnilo 40 respondentů. Věková kategorie 31-45 let čítá

celkem 30 respondentů. 22 respondentů zastupuje věkovou kategorii 61 a více let. Věková skupina 15-30 let se účastnila dotazníkového šetření nejméně, zapojilo se pouze 13 respondentů.

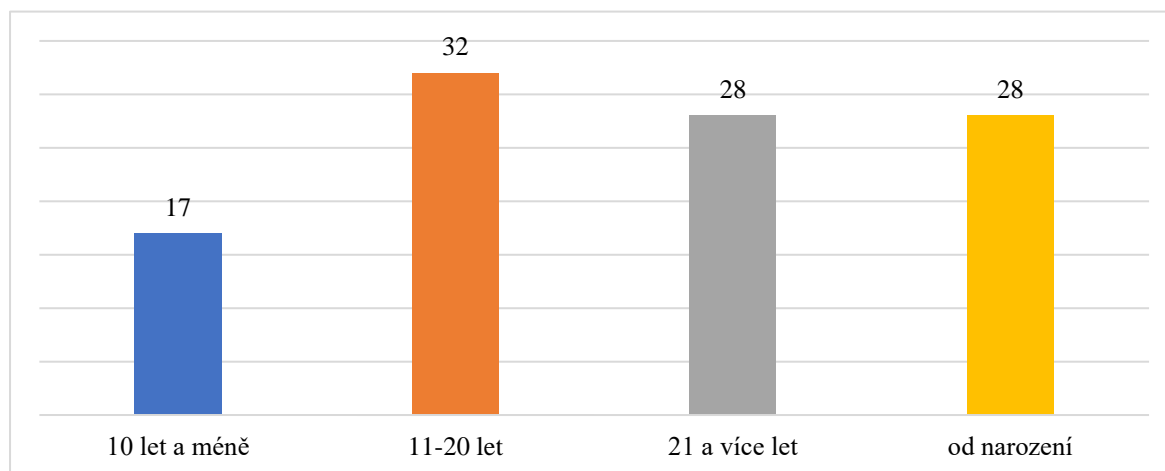
Graf 6 Rozdělení respondentů dle věku

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední identifikační údaj se týkal délky žití v obci. Respondenti měli na výběr čtyři možné odpovědi, z kterých vybírali, do které kategorie patří. Z grafu 7 je patrné, že největší zastoupení mezi respondenty jsou ti, kteří v obci žijí 11-20 let, což odpovídá celkem 32 respondentů. 28 respondentů odpovědělo, že v obci žijí 21 a více let. Stejný počet respondentů (28) odpovědělo, že v obci žijí od narození. Dotazníkového šetření se nejméně účastnili respondenti, kteří žijí v obci méně než 10 let. Tuto odpověď označilo 17 respondentů.

Graf 7 Rozdělení respondentů dle délky žití v obci

Zdroj: vlastní zpracování

4.5.4 Výsledky jednotlivých otázek

Jednotlivé otázky jsou důležité pro získání názorů obyvatel na kvalitu společenského života a zároveň pro zjištění pohledu respondentů na úroveň společenského života a jejich účast na společenském dění v obci. Šest otázek bylo uzavřených a respondenti měli označit pouze dopředu stanovenou odpověď. Zbývajících pět otázek bylo otevřených a respondenti měli možnost napsat vlastní názor. Výsledky z dotazníků jsou zhodnoceny a znázorněny v tabulkách či grafech. Získané informace jsou dále využity pro potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz.

Jste členem/členkou nějakého spolku či sdružení v obci?

Otázka byla zaměřena na členství v některém spolku či sdružení v obci. Respondenti měli na výběr ze šesti spolků či sdružení: Sbor dobrovolných hasičů, Myslivecký spolek, TJ Plazy, Nohejbal, Stolní tenis, Cobra Plazy (šipky). Respondenti měli u každého spolku či sdružení označit jednu odpověď, zda je aktivní nebo pasivní člen/ka nebo členem není.

- aktivní člen/ka – pracuji ve vedení nebo se podílím na organizaci akcí;
- pasivní člen/ka – platím pouze členské příspěvky;
- nejsem člen/ka.

Tabulka 4 poskytuje rozdělení respondentů dle členství do jednotlivých spolků či sdružení.

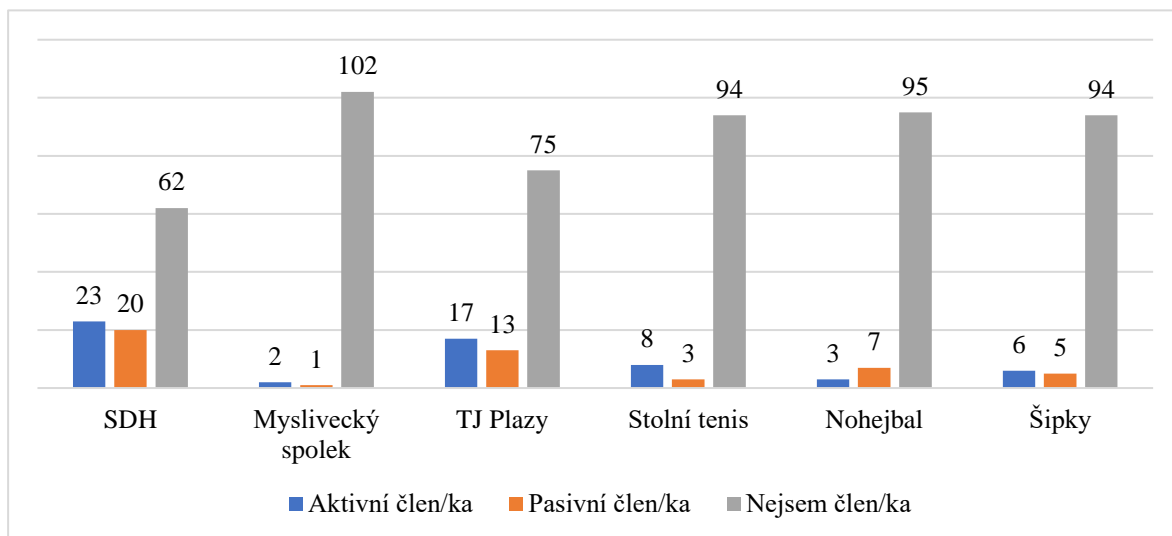
Tabulka 4 Členství ve spolku či sdružení

	Aktivní člen/ka	Pasivní člen/ka	Nejsou člen/ka
Sbor dobrovolných hasičů	23	20	62
Myslivecký spolek	2	1	102
TJ Plazy	17	13	75
Stolní tenis	8	3	94
Nohejbal	3	7	95
Šipky	6	5	94

Zdroj: vlastní zpracování

Z dotazníkového šetření je patrné, že se ankety účastnili převážně respondenti, kteří nejsou členy žádného spolku či sdružení. V tabulce 4 je znázorněn počet respondentů, kteří odpověděli, že jsou ve spolku aktivními nebo pasivními členy nebo členy nejsou vůbec. Z celkového počtu 105 dotázaných, 62 respondentů odpovědělo, že nejsou členy Sboru dobrovolných hasičů. I přes tento výsledek má SDH nejvíce aktivních členů (23) i pasivních (20). Naopak nejméně členů má Myslivecký spolek. Ze 105 dotázaných celkem odpovědělo 102 respondentů, že nejsou členy spolku. Dotazníkového šetření se tak účastnili pouze 2 aktivní a 1 pasivní člen. TJ Plazy má celkem 17 aktivních, 13 pasivních členů a 75 respondentů odpovědělo, že členy nejsou. V rámci TJ Plazy je oddíl nohejbalu a stolního tenisu. 95 respondentů označilo, že nejsou členy družstva nohejbalistů, pouze 3 respondenti jsou v nohejbalu aktivními členy a 7 respondentů jsou členy pasivními. Stolní tenis označilo, z celkového počtu 105 respondentů, že 94 respondentů nejsou členy. Aktivních členů je 8 a pasivních členů je 3. Družstvo šipkařů má 6 aktivních členů a 5 pasivních členů. 94 respondentů odpovědělo, že členy nejsou.

Graf 8 Členství ve spolku či sdružení

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky 4

Jste člen/ka jiného spolku či sdružení v obci?

Tato otázka byla doplňující k předchozí otázce, týkající se členství v některém spolku či sdružení v obci. Respondenti měli možnost napsat jiný spolek či sdružení, kterého jsou členy. Cílem otázky bylo zjistit, zda jsou v obci ještě jiné spolky, než které byly uvedené v hlavní nabídce. Na tuto otázku bylo většinou odpovězeno jednoslovně – ne, nejsem, žádné, nic. Z toho vyplývá, že v obci žádný jiný spolek či sdružení není nebo respondenty nebyl uvedený.

Jakých společenských (kulturních, sportovních) akcí v obci se účastníte?

Další otázka měla za cíl zjistit druh a četnost účasti navštěvovaných společenských akcí konaných v obci. Respondenti měli na výběr sedm akcí (ples, dětský karneval, pálení čarodějnic, uklidme Česko, dětský den, dlabání dýní, mikulášská nadílka) a k tomu čtyři možnosti odpovědi, zda akci navštěvují pravidelně, příležitostně, zcela výjimečně či se akce vůbec neúčastní. Z celkového počtu 105 respondentů jsou v tabulce 5 zaznamenány jednotlivé odpovědi respondentů.

Tabulka 5 Účast na společenských akcích v obci

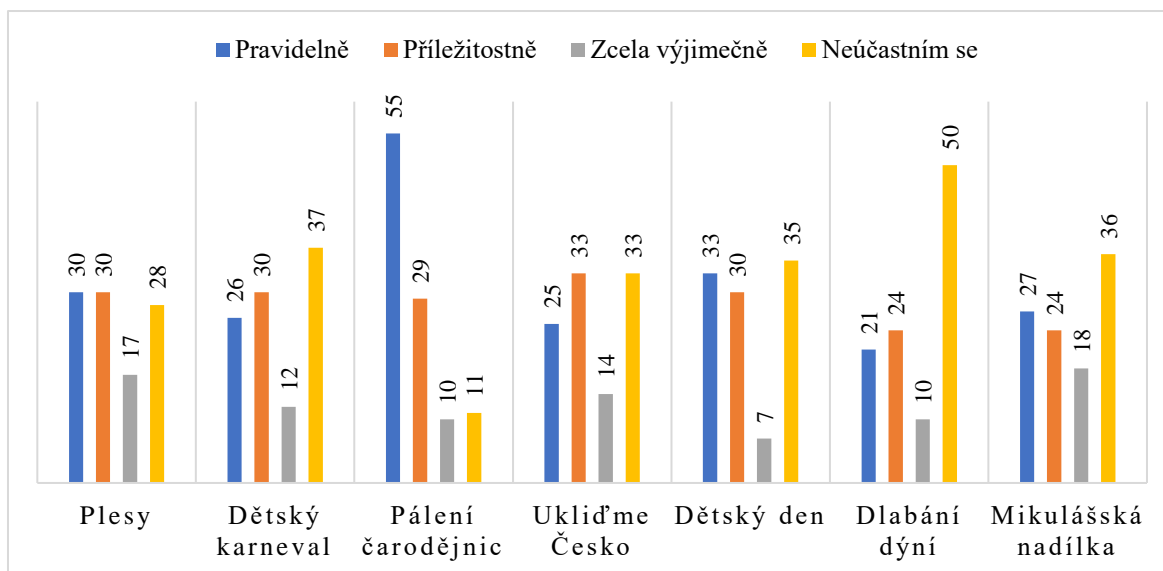
	Pravidelně	Příležitostně	Zcela výjimečně	Neúčastním se
Plesy	30	30	17	28
Dětský karneval	26	30	12	37
Pálení čarodějnic	55	29	10	11
Uklid'me Česko	25	33	14	33
Dětský den	33	30	7	35
Dlabání dýní	21	24	10	50
Mikulášská nadílka	27	24	18	36

Zdroj: vlastní zpracování

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že nejoblíbenější akce je *Pálení čarodějnic*. Ze 105 dotázaných 55 respondentů (52 %) odpovědělo, že se účastní této akce pravidelně, příležitostně ji navštíví 28 % občanů a zcela výjimečně 10 % občanů. Pouze 11 respondentů označilo, že se této akce vůbec neúčastní. Druhou nejoblíbenější akcí je *dětský den*, kterého se pravidelně účastní 31 % respondentů. Příležitostně se na dětský den dostaví 26 % respondentů a zcela výjimečně přibližně 7 %. Další velmi navštěvovanou akcí jsou *plesy*. Pravidelnou účast označilo v dotazníku 30 respondentů (29 %). Stejný počet respondentů označilo, že plesy navštěvují příležitostně a 17 respondentů označilo, že se plesů účastní zcela výjimečně. 28 respondentů se plesů neúčastní vůbec. Pro děti se každoročně organizuje *karneval*, kterého se pravidelně účastní 25 % respondentů, 29 % se účastní příležitostně a 11 % se účastní zcela výjimečně. 37 respondentů označilo, že se dětského karnevalu neúčastní. Na území celé České republiky probíhá úklidová akce *Uklid'me Česko*. V obci Plazy probíhá v rámci této akce jarní úklid. Pravidelnou účast na této akci označilo v dotazníku 25 respondentů, což představuje přibližně 24 %. Příležitostně se účastní 31 % a zcela výjimečně 13 % respondentů. Jarního úklidu se neúčastní 33 respondentů. Do této akce jsou zapojeni členové SDH, kteří pomáhají s odvozem odpadu a kdo má zájem, odváží z domácností nefunkční spotřebiče, kovošrot a nebezpečný odpad. Mezi oblíbené akce lze zařadit také *mikulášskou nadílku*, kde pravidelnou účast označilo 27 respondentů. Příležitostnou účast označilo 24 respondentů a zcela výjimečně označilo 18 respondentů. Mikulášské nadílky se neúčastní 34 % respondentů. Nejméně navštěvovanou akcí je *dlabání dýní*. Tuto akci pravidelně navštěvuje 20 % dotázaných respondentů. Pouze 3 % respondentů se této akce účastní příležitostně a 10 % zcela výjimečně. Dlabání dýní se neúčastní přibližně

48 % respondentů. I přes neúčast některých respondentů je v grafu 9 názorně zobrazeno, že o všechny pořádané akce je zájem.

Graf 9 Účast na společenských akcích

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky 5

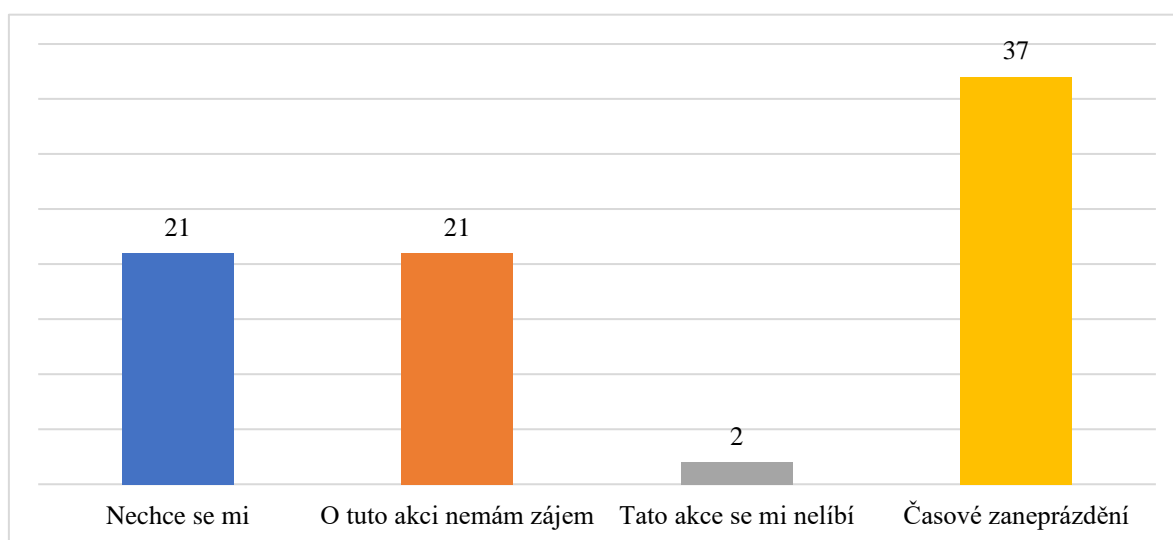
Jakých jiných akcí se v obci účastníte?

Tato otázka byla doplňující k předchozí otázce. Otázka měla za cíl zjistit, zda se v obci konají ještě jiné akce, než které byly uvedené v hlavní nabídce. Respondenti většinou nechali tuto otázku prázdnou nebo odpověděli, že o jiných akcích neví. Pouze sedm dotazníků bylo s konkrétní odpovědí – akce na hřišti, sázení stromů (3x), sportovní akce, sportovní dny na hřišti, akce v hospodě. Sázení stromů není pravidelná akce. Organizuje ji SDH spolu s obcí. Této akce se většinou účastní členové SDH. Pokud by „Sázení stromů“ bylo uvedeno v hlavní nabídce akcí, pravidelnou účast by potvrdilo více respondentů. Vlastním pozorováním usuzuji, že sportovních akcí na hřišti se účastní pouze určitá skupina lidí, kteří jsou členy TJ Plazy. Akci si organizují pro sebe a je otázka, zda je žádoucí, aby akce byla veřejná i pro ostatní občany obce. O uvedené akci v hospodě lze předpokládat, že jde o karetní hru „Prší“, která se každoročně koná v prosinci. Hru organizuje TJ Plazy. Na tuto akci je omezený počet míst a většinou se jí účastní stále stejní lidé. I když je tato akce pravidelná, nelze ji zahrnout do hlavní nabídky společenských akcí v obci, a to zejména z důvodu kapacity. Na základě výsledků lze konstatovat, že se občané zapojují do společenského dění v obci a o společenské akce mají zájem.

Co Vám brání v účasti na akci?

Na tuto otázku měli odpovídat respondenti, kteří v dotazníku označili, že se některé společenské akce neúčastní. Otázka směřovala na důvody nebo překážky, které jim brání v účasti na konaných akcích. Pro vyhodnocení této otázky byly vybrány pouze dotazníky s označenou odpovědí „*Neúčastním se*“. V našem případě to bylo 81 dotazníků, což představuje 100 %. 24 respondentů se účastní každé akce pravidelně, příležitostně nebo zcela výjimečně.

Graf 10 Důvody k neúčasti na společenském dění

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti, kteří se neúčastní některé akce, měli odpovědět na otázku, co jim v účasti brání. Na výběr byly čtyři předem určené odpovědi, které měly vystihnout standardní důvody neúčasti na společenském dění. Z odpovědí je patrné, že největší důvod neúčasti, je časové zaneprázdnění. Této možnosti odpovědi využilo celkem 46 % respondentů. Jako důvod „*Nechce se mi*“ vybralo celkem 26 % respondentů. Stejný počet respondentů odpovědělo, že o tuto akci nemají zájem. Pouze 2 respondenti označili, že se jim akce nelíbí. Na tuto otázku navazovala další doplňující otázka:

Máte jiný důvod, proč se akce neúčastníte?

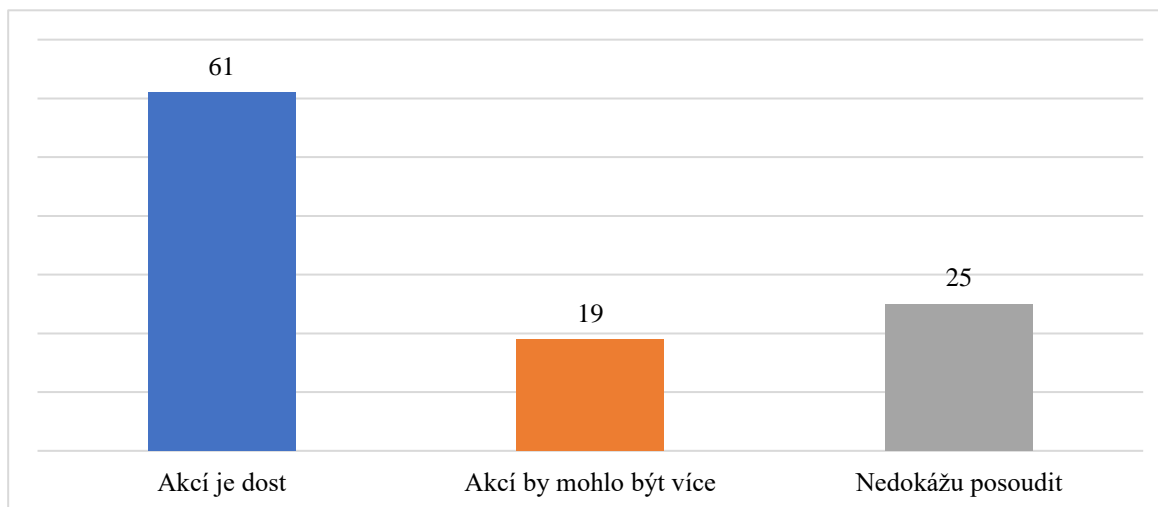
Tato otázka byla nepovinná a respondenti mohli napsat jiný důvod, než který byl uvedený v hlavní nabídce. Z větší části bylo odpovězeno pouze: ne, nic, není, nemám jiný důvod.

Pouze 4 respondenti uvedli, že mají jiné důvody, proč se akcí neúčastní – důchodce, věk, zatím nemám děti, v obci trvale nežijí. Z těchto jiných důvodů, lze považovat za překážku to, že respondent nežije trvale v obci. Ostatní důvody nemusí být zásadní překážky. Společenské akce, které se konají v obci, jsou různorodé. Může se jich účastnit jak důchodce, občané různého věku, tak i občané, kteří nemají děti. Dvě odpovědi byly k zamyšlení: 1. Arogance a nepříjemné chování některých spoluobčanů v obci Plazy, a proto se účastním akcí v jiných obcích; 2. Soužití našich obcí je na bodě mrazu. Plazy se starají jen sami o sebe a všechny finance spolykají sami za sebe. Nepříjemné chování některých spoluobčanů nemusí být překážka účasti na některé akci, kde je více lidí. Je škoda, že má někdo takový názor, a proto budou tyto dvě odpovědi v závěru práce konzultovány se starostou obce.

Je nabídka společenských akcí v obci dostačující?

Tato otázka měla zjistit, zda je nabídka společenských akcí dostačující. Respondenti měli na výběr tři možnosti odpovědi: akcí je dost, akcí by mohlo být více, nedokážu posoudit.

Graf 11 Nabídka společenských akcí

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 11 je patrné, že ze 105 dotázaných respondentů odpovědělo 58 % z nich (61), že akcí je dost. Pouze 18 % respondentů (19) se domnívá, že by akcí mohlo být více a 24 % respondentů (25) to nedokáže posoudit. Lze předpokládat, že takto odpověděli respondenti, kteří se akcí spíše neúčastní. I tak je z výsledků patrné, že nabídka společenských akcí konaných v obci je dostačující.

Jaký typ akce Vám v nabídce společenského dění v obci chybí?

Tato otázka byla otevřená a respondenti měli možnost dopsat akci, která jim v obci chybí, respektive, o kterou by měli zájem. Této možnosti využilo pouze 21 respondentů. Některé akce byly napsané stejně či podobně a pro lepší přehlednost jsou zobrazeny v tabulce 6. Odpovědi respondentů byly různorodé a není mezi nimi velký početní rozdíl. Nejvíce by respondenti uvítali různé přednášky či besedy. S tím lze spojit setkání seniorů. Dále bylo uvedeno setkání vrstevníků, výlety, divadlo, jarní tradice a venkovní zábavu. Ženám by se líbilo cvičení. Tyto odpovědi budou zohledněny v návrzích na zkvalitnění společenského života v obci. Převážná část respondentů je s nabídkou společenských akcí spokojena.

Tabulka 6 Chybějící akce v obci

Chybějící akce v obci	Počet odpovědí
Besedy, přednášky, programy pro důchodce	4
Cvičení pro ženy, pilates	4
Máje, vítání jara	3
Setkání seniorů, schůzky vrstevníků	3
Masopust	2
Venkovní zábava, sportovní dny pro děti	2
Výlety, divadla	2
Posvícení	1

Zdroj: vlastní zpracování

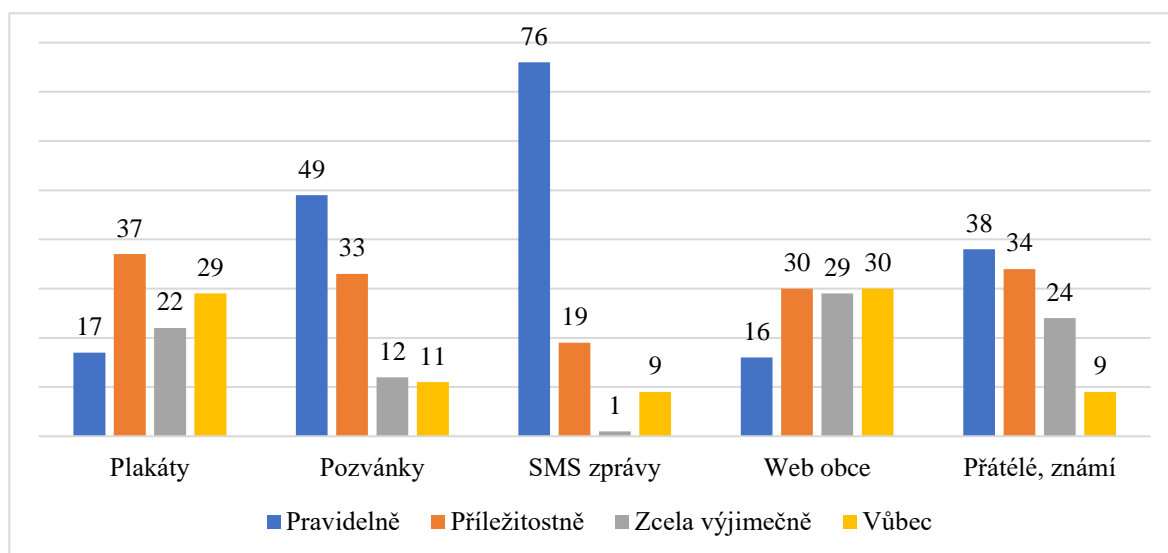
Tato otázka byla položena i v rámci bakalářské práce. Respondenti s rozestupem dvou let uvedli stejné akce. Jedná se zejména o besedy, přednášky, masopust nebo akce pro seniory. Zde se potvrdilo, že by respondenti o tyto akce měli skutečně zájem. V místní hospodě je velký sál, proto zorganizovat besedu či přednášku by z ohledu prostoru nebyl problém. Tradiční zvyky jako máje, masopust či posvícení by stálo, zato oživit. Pro seniory lze zorganizovat nějaké vzdělávací akce, organizované návštěvy do divadla či jednodenní výlety. Na sále v místní hospodě lze pro ženy uspořádat cvičení. Toto téma bude konzultováno v závěru práce se starostou obce.

Jaký zdroj využíváte pro získávání informací o konání akcí?

Na úspěšnost společenských akcí má velký vliv informovanost o jejich konání. Tato otázka měla za cíl zjistit, jakým způsobem se informace o konání akcí dostává k obyvatelům obce.

Respondenti měli na výběr pět zdrojů a čtyři četnosti. Četnost využívání označili respondenti u každého zdroje, neboť o společenských akcích se mohou dozvídat různými způsoby. Odpovědi respondentů jsou zobrazeny v grafu 12.

Graf 12 Četnost využívání informačních zdrojů

Zdroj: vlastní zpracování

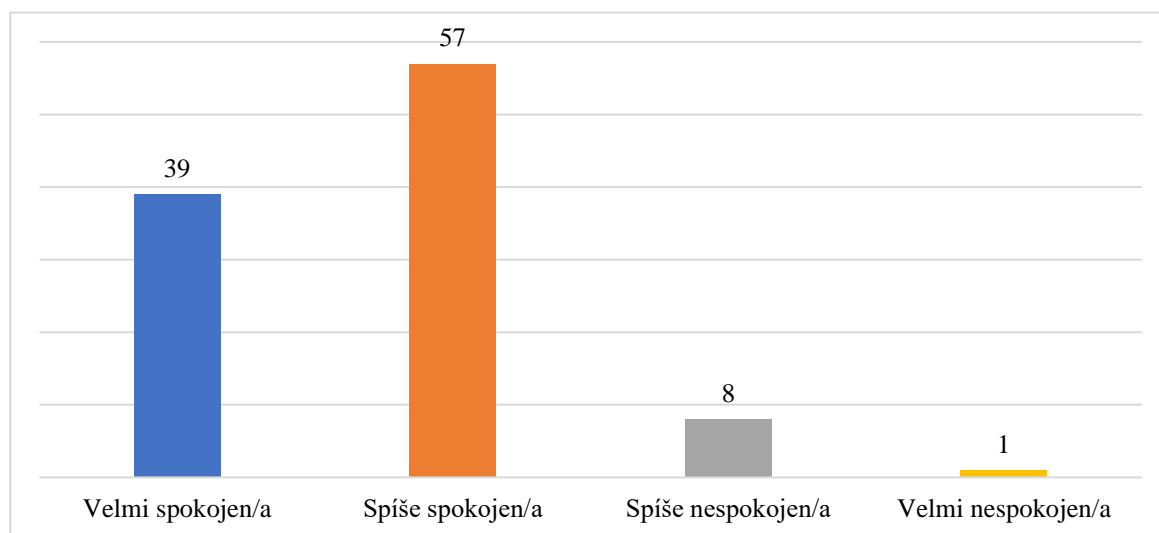
Z grafu 12 je zřejmé, že nejvíce respondentů (76) se dozvídá o společenských akcích pravidelně prostřednictvím SMS zprávy. 49 respondentů odpovědělo, že získává informace o konaných akcích pravidelně prostřednictvím pozvánek, které jsou občanům doručeny do schránky. Od přátel a známých získává informace pravidelně 38 respondentů. Oficiální webové stránky obce neoslovilo velkou část respondentů. Pouze 16 respondentů označilo, že webové stránky využívá pravidelně. Na webových stránkách obce se občané mohou dozvědět veškeré informace. Jsou zde vyvěšeny veškeré pozvánky na akce, fotografie z akcí, ale i pozvánky na zasedání zastupitelstva a jiné. Plakáty vyvěšené v obci pravidelně osloví 17 respondentů.

Jak jste celkově spokojen/a s životem v obci?

Tato otázka směřovala na celkovou spokojenost občanů s životem v obci. Každý občan má o životě v obci jinou představu. U této otázky měli respondenti na výběr ze čtyř odpovědí – velmi spokojen/a, spíše spokojen/a, spíše nespokojen/a, velmi nespokojen/a. Z grafu 13 je patrné, že občané jsou s životem v obci spíše spokojeni. Tuto variantu označilo v dotazníku

57 respondentů. 39 respondentů označilo, že jsou s životem v obci velmi spokojeni. Spíše nespokojeno je 8 respondentů a 1 respondent označil, že je s životem v obci velmi nespokojen.

Graf 13 Celková spokojenost s životem v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka bylo položena i v rámci dotazníkové šetření v bakalářské práci. S rozestupem dvou let došlo ve spokojenosti obyvatel s životem v obci k určité změně. V bakalářské práci se dotazníkového šetření účastnil jiný počet respondentů, proto jsou hodnoty zaznamenány v procentech. Počet velmi spokojených občanů vzrostl o 9 %, naopak spíše spokojených občanů je nyní o 5 % méně. Klesl také počet spíše nespokojených občanů, a to o 5 %. Po dvou letech je jeden občan velmi nespokojen. Což z průběžných výsledků můžeme brát jako zanedbatelné. Srovnání po dvou letech potvrzuje, že jsou obyvatelé s životem v obci skutečně spokojeni.

Jaké konkrétní návrhy máte na zlepšení společenského života v obci?

Poslední otevřená otázka byla respondentům položena z důvodu volného vyjádření. Otázka byla nepovinná a každý respondent mohl napsat svůj návrh na zlepšení společenského života v obci či ji mohl nechat nevyplněnou. Na tuto otázku odpovědělo 9 respondentů. Přesná formulace odpovědí je zaznamenána níže:

- přednášky, debaty;
- na společenský život nic, ale mohlo by se něco udělat s kalem ve Valech;
- starat se i o občany z Val;
- vedení obce by mělo více naslouchat a porozumět potřebám všech občanů;
- hřiště pro děti ve Valech;
- dělat něco potřebného pro užitek všech lidí, nejenom co potřebují hasiči apod. např. v současnosti zlepšení chodníků, novou funkční kanalizaci, řádnou a nutnou deratizaci;
- aby se vedení Plaz staralo o Valy stejně spravedlivě, a to, co se dělá v Plazech dělalo i ve Valech;
- žádné, co se týče akcí nebo informovanosti. Pálí mě jiné problémy v obci: Zejména MHD a špatné dopravní řešení v některých částech obce;
- obnovit tradici poutavé a posvícenské taneční zábavy, které se tu dříve pravidelně konaly.

Respondenti si tuto otázku vyložili různě. V některých případech se nejedná o možné návrhy zlepšení, spíš jde o vyjádření svých pocitů. Z celkového počtu 21 respondentů, kteří by v obci uvítali nějakou novou akci, přitom konkrétní návrh uvedl pouze 1 respondent. Konkrétně žena nad 61 let, které chybí setkání s vrstevníky a akce pro seniory, navrhla obnovit tradici poutavé a posvícenské taneční zábavy.

Některé návrhy už v obci jsou (hřiště pro děti ve Valech), respondent to zřejmě neví. Uvedené návrhy – *přednášky, debaty* - jedná se pouze o pojmy, ze kterých není jasný konkrétní návrh. Respondenti mohli uvést, čeho by se přednáška měla týkat, o co by konkrétně měli zájem. Další návrh, který byl uvedený – *kal ve Valech*, jedná se požární nádrž, která se řešila již za psaní bakalářské práce. Po dvou letech nedošlo k žádné změně. Tento návrh je na místě, neboť nádrž je opravdu v havarijním stavu.

Návrhy typu – *starat se i o občany z Val; naslouchat a porozumět potřebám všech občanů; dělat něco potřebného pro užitek všech lidí, nejenom co potřebují hasiči; to, co se dělá v Plazech se dělalo i ve Valech* - zde měli respondenti uvést konkrétní návrhy, co přesně chtějí. Vzhledem k velikosti obce Valy a jiných aspektů jsou některé akce nereálné organizovat ve Valech. Na každou akci konanou v Plazech jsou všichni zváni a účast občanů

z Val je nepatrná. Tyto návrhy nebo spíše problémy, musí respondenti předložit zastupitelstvu na pravidelném zasedání. *Kanalizace* – toto téma bylo řešeno již v bakalářské práci. V obci Valy kanalizace není. Budování kanalizace má na starosti VaK Mladá Boleslav a nyní to není v jejich záměru. Po dvou letech nedošlo k žádné změně. Obec Plazy na vlastní náklady kanalizaci zřizovat nebude. Občané z Val mohou zdarma vyvážet septiky na ČOV v Plazech, platí pouze dopravu zemědělskému družstvu. *MHD a špatné dopravní řešení v některých částech obce* – do obce Plazy i Valy zajíždí MHD linka 30. Dopravce zajišťuje dopravu v pracovní dny. Časy jsou stanoveny tak, aby se lidé dostali do práce a děti do školy. O víkendu jsou spoje omezené. V takovém případě lze využít autobusové spoje Arriva nebo vlakové spojení. Po zhodnocení této otázky, lze potvrdit, že většina občanů jsou se společenským životem v obci spokojeni a ostatní nevědí nebo nemají konkrétní nápad, jak společenský života zlepšit.

4.5.5 Potvrzení či vyvrácení hypotéz

Provedeným dotazníkovým šetřením mezi obyvateli obce Plazy a Valy se podařilo získat informace, které mohou potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy, které byly uvedeny na začátku práce. Výsledky jsou zaznamenány v tabulkách a v jednotlivých řádcích jsou vypočteny podíly odpovědí.

Hypotéza 1: Společenských akcí v obci se nejvíce účastní občané od 46 do 60 let

Pro potvrzení či vyvrácení hypotézy byly vybrány společenské akce, kterých se respondenti účastní pravidelně, příležitostně či zcela výjimečně. Bylo zkoumáno, zda věk ovlivňuje účast na těchto akcích, konkrétně zda se občané od 46 do 60 let účastní společenských akcí nejvíce.

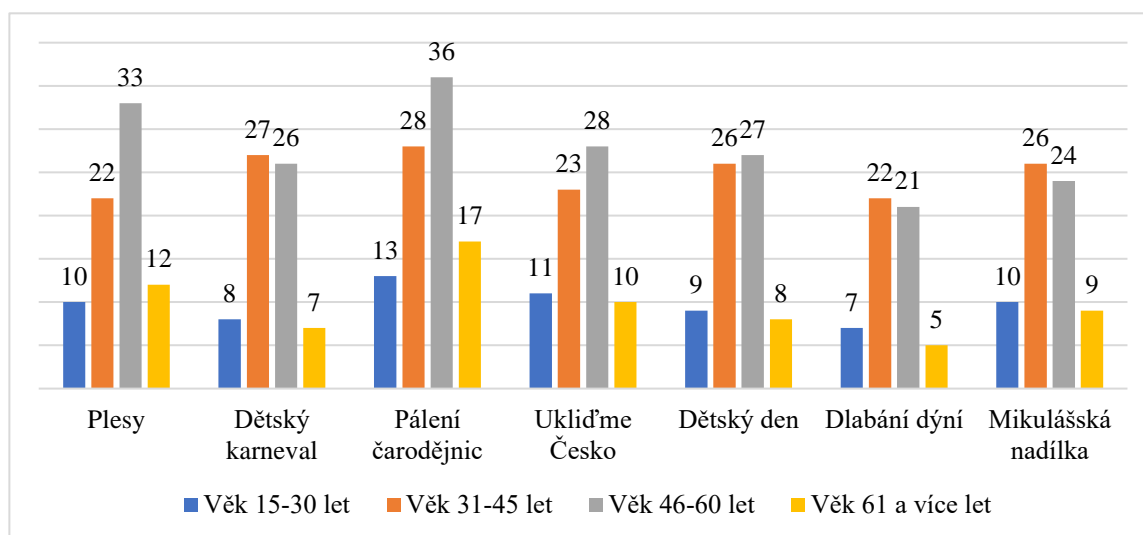
Tabulka 7 Účast na společenských akcích dle věku

Společenské akce	Věk			
	15-30 let	31-45 let	46-60 let	61 a více let
Plesy	13 %	28,6 %	42,8 %	15,6 %
Dětský karneval	11,8 %	39,7 %	38,2 %	10,3 %
Pálení čarodějnic	13,8 %	29,8 %	38,3 %	18,1 %
Uklid'me Česko	15,3 %	31,9 %	38,9 %	13,9 %
Dětský den	12,9 %	37,1 %	38,6 %	11,4 %
Dlabání dýní	12,7 %	40 %	38,2 %	9,1 %
Mikulášská nadílka	14,5 %	37,7 %	34,8 %	13 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 7 lze vyčíst, že s rostoucím věkem zájem o společenské akce roste. Účast mladých lidí do 30 let a starších 61 let je skoro vyrovnaná. Lidé do 30 let účast na společenských akcích převyšují pouze o 0,3 %. Věková skupina 31-45 let navštěvuje společenské akce v průměru 35 %. Největší zastoupení na společenských akcích mají lidé od 46 do 60 let, a to 38,5 %. Od 61 a více let zájem o společenské akce klesá. Z tabulky 7 i z grafu 14 je zřejmé, že účast na společenských akcích je závislá na věku respondentů a nejvíce se účastní občané od 46 do 60 let. Hypotézu 1 můžeme potvrdit.

Graf 14 Účast na společenských akcích dle věku

Zdroj: vlastní zpracování

Hypotéza 2: Nejvíce využívaným zdrojem pro získání informací o akcích jsou pro občany do 45 let SMS zprávy

Pro potvrzení či vyvrácení této hypotézy byly vybrány všechny informační zdroje, které měli respondenti k dispozici. U těchto zdrojů byla zkoumána pouze odpověď pravidelně, příležitostně a zcela výjimečně. Čtyři věkové kategorie byly shrnuty do dvou. Občané do 45 let obsáhla věkovou kategorií 15-30 let a 31-45 let. Občané 46 a více let byli respondenti věkové kategorie 46-60 let a 61 a více let.

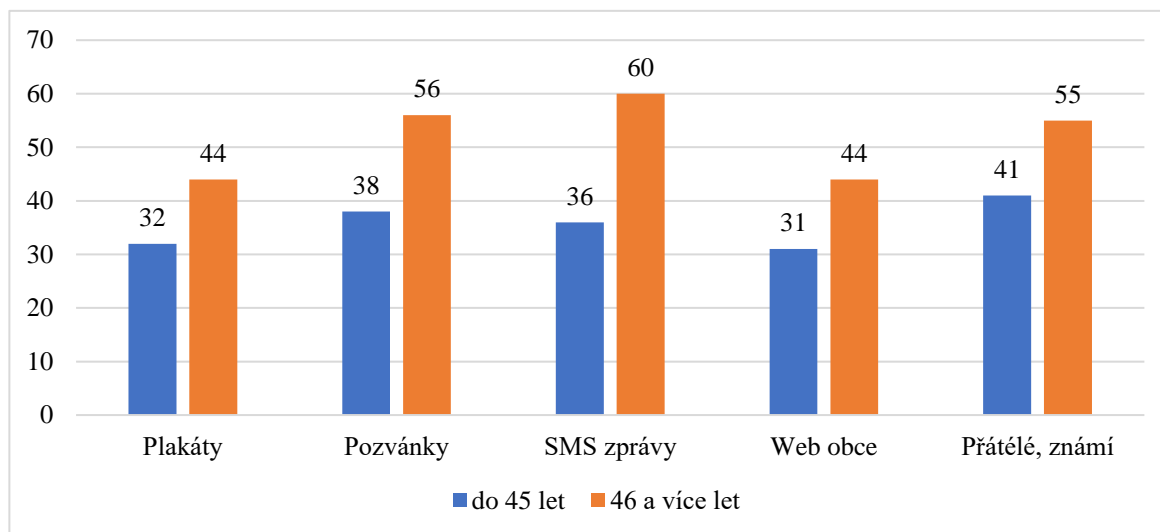
Tabulka 8 Využití informačních zdrojů dle věku

Zdroje	Věk	
	do 45 let	46 a více let
Plakáty	42,1 %	57,9 %
Pozvánky	40,4 %	59,6 %
SMS zprávy	37,5 %	62,5 %
Web obce	41,3 %	58,7 %
Přátelé, známí	42,7 %	57,3 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 8 i z grafu 15 je zřejmé, že celkově informační zdroje využívají více lidé starší 46 let, a to o 18,4 %. Lidé do 45 let jsou o akcích nejvíce informováni od svých přátel či známých (42,7 %). Pouze 37,5 % občanů do 45 let využívá jako informační zdroj SMS zprávy. Hypotézu 2 nelze přijmout.

Graf 15 Využití informačních zdrojů dle věku

Zdroj: vlastní zpracování

Hypotéza 3: Členy spolku či sdružení jsou spíše muži

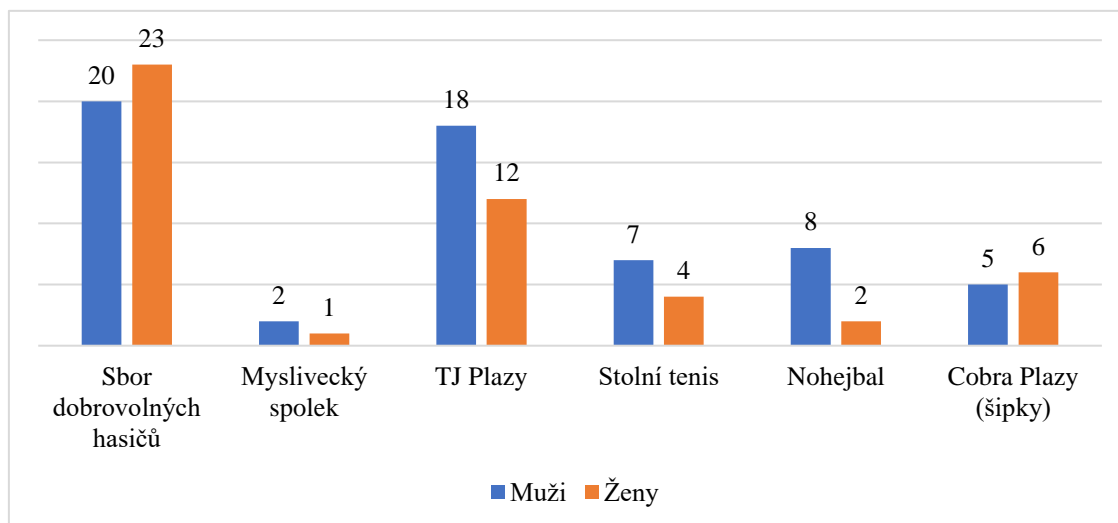
U vybraných spolků či sdružení, které působí v obci, bylo zjišťováno, zda pohlaví ovlivňuje členství v těchto spolcích. Pro potvrzení či vyvrácení hypotézy byly vybrány všechny spolky a sdružení a počet aktivních a pasivních členů. Z tabulky 9 i grafu 16 je patrné, že ve většině spolků jsou členy spíše muži. U dvou spolků je menší převaha žen. V celkovém výsledku jsou členy 60,4 % mužů a 39,6 % žen. Hypotéza 3 byla potvrzena. Členy spolku jsou spíše muži.

Tabulka 9 Členství ve spolku dle pohlaví

Spolek či sdružení	Pohlaví	
	Muži	Ženy
Sbor dobrovolných hasičů	46,5 %	53,5 %
Myslivecký spolek	66,7 %	33,3 %
TJ Plazy	60 %	40 %
Stolní tenis	63,6 %	36,4 %
Nohejbal	80 %	20 %
Cobra Plazy (šipky)	45,5 %	54,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16 Členství ve spolku dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Hypotéza 4: Celkově spokojeni s životem v obci jsou občané, kteří v obci žijí 21 a více let

Pro potvrzení či vyvrácení hypotézy jsou v tabulce 10 zobrazeny míry spokojenosti, u kterých bylo zkoumáno, zda délka žití v obci ovlivňuje celkovou spokojenost. V grafu 17 je zobrazena celková spokojenost a celková nespokojenost. Do celkové spokojenosti jsou zahrnuti všichni, kteří jsou s životem v obci velmi spokojeni a spíše spokojeni. Do celkové nespokojenosti jsou zahrnuti ti, kteří jsou s životem v obci spíše nespokojeni či velmi nespokojeni. Pro stanovení hypotézy je zkoumána pouze celková spokojenost.

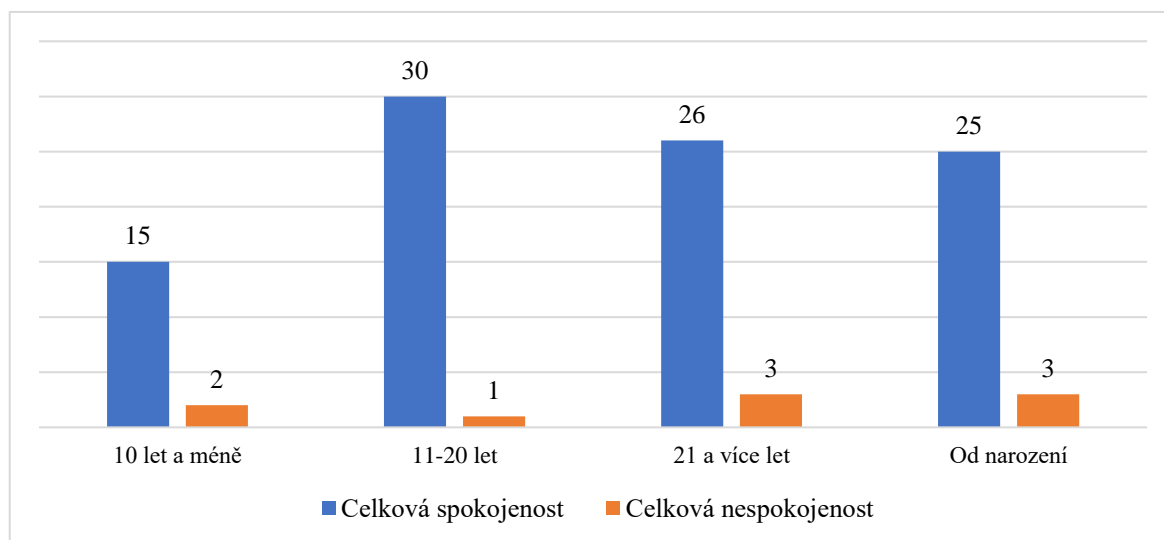
Tabulka 10 Spokojenost občanů dle délky žití v obci

Celková ne/spokojenost	Délka žití v obci			
	10 let a méně	11-20 let	21 a více let	Od narození
Velmi spokojen/a	12,8 %	25,7 %	33,3 %	28,2 %
Spíše spokojen/a	17,5 %	35,1 %	22,8 %	24,6 %
Celková spokojenost	15,2 %	30,4 %	28,1 %	26,3 %
Spíše nespokojen/a	25 %	0 %	37,5 %	37,5 %
Velmi nespokojen/a	0 %	100 %	0 %	0 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 10 i z grafu 17 je vidět, že v celkové spokojenosti lidí, kteří v obci žijí 11-20 let, 21 a více let či od narození, není takový rozdíl. Největší rozdíl v celkové spokojenosti je u lidí, kteří v obci žijí méně než 10 let. Nejvíce jsou spokojeni ti, kteří v obci žijí 11 až 20 let. Není zde trend zvyšování, a proto hypotézu 4 nelze přijmout.

Graf 17 Celková spokojenost občanů dle délky žití v obci

Zdroj: vlastní zpracování

4.6 Rozhovory

Na základě stanovených cílů diplomové práce jsou vedeny rozhovory s členy vybraných spolků. Rozhovory byly vedeny tváří v tvář a všichni oslovení s rozhovorem souhlasili. Všem byly položeny 4 základní otázky:

- jste spokojeni se společenským a kulturním životem v obci;
- je počet akcí v obci dostačující;
- myslíte si, že věk ovlivňuje účast na akcích;
- mohl by Váš spolek či organizace podpořit či zorganizovat novou akci.

Odpovědi byly pečlivě zaznamenávány.

První rozhovor byl s předsedou spolku TJ Plazy, který ve spolku působí 35 let. Na otázku, zda je spokojený se společenským a kulturním životem v obci, odpověděl: „ano“. Počet akcí je sice dostačující, ale šlo by jich udělat daleko více. Sportovci organizovali více akcí, ale občané na ně nepřišli nebo velmi málo. Proto se některé akce přestaly konat. Na otázku, zda věk ovlivňuje účast na akcích odpověděl: „*Nemyslím si, že věk má na účast nějaký vliv*“. TJ Plazy nemá problém podpořit novou akci. Pokud kdokoliv přijde s konkrétním nápadem, není problém pomoci s přípravou. Ale TJ Plazy samostatně novou akci organizovat nebude. Dále byl vznešen dotaz na dvě akce, které respondenti v dotazníku zmiňovali. Akce na hřišti – jedná se o ukončení sezóny, které se koná zejména pro členy spolku a to z důvodu, že je to „odměna“ za jejich práci po celý rok. A na akci v hospodě – to jde o hru prší. Z pohledu veřejnosti to může vypadat, že je to pouze pro členy spolku, ale není. Přihlásit se může kdokoliv. Letáček je vylepený pouze v hospodě. Dříve se vyvěšovala pozvánka i na webové stránky obce a přihlásili se dva lidé, kteří stejně nezůstali do konce. Většinou se účastní stejní lidé, kteří chodí pravidelně každý rok, přijde i několik občanů z vedlejší vesnice.

Druhý rozhovor byl vedený s náměstkem starosty SDH, který ve spolku působí déle než 30 let. Jednoznačně nemůže říci, že by byl úplně spokojený se společenským a kulturním životem v obci. Společnost se mění a není to takové, jako dříve. Dříve drželi lidé více spolu. Počet akcí je dostačující, ale dříve jich bylo více. Chodilo i více lidí. Nyní když vymyslí nějakou akci, tak zájem lidí není takový a je to spíše demotivující. Proto není chuť vymýšlet

něco nového. Každý rok dělají zabíjačku, zvou občany a oni stejně nepřijdou. Účastní se stále stejní lidé. Věk asi trochu účast ovlivňuje. Pokud bude přednáška pro důchodce, tak tam nepůjde mládež. Na dotaz, zda by spolek podpořil či zorganizoval některou akci, kterou by občané uvítali odpověděl: *„Když bude zájem a lidi o to budou stát, tak to není problém. Zorganizovat nějakou exkurzi nebo výlet, proč ne. Dříve jsme takové akce taky dělali. Dnes jsou lidé doma a do vesnice moc nechodí. Už to není takové, jak to bývalo“*.

Další rozhovor byl vedený s předsedou stolního tenisu. V soutěži stolního tenisu hrají Plazy od roku 1976, kdy tvořily jeden celek s nedalekou obcí Dolní Stakory. V roce 1996 se chtěly Dolní Stakory osamostatnit a od té doby je předsedou stolního tenisu za Plazy pan J.V. Nyní jsou pod správou TJ Plazy. Pan J.V. je se společenským a kulturním životem v obci spokojený a domnívá se, že nabídka akcí je dostačující. Je rád, že se v obci něco děje a vesnice aspoň „žije“. Nemyslí si, že by věk ovlivňoval účast na akcích. Záleží, jak kdo to bere, jak kdo se cítí. *„Já jsem také důchodce a jsem rád, že můžu jít mezi mladý a pobavit se“*. V únoru chtěli uspořádat turnaj stolního tenisu pro neregistrované, bohužel to nedopadlo, neboť se nepřihlásilo dostatek lidí. Autorka práce zmínila, že o tomto turnaji také nevěděla. Pozvánky byly rozeslány pouze mezi členy TJ Plazy. Na podzim se tento turnaj bude znovu připravovat a po domluvě, se bude pozvánka rozesílat z obecního telefonu formou SMS zprávy, aby možnost zúčastnit se turnaje, mělo více občanů.

Osloven byl další člen družstva stolního tenisu, kde působí 12 let a zároveň je členem šipkařského klubu Cobra Plazy, kde působí 10 let. Na otázku, zda je spokojený se společenským a kulturním životem v obci odpověděl, že je spokojený. Další otázka, která byla položena se týkala počtu akcí. Zazněla odpověď: *„Akce bych přidal, klidně by jich mohlo být více. Ale na druhou stranu, lidé stejně nepřijdou. Takže akce co se konají, jsou asi dostačující“*. Zda věk ovlivňuje účast na akcích odpověděl: *„ano“*. Družstvo stolního tenisu chtělo v únoru uspořádat turnaj pro neregistrované členy. Přihlásil se jeden zájemce, takže se turnaj nekonal. To samé je u šipkařů. *„Není problém zorganizovat turnaj pro širší veřejnost. Problém je v tom, že lidé stejně nepřijdou“*.

Osloven byl také člen mysliveckého spolku, kde působí od roku 1990. Se společenským a kulturním životem v obci je spokojený a počet akcí je dostačující. Návštěvnost na akcích

je trochu věkem ovlivněna, ty starší už moc nechodí. Na dotaz, zda by podpořili novou akci odpověděl: „*My už nic organizovat nebudeme, ve spolku je nás 7 členů, z toho jsou 4 nad 70 let a ostatní jsou z jiné vesnice. Děláme brigády, ale ty si děláme sami v rámci spolku*“. Dále se autorka zmínila, že se dříve konaly myslivecké plesy a jestli neuvažují o znovuzavedení těchto plesů. Důvod, proč myslivecké plesy nebudou: „*Letos chtěli organizovat kolegové ples v Řepově (vesnice nedaleko Plaz), ale když si spočítali náklady za pronájem sálu a hudbu, tak to zrušili. Měli obavy, že to na vstupném nevyberou. Poslední dobou je i málo zvěře k lovení*“.

Poslední rozhovor byl vedený se členem družstva nohejbalu, který s malou přestávkou hraje již 25 let. Z důvodu, že trvale nežije v obci Plazy, nebyly mu položeny otázky na společenský život v obci. Od předsedy TJ Plazy byla získána informace, že nohejbalisti plánují nějakou akci, ale nevěděl, o co se jedná. Proto byl vznesen dotaz, jakou akci chystají: „*Plánujeme nohejbalový turnaj i pro nečleny. Bude skupina těch, kteří hrají a doplněno to bude těmi, kteří nehrají. Hledáme nějaký termín a chceme oslovit i občany z okolních vesnic, aby se akce účastnilo opravdu hodně lidí*“. Je domluveno, že pozvánka se rozešle občanům pomocí SMS zprávy.

4.6.1 Rozhovor se starostou obce

K vyjádření se o společenském dění v obci byl požádán o rozhovor starosta obce. Rozhovor byl vedený v zasedací místnosti obecního úřadu a otázky směřovaly na spokojenost se společenským životem v obci.

Starosta je se společenským děním vcelku spokojen. Nabídka společenských akcí je dostatečná, pokud se přihlédne k tomu, kolik lidí je navštěvuje. Rozšířit nabídku o další akce není problém, ale problém je v tom, že všechno organizuje malá skupina lidí a jejich kapacita je omezená. Je lehké říci: „*Nám by se líbila takováto akce*“, ale nic pro to neudělat. Je jen málo nových lidí, kteří by chtěli nějaké akce sami organizovat. Několikrát organizovali hasiči nebo sportovci akce a účastní se stále stejní lidé. Je mnoho spoluobčanů, kteří se přistěhovali z města a do vesnice nechodí. Jsou doma na zahradě a stačí jim to. Na otázku, zda je možnost vyhovět občanům na zavedení nových akcí odpověděl: „*Určitě ano, ale musí přijít s konkrétním návrhem a obec ráda pomůže. Ale my vymýšlet nic nebudeme. Na každou akci jsou zváni všichni a přijde pár lidí. Najdou se i tací, kteří přijdou a jen kritizují. Možnost*

něco organizovat a vyzkoušet něco nového tady určitě je, ale je škoda, že se do organizace nezapojuje více lidí“. Zavedení tradic by bylo hezké, ale není jistota toho, že se občané budou účastnit. Vyjádření starosty k zavedení nových tradic: „Mě osobně by se líbila pouť. Prostory na to máme a nejednalo by se o žádnou velkou pouť. Může být jen kolotoč, houpačky, střelnice, stánek s cukrovou vatou a zmrzlinou. Toto není na zorganizování tak náročné, aspoň bychom viděli, kolik občanů se zúčastní a má zájem o nové akce“.

5 Výsledky a diskuse

Cílem této kapitoly je shrnutí a vyhodnocení výsledků z dotazníkového šetření a posouzení stanovených hypotéz. Jsou shrnuty rozhovory s občany a se starostou obce. Na základě získaných údajů jsou navržena případná zlepšení. Závěry jsou předány zastupitelům obce, kteří mohou s výsledky dále pracovat a využít je pro další rozvoj společenského života.

5.1 Shrnutí dotazníkového šetření

Zjištěné výsledky lze považovat pouze za názory několika občanů vzhledem k celkovému počtu obyvatel a mají tedy spíše informační charakter. Dotazník obsahoval celkem 15 otázek, které jsou tematicky rozděleny do okruhů.

První okruh se týkal identifikace respondentů. Dotazníkového šetření se celkem účastnilo 105 respondentů, z toho bylo 64 žen a 41 mužů. Větší ochotu podílet se na anketě, měli občané z Plaz. Účastnilo se 79 respondentů. Pouze 26 respondentů bylo z Val. Možnost účastnit se dotazníkového šetření měli lidé starší 15 let. Občané do 30 let se účastnili nejméně, zapojilo se jen 13 respondentů. Nejvíce odpovídajících respondentů bylo ve věku 46-60 let (40) a respondentů, kteří v obci žijí 11-20 let (32).

Druhý okruh otázek se týkal účasti ve spolcích a na společenských akcích. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že ankety se účastnili převážně respondenti, kteří nejsou členy žádného spolku. Nejvíce aktivních a pasivních členů má Sbor dobrovolných hasičů (43) a TJ Plazy (30). Podobný počet respondentů má družstvo nohejbalistů (10), družstvo stolního tenisu (11) a družstvo šipkařů (11). Nejméně respondentů označilo, že jsou členy Mysliveckého spolku. Respondenti měli možnost uvést, zda jsou členy nějakého jiného spolku. Respondenti odpovídali, že členy jiného spolku nejsou. Z výsledku bylo zjištěno, že není v obci žádný jiný spolek. Pomocí dotazníkového šetření bylo zjištěno, že většina společenských akcí je pravidelně či příležitostně navštěvována. Nejvíce občanů se účastní *Pálení čarodějnic*. Velmi oblíbené jsou akce pro děti. Zejména *dětský den*, *dětský karneval* a *mikulášská nadílka*. Nejméně navštěvovanou akcí pro děti je *dlabání dýní*. Mezi dospělými jsou oblíbené *plesy*. Poslední dobou se koná pouze hasičský ples. Z výsledků lze předpokládat, že občané by se účastnili i jiných plesů. Obec Plazy organizuje jarní úklid v rámci celorepublikové akce *Uklid'me Česko*. Pravidelně nebo příležitostně se účastní 58

respondentů. Respondenti byli dotázáni, zda se účastní v obci ještě jiných akcí. Někteří respondenti uvedli, že se účastní sportovních akcí, akcí na hřišti a v hospodě. Další uvedená akce byla sázení stromů. Mezi respondenty byli tací, kteří se společenských akcí neúčastní. Zejména jim v tom brání nedostatek času. Takto odpovědělo 37 respondentů. 21 respondentů uvedlo, že o akci nemají zájem a stejný počet respondentů uvedlo, že se jim na akci nechce. Pouze 2 respondenti označili, že se jim akce nelíbí. Respondenti uváděli také jiné důvody, které jim brání v účasti na společenských akcích. Věk, důchodce a bezdětnost není velký důvod k neúčasti na akci. Za překážku lze považovat to, že respondent nežije trvale v obci. 2 respondenti se akcí neúčastní z důvodu arogance a nepříjemného chování některých spoluobčanů a z důvodu, že je soužití obcí (Plazy/Valy) na bodu mrazu. Společenské akce, které se konají v obci, jsou různorodé a může se jich účastnit každý, bez rozdílu věku. Výsledky vypovídají o tom, že společenské akce jsou dobře zvolené, je o ně většinou zájem a občané se zapojují do společenského dění v obci.

Třetí okruh se týkal nabídky společenských akcí a jakým způsobem jsou občané informováni o těchto akcích. 61 respondentů odpovědělo, že společenských akcí je dost. 25 respondentů nedokáže množství společenských akcí posoudit. Lze předpokládat, že takto odpověděli občané, kteří se akcí spíše neúčastní. 19 respondentů by uvítalo, kdyby bylo akcí více. Respondenti měli možnost napsat akci, která jim v obci chybí nebo o kterou by měli zájem. Občanům chybí přednášky, besedy, setkání seniorů. Ženy by uvítaly nějaké cvičení. Další akce, o které by občané měli zájem, byly výlety, venkovní zábava, posvícení, masopust, máje. Tyto odpovědi budou zohledněny v návrhu na zkvalitnění společenského života v obci. Způsob získávání informací o konání akcí je na dobré úrovni. Většina respondentů (76) získává informace prostřednictvím SMS zprávy a dále z pozvánek, které jsou občanům doručovány do schránek. 38 respondentů označilo, že informace získávají od svých přátel a známých. Mezi méně časté odpovědi patřily plakáty a webové stránky obce.

Poslední okruh se týkal celkové spokojenosti, kde respondenti dostali možnost vyjádřit svůj názor a sami mohli navrhnout změny, které by vedly k případnému zlepšení. Ze 105 respondentů odpovědělo 96 z nich, že jsou velmi nebo spíše spokojeni. Spíše nespokojeno uvedlo 8 respondentů a 1 respondent uvedl, že je velmi nespokojen. Respondenti měli možnost napsat konkrétní návrhy na zlepšení společenského života v obci. Občanům by se líbilo obnovit posvícenskou taneční zábavu. Další návrhy, které byly uvedeny, souvisí spíše

s problémy – např. oprava kalu ve Valech, starat se o občany z Val, špatné dopravní řešení, kanalizace. Z výsledků je patrné, že většina občanů jsou se společenským životem v obci spokojeni.

5.1.1 Vyhodnocení hypotéz

Dalším cílem této práce bylo potvrdit či vyvrátit předběžné hypotézy, které byly uvedeny na začátku práce.

Stanovené hypotézy:

- společenských akcí v obci se nejvíce účastní občané od 46 do 60 let;
- nejvíce využívaným zdrojem pro získání informací o akcích jsou pro občany do 45 let SMS zprávy;
- členy spolku či sdružení jsou spíše muži;
- celkově spokojeni s životem v obci jsou občané, kteří v obci žijí 21 a více let.

Hypotéza 1: Tato hypotéza byla potvrzena. Na základě rozdělení společenských akcí dle věku účastníků, bylo zjištěno, že akcí se nejvíce účastní občané od 46 do 60 let (viz tabulka 7).

Hypotéza 2: Tato hypotéza byla zamítnuta. Využívání informačních zdrojů bylo rozděleno dle věku respondentů. Čtyři věkové kategorie byly shrnuty do dvou. Občané do 45 let obsáhla věkovou kategorií 15-30 let a 31-45 let. Občané nad 45 let byli respondenti věkové kategorie 46-60 let a 61 a více let. Z výsledku vyplynulo, že nejvíce využívaným zdrojem pro získání informací o akcích jsou pro občany do 45 let jejich známí a přátelé (viz tabulka 8).

Hypotéza 3: Tato hypotéza byla potvrzena. Byly vybrány všechny spolky či sdružení, které působí v obci a k nim rozdělení aktivní i pasivní členové dle pohlaví. Potvrdilo se, že členy spolku či sdružení jsou více muži (viz tabulka 9).

Hypotéza 4: Tato hypotéza byla zamítnuta. Celková spokojenost zahrnovala odpovědi respondentů – *jsem velmi spokojen/a; jsem spíše spokojen/a*. Pro porovnání jsou k celkové spokojenosti rozdělení občané dle délky žití v obci. Rozdíly mezi třemi kategoriemi byly nepatrné, větší rozdíl byl u kategorie délky žití v obci do 10 let. Výsledky rozdělení potvrdilo, že celkově spokojeni s životem v obci jsou občané, kteří v obci žijí 11-20 let (viz tabulka 10).

V rámci dotazníkového šetření byly dvě hypotézy potvrzeny a dvě zamítnuty.

5.1.2 Zhodnocení rozhovorů

Rozhovory byly vedeny se členy všech spolků (mimo nohejbalu) a se starostou obce. Většinou jsou se společenským a kulturním životem v obci spokojeni a domnívají se, že nabídka společenských akcí je dostačující. I když je prostor k tomu, zorganizovat nové akce, zazněla i obava, aby se akcí účastnilo dostatek občanů. Neboť příprava a organizace akce trvá spoustu času a pak člověka mrzí, že na akci nepřijde dost lidí. Každé akce se mohou účastnit lidé bez rozdílu věku a je pouze na nich, jestli chtějí danou akci navštívit. I akci pro mládež může navštívit senior a naopak. Obec má pestrou nabídku společenských a kulturních akcí, ale účastní se jich většinou stejní lidé. Na organizaci a pořádání akcí se nejvíce angažují dobrovolní hasiči, sportovci a samozřejmě obec. Většinu akcí dělají pořádati sami lidé a nikdo další se nepřidá. Dříve se lidé bavili více, více chodili do vesnice a postupem času to opadá. Pro udržení kolektivu a rozšíření komunity, je potřeba, aby se do společenského dění v obci zapojilo daleko více lidí.

5.2 Vlastní návrhy na zkvalitnění společenského života v obci

Po zhodnocení výzkumu jsou sepsány vlastní návrhy na zlepšení společenského života v obci, které přispějí k větší spokojenosti místních obyvatel. Zjištěné výsledky ukázaly, že je prostor pro zlepšení společenského života v obci. Závěry jsou předány zastupitelům obce, kteří s nimi mohou dále pracovat a využít je pro další rozvoj společenského života. Jednotlivé návrhy jsou sepsány pod samostatné podkapitoly.

5.2.1 Přednášky, besedy

Obyvatelé z obce Plazy i Valy mají možnost účastnit se několika společenských akcí, které se v obci konají. Výzkum prokázal, že akce jsou oblíbené a nabídka společenských akcí je dostačující. Přesto by občané uvítali další akce. Jako první byly uvedeny přednášky nebo besedy. Přednášky nebo besedy mohou sloužit jako prostředek k podpoře kulturního a vzdělávacího života v obci a zároveň ke zvyšování povědomí o různých tématech. Je to možnost pro obyvatele obce se setkat, diskutovat či sdílet své názory a zkušenosti. Účast na přednáškách může mít pozitivní vliv na osobní rozvoj. Tyto akce pomohou posílit komunitu v obci a podnítit diskusi mezi občany. Přednášky a debaty mohou podpořit aktivní účast občanů na veřejném životě.

Jak vyplynulo z rozhovorů s členy spolků a se starostou, tak není problém pomoci zorganizovat nějakou přednášku. Starosta navíc zmínil: „*Nikdy se nikdo nezmínil, že by chtěl přednášku. Kdyby někdo přišel na úřad a vznesl požadavek, že má zájem o konkrétní přednášku, tak se to může řešit. Ale určitě ne způsobem – my chceme tuto přednášku a obec ať to zařídí*“.

Vlastní návrh autorky spočívá v první řadě v tom, zjistit, o jaké téma mají občané zájem. Je důležité zamyslet se nad tím, jakou věkovou skupinu chceme oslovit. Prostřednictvím SMS zprávy se občanům zašle dotaz: O jaké téma přednášky máte zájem? Na výběr bude např.: zdravý životní styl, cestování, stravování podle ájurvedy. Občané, kteří budou mít zájem, označí pouze jedno téma. Na základě počtu odpovědí, se může přemýšlet o zorganizování dané přednášky. V místním pohostinství je velký sál, kde se přednášky nebo besedy mohou konat. V případě zájmu, SDH nemá problém s tím, uspořádat nějakou přednášku. Obec může pomoci s propagací přednášky. Je důležité oslovit co nejvíce občanů, aby se přednášky účastnili a vytvořit tak příležitost

pro setkávání. Autorka navrhuje oslovit paní J.V. z nedaleké obce, která organizuje přednášky a různá setkání s významnými lidmi. Zeptat se na nějaké návrhy či typy, při organizování přednášek. Autorka dále doporučuje mít jednu až dvě osoby, které budou mít organizaci přednášek na starosti. V případě potřeby budou komunikovat jak s vedením obce, tak se spolky.

5.2.2 Akce pro ženy

V nabídce společenských a kulturních akcí není žádná akce, která by byla určena jen pro ženy. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že by ženy měly zájem o cvičení. V obci není žádná hala nebo tělocvična, kde by se dalo cvičit. Dal by se využít sál v místním pohostinství. Odhadem se tam na cvičení vejde 10-15 lidí. V letních měsících se dá využít travnatá plocha u tenisových kurtů. Cvičení jako pilates nebo jóga se může cvičit i venku. Cvičení je součástí zdravého životního stylu, zlepšuje kondici, posiluje tělo a uklidňuje mysl. Navíc skupinové cvičení je skvělý způsob, jak se bavit a setkat se s dalšími ženami z obce.

Starosta se k akcím pro ženy vyjádřil takto: „*Pokud ženy chtějí akce pro sebe jako např. cvičení, tak si to musí zorganizovat samy. Není problém poskytnout klíče od sálu. Ale organizovat obec nic nebude*“.

Návrh autorky pro tento případ je, aby se v obci konaly některé akce pouze pro ženy. Cvičení by probíhalo pravidelně jednou týdně. Cvičení musí probíhat pod vedením zkušeného lektora/lektorky. V okolní vesnici probíhá cvičení pro ženy, proto by se jedna lekce cvičení domluvila s touto lektorkou. A to z toho důvodu, aby se vidělo, kolik žen přijde a kolik jich má o cvičení zájem. V případě zájmu se osloví lektorka, která by pravidelně dojížděla do obce a vedla lekce cvičení. Další akce pro ženy je spojena také s pohybem. Může se naplánovat chůze s holemi – Nordic Walking. Toho se mohou účastnit všechny ženy bez rozdílu věku. Může se naplánovat trasa z obce Plazy do města Mladá Boleslav. Je to pěkná procházka mimo hlavní silnici, která je dlouhá přibližně 7 km. Možný zádrhel by mohl být v tom, kdo to naplánuje. Obec toto organizovat nebude, proto se ženy musí domluvit mezi sebou.

5.2.3 Obnova tradičních zvyků

Při psaní práce byly podrobněji popsány akce, které se v obci pravidelně konají. Občané se pravidelně nebo příležitostně účastní každé akce. V rámci dotazníkového šetření měli respondenti možnost napsat akci, která jim v obci schází nebo o kterou by měli zájem. Tato otázka byla položena i v rámci bakalářské práce. Z výsledků vyplynulo, že občané stojí o zavedení tradic jako je vítání jara, máje, masopust, posvícení. Zavedení nových tradic v obci může být důležité pro posílení komunity, posílení mezilidských vztahů a pocitu sounáležitosti. Organizace takovýchto události je náročná, a není v silách obce a spolků, naplánovat a koordinovat zavedení nových tradičních událostí. Proto je důležité zapojení místních obyvatel všech věkových skupin. Je důležité, aby nové tradice byly propagovány a zvyšovaly povědomí u širší veřejnosti. Tradice jsou v obci důležitým prvkem pro budování silné a pohodové komunity. Je to příležitost vytvořit pro obyvatele obce, aby se společně bavili a navázali nové vztahy.

Členové spolku i starosta se vyjádřili, že s organizací nových akcí rádi pomohou. Ale někdo musí přijít s návrhem a také vynaložit aktivitu při organizaci. Není možné, aby akce jako masopust nebo posvícení, organizovali 3-4 lidé. Je to o tom, aby se zapojilo co nejvíce občanů. Starosta navíc zmínil, že si nepamatuje, že by v obci byl někdy masopust nebo posvícení. Jemu osobně by se líbila pout'.

Pro zavedení tradic, jako jsou máje, vítání jara, masopust nebo posvícení, je důležitá silná komunita. I když jsou akce navštěvovány a občané mají zájem o nové akce, na druhou stranu je značná část občanů, kteří se akcí neúčastní vůbec. Akcí se většinou účastní stejní lidé a zavedení takovýchto akcí je časově velmi náročné a není v možnostech obce, uspořádat takové množství akcí. Návrh autorky spočívá v tom, založit nový spolek nebo organizaci, která bude mít veškeré společenské a kulturní akce na starosti. Důležitá bude podpora obce i ostatních spolků. Takový spolek mohou založit pouze opravdoví nadšenci, kteří budou ochotni věnovat svůj volný čas pro druhé, neboť některé akce vyžadují více času na přípravu.

5.3 Diskuse návrhů

Na začátku března 2024 byl veden rozhovor se starostou obce. Byly předloženy vlastní návrhy autorky práce a některé návrhy spoluobčanů.

- **Organizace přednášek nebo debat**

Pokud občané mají zájem o přednášky, tak to musí říci. Mohou přijít na úřad s tím, co konkrétně chtějí a může se to řešit. Ve vedlejší vesnici jsou přednášky, dávali se plakáty na naše webové stránky. A přišli tam z Plaz 2 lidé. Přednášky tam organizuje paní J.V., není problém ji oslovit a požádat ji, aby nějakou přednášku zorganizovala u nás v obci. Prostory i vybavení poskytneme zdarma, ale vstupné si každý zaplatí sám, to obec dotovat nebude. Pokud si chce někdo vzít organizace takových akcí na starosti, tak může. Ale paní J.V. rád oslovím a zeptám se, co by pro obec Plazy mohla zařídit.

- **Cvičení na sále v místním pohostinství**

S cvičením na sále není problém. Obec jim poskytne klíče od sálu, kde je i aparatura na hudbu. Nájemné by se žádné neplatilo, ale organizaci samotného cvičení si musí zařídit ženy samy. Cvičení se u nás konalo, evidentně nebyl takový zájem nebo nevím, proč se již necvičí. Musí si to domluvit samy, cvičení obec zařizovat nebude.

- **Nový spolek či organizace**

Vytvořit nový spolek není problém, problém je najít nadšené členy, kteří budou svůj čas věnovat pro ostatní. Hasiči a sportovci jsou v obci nejvíce aktivní. Snažili se pro ostatní vymýšlet nové akce a stejně přijdou ti samí. Je to pouze o lidech. Vždyť, masopust, máje i posvícení, si můžeme zajistit sami. Jsou to náročné akce a určitě to nejde dělat v pár lidech. Jsou agentury, které pro obec takové akce vytvoří na klíč. Ale to obec úplně financovat nechce. Nevím, jak motivovat ostatní spoluobčany, aby se zapojili do dění v obci.

- **Obnovit tradici poutavé a posvícenské taneční zábavy, které se tu dříve pravidelně konaly**

Je hezké, že by někdo chtěl obnovit posvícenskou zábavu. Nikdo nepamatuje, že by se tady něco takového konalo. Baráčníci v Plazech nebyli a dnes to už nikdo dělat nebude. Z vyprávění vím, že se tady konalo „jako“ posvícení. Ženy napekly koláče a chodilo se po vesnici. Když vidím, jak spolupracují někteří občané, tak nevím, zda by posvícení mělo úspěch. Možná by stálo za to zjistit, kdo tento návrh psal. Osobně by mě zajímalo, jak taková tradice probíhala. Jak už bylo zmíněno, mohla by se v obci udělat pout'. Bude to něco nového a viděli bychom, jak úspěšná by taková akce byla. Podle toho můžeme do budoucna uvažovat o dalších akcích.

- **Starat se i o občany z Val; Vedení obce by mělo více naslouchat a porozumět potřebám všech občanů; Aby se vedení Plaz staralo o Valy stejně spravedlivě, a to, co se dělá v Plazech se dělalo i ve Valech**

Není konkrétně nic napsaného, jakým potřebám máme porozumět a co konkrétně se dělá v Plazech a ve Valech ne. Valy jsou přidružená obec a není tam prostor organizovat akce. Těžko se tam bude stavět hospoda nebo velké hřiště. Je lehké si postěžovat do anonymního dotazníku, ale je potřeba komunikovat. Nikdo nechodí na úřad a nestěžuje si. Všem, kdo přišel s jakoukoliv připomínkou nebo nápadem, bylo v rámci možností vyhověno. Ve Valech chtěli dětské hřiště, a je tam. Z hlediska prostoru není veliké, ale je tam. Ale byla to zásluha jednoho člověka, který si to vzal na starosti. Obec se pouze finančně podílela.

- **Zlepšení chodníků, řádnou a nutnou deratizaci**

Oprava všech chodníků je naplánována na podzim. Deratizace byla již provedena a je nasmlouvaná pravidelná deratizace 2x ročně.

- **Požární nádrž ve Valech**

Tato otázka byla položena z důvodu, že se o ní autorka zmiňovala již v bakalářské práci. Po dvou letech je nádrž ve Valech stále v havarijním stavu. Starosta odpověděl, že původní návrh byl zrušen z důvodu, že s tím nesouhlasili hasiči. Již je navržen nový projekt, který je schválený. Původní nádrž zasahuje pozemky třech subjektů,

proto je to také zdlouhavý proces. Nyní se čeká na vyjmutí původní stavby. Poté se může začít se samotným projektem.

- **Vlastní vyjádření**

Společenský život je součástí každého člověka. Je na každém člověku, jak moc se chce společenského dění v obci účastnit. Z vlastního pozorování mohu potvrdit, že akcí se účastní stejní lidé. Občané z Val se moc neúčastní. Souhlasím s názorem starosty, že je lehké psát něco anonymně, ale je důležité, aby občané se svými problémy nebo požadavky chodili na úřad. Mají možnost účastnit se pravidelného zasedání zastupitelstva. S novými akcemi souhlasím, ale zároveň chápu obavu, že se opět budou účastnit stále stejní lidé. Nové akce se mají dělat za účelem, aby přilákali co nejvíce lidí, aby se spoluobčané poznávali. Jak bylo zjištěno, na některé akce jsou zváni pouze členové spolku. Je domluveno, že se budou pozvánky na všechny akce zasílat formou SMS zprávou. Některé návrhy mají reálnou šanci na uplatnění. Jedná se zejména o přednášky, debaty a cvičení. Realizace ostatních návrhů závisí na delší potřebné přípravě a lze je realizovat s odstupem času. Jde zejména o zavedení nových tradic, jako jsou máje, masopust nebo posvícení. Hlavní překážkou je neochota některých spoluobčanů účastnit se nových akcí. V současné době se neuvažuje o tom, že by se taková akce začala organizovat. Autorka práce se nabídla, že po ukončení studia, si vezme na starosti organizaci některých akcí.

6 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na společenský život v obci Plazy. Hlavním cílem bylo zhodnotit společenský život, který je velmi důležitý pro místní obyvatele. Byly popsány společenské a kulturní aktivity, které se v obci konají a které poskytují příležitost k setkání s ostatními obyvateli a k posílení vzájemných vztahů. Ke zhodnocení bylo zapotřebí získat názory občanů, a to za pomoci dotazníkového šetření, hypotéz a rozhovorů. Na základě vyhodnocení byly doporučeny možné návrhy pro zlepšení společenského života v obci.

Práce byla rozdělena na dvě části. V teoretické části byly vysvětleny pojmy, které souvisí s danou problematikou. Za pomoci odborné literatury a internetových zdrojů byly vymezeny pojmy venkov, rozvoj venkova, společenský život, volný čas, zvyky a tradice. Důležitým prvkem společenského života v obci jsou místní spolky a organizace, které poskytují možnosti pro zapojení se do společenského života. Hlavními organizátory společenských a kulturních událostí jsou spolky, které se snaží o šíření venkovské kultury. V závěru teoretické části byly popsány spolky, jejich vznik, zánik a zdroje financování. A dále typické tradice a zvyky v každém ročním období. Zpracováním teoretické části byl splněn první dílčí cíl.

V praktické části byla přiblížena obec Plazy. Za pomoci interní dokumentace, kronik obce a internetových stránek, byla popsána historie a současnost obce. Byly vymezeny jednotlivé spolky, které působí v obci a podílí se na společenském životě. Dále byly popsány jednotlivé akce a tradiční události, které v obci probíhají. Tímto byl splněn druhý dílčí cíl.

Následoval samotný výzkum, který probíhal prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen v elektronické podobě a byl pro osoby starší 15 let. Dotazník obsahoval celkem 15 otázek. Pomocí dotazníku byla zjišťována spokojenost občanů se společenským životem, účast na společenských akcích, popřípadě důvod neúčasti. Ze strany občanů došlo k návrhům, které mohou přispět na zkvalitnění společenského života. Kvantitativní výzkum byl doplněn o rozhovory se členy místních spolků a se starostou obce.

Na základě získaných poznatků byly výsledky vyhodnoceny a zpracovány v programu Excel. Údaje byly znázorněny v tabulkách či grafech a byly podrobněji popsány. Z výsledků dotazníku byly potvrzeny dvě hypotézy a dvě byly zamítnuty.

V závěru diplomové práce byla navržena případná doporučení, která mohou přispět ke zlepšení společenského života. Na závěr proběhla diskuse se starostou obce, který se vyjádřil ke zjištěným faktům. Zpracováním a následným vyhodnocením dotazníkového šetření byl splněn poslední dílčí cíl.

Z dotazníkové šetření vyplynulo, že obyvatelé obce Plazy jsou se společenským životem v obci celkově spokojeni. I když je nabídka společenských akcí dostatečná, občané projeví zájem o další nové akce. Tyto akce byly podrobněji rozebrány a zároveň k nim byly navrženy vlastní doporučení. K sepsaným návrhům se v závěru práce vyjádřil starosta obce.

V diplomové práci byly všechny dílčí cíle naplněny, včetně splnění hlavního cíle, kterým bylo zhodnotit společenský život v obci a navrhnout možnosti pro zlepšení společenského dění. Jednotlivé návrhy byly sepsány v poslední kapitole a na realizaci zmíněných návrhů se vyjádřil starosta obce.

Získané výsledky budou předány zastupitelům obce a členům jednotlivých spolků, kteří s nimi mohou dále pracovat a využít je pro další rozvoj společenského života.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní zdroje

BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů*. V Brně: CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2465-9.

BINEK, Jan a Iva GALVASOVÁ. *Rozvojový interaktivní audit*. Brno: GaREP, 2011. ISBN 978-80-904308-9-1.

BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-19-5.

GREGORINIOVÁ, Jindřiška a Věra SCHOLLAROVÁ. Místní kultura – stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s. 334-335. ISBN 80-213-1539-3.

HAVLÍK, Radomír. *Úvod do sociologie*. Vyd. 6., přeprac. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2843-1.

KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 5. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2939-3.

KMENT, Petr. *Environmetální rozměr rozvoje venkova a regionů*. [Slaný]: Melandrium, 2012. ISBN 978-80-86175-85-0.

Koncepce rozvoje venkova: (zkrácená verze). Brno: Ústav územního rozvoje, 2020. ISBN 978-80-7663-004-8.

KRYŠKOVÁ, Šárka. *Nestátní neziskové organizace – právní úprava, účetnictví, audit, daně*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Teoretik. ISBN 978-80-7502-610-1.

KUČERA, Zdeněk a Silvie KULDOVÁ. Vnímání venkova: Klíčový fenomén jeho rozvoje. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s. 394-402. ISBN 80-213-1539-3.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2017. ISBN 978-80-7422-500-0.

MAJEROVÁ, Věra. Společenský život. In: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008*. Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008. ISBN 978-80-213-1991-0.

MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Kde je venkov: Vymezení hranic venkova v podmínkách ČR. In: MAJEROVÁ, Věra. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, s. 422-433. ISBN 80-213-1539-3.

MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Venkov – vymezení základních pojmů. In: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008*. Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008. ISBN 978-80-213-1991-0.

MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-717-8624-1.

NGOC ANH NGO. *Evropská unie v kostce*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci, odbor publicity a evaluací fondů EU, 2023. ISBN 978-80-7538-444-7.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2117-5.

PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-718-4311-3.

POLOUČEK, Oto. *Babičky na bigbitu: společenský život na moravském venkově pozdního socialismu*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. Etnologické studie. ISBN 978-80-210-9681-3.

STRÍBRNÁ, Iveta. *Možnosti rozvoje obce Plazy*. Bakalářská práce. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2022.

SVOBODOVÁ, Hana a Antonín VĚŽNÍK. *Úvod do geografie venkova*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6943-5.

TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8276-8.

URBAN, Lukáš. *Sociologie: klíčová témata a pojmy*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5774-2.

ZÁKON 128/2000 Sb., o obcích

7.2 Internetové zdroje

Den matek. <https://cesketradice.cz/>. [online]. [cit. 2024-01-02]. Dostupné z: <https://cesketradice.cz/den-matek-historie/>.

Historie obce. [Www.Plazy.cz](http://www.plazy.cz) [online]. [cit. 2023-10-28]. Dostupné z: <http://www.plazy.cz/udaje-a-historie>

Integrované nástroje: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/ud-typy/stara-ud/integrované-nastroje>

Integrované plány rozvoje území: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/ud-typy/stara-ud/integrované-nastroje/ipru>

Integrované územní investice: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/iti>

Irop. <https://irop.mmr.cz/cs/> [online]. [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027>

Katastrální území. [Www.Mapy.cz](http://www.Mapy.cz) [online]. [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka?l=0&skialp=1&source=muni&id=3397&x=14.9736766&y=50.4187099&z=15>

Komunitně vedený místní rozvoj: <https://mmr.cz/> [online]. [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/clld>

Kvalita života: <https://dokumen.tips/> [online]. [cit. 2023-08-05]. Dostupné z: <https://dokumen.tips/documents/kvalita-zivota-a-jeji-modely-v-soucasnem-socialnim-vyzkumu-ok-uprave.html?page=3>

Leader. <http://elard.eu/> [online]. [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: <http://elard.eu/leader-clld/>

Leader. <https://www.eca.europa.eu/cs> [online]. [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/leader-10-2022/cs/index.html#_ftn1

Leader. <https://www.nsmascr.cz/> [online]. [cit. 2023-08-27]. Dostupné z: https://www.nsmascr.cz/evt_file.php?file=3365

Lidové kroje v České republice: <https://tel-aviv.czechcentres.cz/> [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://tel-aviv.czechcentres.cz/program/lidove-kroje-v-ceske-republice>

MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.mas-boleslavsko.cz/o-nas/mas-boleslavsko>

MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/o-nas/zpravodaj-mas-boleslavsko> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.mas-boleslavsko.cz/wp-content/uploads/Zpravodaj-2022-fine.pdf>

MAS Boleslavsko. <https://www.mas-boleslavsko.cz/scld21-koncepcni-cast> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: https://www.mas-boleslavsko.cz/wp-content/uploads/SCLLD21_Koncep%C4%8Dn%C3%AD-%C4%8D%C3%A1st_verze-1.1_final.docx.pdf

MAS. <https://www.dotaceeu.cz/> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/m/místní-akční-skupina-\(mas\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/m/místní-akční-skupina-(mas))

MAS. <https://www.nsmascr.cz/> [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.nsmascr.cz/o-spolku/co-jsou-mas/>

Místní akční skupiny. *NSMAS České republiky* [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.mistniakcniskupiny.cz/>

Národní dotace. <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/> [online]. [cit. 2023-08-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>

Nohejbal. *Www.nohejbal.org*. [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné také z: <https://www.nohejbal.org/text/52-1922-1941-prvopocatky-nohejbalu>.

PERLÍN, Radim. Venkov, typologie venkova. <https://adoc.pub/> [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z: <https://adoc.pub/venkov-typologie-venkovskeho-prostoru.html>

Počet obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>

Programové období: <https://www.dotaceeu.cz/> [online]. [cit. 2023-08-02]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/8a8887ae-6ca5-4a04-80bb-7a30e1b3a29d/Evropske-fondy-v-CR-21-27-V03.pdf.aspx?ext=.pdf>

Programy MMR. <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/informace-o-narodnich-dotacnich-programech-mmr> [online]. [cit. 2023-08-30]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/d13f423c-a322-4f28-bbcc-14c4626cc821/Brozura_Narodni-dotace-MMR_akt-duben.pdf.aspx?ext=.pdf

SZP. https://agriculture.ec.europa.eu/index_cs [online]. [cit. 2023-08-28]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_cs#ruraldevelopmentprogrammes

VOLNÝ ČAS. <https://www.msmt.cz/>. Online. [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/7327?highlightWords=volný+čas+prevence>.

8 Přílohy

8.1 Dotazník

DOTAZNÍK – SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V PLAZECH

Vážení spoluobčané,

ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku, který se týká společenského života v obci Plazy/Valy. Získané údaje budou použity jako podklad pro zpracování mé diplomové práce na téma Společenský život na venkově.

Dotazník je zcela anonymní. Vybranou odpověď označte, případně napište vlastní názor. Předem děkuji za odpovědi a za čas věnovaný vyplnění tohoto dotazníku.

Bc. Iveta Stříbrná, studentka České zemědělské univerzity v Praze.

1. Ve které části obce bydlíte?

- Plazy
- Valy

2. Jste

- Muž
- Žena

3. Věk

- 15-30 let
- 31-45 let
- 46-60 let
- 61 a více

4. Jak dlouho žijete v obci?

- 10 let a méně
- 11 – 20 let
- 21 a více let
- Od narození

5. Jste členem/členkou nějakého spolku či sdružení v obci? (označte jednu odpověď v každém řádku)

Aktivní člen – pracuji ve vedení nebo se podílím na organizaci akcí

Pasivní člen – platím pouze členské příspěvky

	Aktivní člen/ka	Pasivní člen/ka	Nejsem člen/ka
Sbor dobrovolných hasičů			
Myslivecký spolek			
TJ Plazy			
Stolní tenis			
Nohejbal			
Cobra Plazy (šipky)			

6. Jsem člen/ka jiného spolku či sdružení v obci (uved'te)

.....

**7. Jakých společenských (kulturních, sportovních) akcí v obci se účastníte?
(označte jednu odpověď v každém řádku)**

	pravidelně	příležitostně	Zcela výjimečně	Neúčastním se
Plesy				
Dětský karneval				
Pálení čarodějnic				
Uklid'me Česko				
Dětský den				
Dlabání dýní				
Mikulášská nadílka				

8. Účastním se jiných akcí v obci (uved'te)

.....

9. Pokud jste na otázku č. 7 odpověděl/a NEÚČASTNÍM SE, uveďte, co Vám brání v účasti na akci?

- Nechce se mi
- O tuto akci nemám zájem
- Tato akce se mi nelíbí
- Časové zaneprázdnění

10. Jiný důvod, proč se akce neúčastním (uved'te)

.....

11. Je nabídka společenských akcí v obci dostačující?

- Ano, akcí je dost
- Akcí by mohlo být více
- Nevím, nedokážu posoudit

12. Jaký typ akce Vám v nabídce společenského dění v obci chybí? (uved'te)

.....

13. Jaký zdroj využíváte pro získání informace o pořádání akce v obci? (označte jednu odpověď v každém řádku)

	pravidelně	příležitostně	Zcela výjimečně	vůbec
plakáty				
Pozvánky doručené do schránky				
SMS zprávy				
Webové stránky obce				
Přátelé, známí				

14. Jak jste celkově spokojen/a s životem v obci?

- Velmi spokojen/a
- Spíše spokojen/a
- Spíše nespokojen/a
- Velmi nespokojen/a

15. Jaké konkrétní návrhy máte na zlepšení společenského života v obci Plazy/Valy? (uved'te - nepovinná odpověď)

.....

8.2 Fotogalerie

Fotografie 1 Položení základního kamene

Zdroj: Boleslavský deník (denik.cz)

Fotografie 2 Pohlednice z roku 1915

Zdroj: obec Plazy

Fotografie 3 Diváci nohejbalu – r. 1972

Zdroj: vlastní foto

Fotografie 4 Dětský den - Plazy

Zdroj: vlastní foto

Fotografie 5 Dětský karneval

Zdroj: vlastní foto